

**SZOLNOKI MŰSZAKI SZAKKÉPZÉSI CENTRUM
PÁLFY-VÍZÜGYI SZAKGIMNÁZIUMA**

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2018.

Tartalomjegyzék

A TAGINTÉZMÉNY BEMUTATÁSA	5
1. NEVELÉSI PROGRAM.....	6
1.1. Az iskola küldetésnyilatkozata.....	6
1.2. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai.....	7
1.2.1. Pedagógiai alapelveink.....	7
1.2.2. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka céljai, értékrendszere.....	8
1.2.3. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka feladatai.....	11
1.3. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka eszköz- és eljárásrendszere	14
1.4. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	16
1.5. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	21
1.6.1. A beilleszkedési nehézségek feltárása.....	26
1.6.2. Pedagógiai eszközök, módszerek, tevékenységek a beilleszkedés segítésére	27
1.7. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenység	28
1.8. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok	30
1.9. Az SNI és BTMN-es tanulók ellátása	33
1.10. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program	37
1.11. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység.....	39
1.12. A pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke.....	41
1.13. A szülő, tanuló, iskolai és kollégiumi pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei.....	41
2. HELYI TANTERV	45
2.1. A helyi tanterv kialakításának, felépítésének elvei	45
2.2. A Szolnoki Műszaki Szakképzési Centrum Pálfy-Vízügyi Szakgimnáziuma egyes szakjain és évfolyamain tanított tantárgyak, a kötelező és választható tanórai foglalkozások és azok óraszámja, az előírt tananyagok és követelmények (1. sz. melléklet).....	47
2.3. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei, figyelembe véve a tankönyv ingyenes igénybevétele biztosításának kötelezettségét	48
2.4. Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei	48
2.5. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményeit és formáit, a tanuló magatartása, szorgalma értékelésének és minősítésének követelményeit, továbbá - jogszabály keretei között - a tanuló teljesítménye, magatartása és szorgalma értékelésének, minősítésének formája.....	52
2.6. A középszintű érettségi vizsga témakörei	60
2.7. A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek	62

2.7.1. Gyógytestnevelés	62
3. SZAKMAI PROGRAM.....	64
3.1. A szakmai képzés elvei, céljai.....	64
3.1.1. Iskolarendszerű szakképzésünk elvei:.....	64
3.1.2. Szakképzésünk céljai.....	64
3.1.3. A szakmai képzési szerkezet iskolánkban.....	65
3.1.4. Iskolán tervezett képzési szerkezete.....	66
3.1.5. A mellékszakképesítés választásának szabályai	68
3.1.6. A beszámíthatóság feltételei.....	71
3.2. A szakképző évfolyamok oktatási programjai, óratervei	72
3.2.1. A szakképzés személyi és tárgyi feltételei	72
3.2.2. A szakmai vizsga.....	72
4. DROGPREVENCIÓS PROGRAM.....	74
4.1. Alapelvek	74
4.1.1. A nevelési- oktatási intézményekben kialakítandó drogstratégia szükségessége ..	74
4.1.2. A drogstratégia kialakítása	75
4.1.3. A mentálhigiénés vonatkozás	75
4.1.4. A drogfogyasztás okai	76
4.2. Célok	78
4.2.1. Rövidtávú célok.....	78
4.2.2. Hosszú távú célok.....	78
4.3. Az iskolai drogstratégiából adódó feladatok megvalósítása	79
4.3.1. Az iskola vezetésének a feladata:	79
4.3.2. A drogügyi koordinátor feladata:	79
4.3.3. A tantestület feladata:.....	80
4.3.4. A védőnő és szükség esetén az iskolaorvos szerepe, feladata.....	80
4.3.5. A szülői munkaközösség szerepe, feladata	80
4.4. Eljárások, alkalmazott módszerek.....	81
4.5. Eszközök	82
4.5.1. Személyi feltételek	82
4.5.2. A megvalósítás színterei.....	82
5. EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAM	85
5.1. Helyzetkép az iskola tanulóiról	87
5.2. A prevenció	88
5.4. Az iskolaorvosi, iskola védőnői szolgálat tevékenysége	93
6. KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAM	97
6.1. Környezeti nevelésünk célkitűzései, feladatai	98

6.2. Környezeti nevelés szinterei.....	100
6.3. Módszerek	101
6.4. Erőforrások.....	101
6.4.1. Személyi erőforrások:	101
6.4.2. Anyagi erőforrások.....	102
7. A könyvtár szerepe az iskola pedagógiai programjában.....	102
7.1. A könyvtár-pedagógia helyzete és szerepe az iskolában (3.sz melléklet).....	103
7.2 Kapcsolatok.....	104
7.2.1. A Szolnoki Műszaki Szakképzési Centrumon belüli kapcsolatok	104
7.2.2 A saját intézményen belüli kapcsolatok	104
7.2.3 Külső kapcsolatok	104
8. Záró rendelkezések	105
9. Mellékletek.....	106

A TAGINTÉZMÉNY BEMUTATÁSA

A Szolnoki Műszaki Szakképzési Centrum Pálfy -Vízügyi Szakgimnáziuma 2015. július 1-jei hatállyal jött létre a Nemzetgazdasági Minisztérium felügyelete alatt.

Jogelőd intézmények:

Pálfy János Vegyipari és Műszeripari Tagintézmény

Építészeti, Faipari és Környezetgazdálkodási Szakközép- és Szakiskola 1. sz. Tagintézmény

Pálfy-Vízügyi Tagintézmény

Tagintézményünk négy évtizedes múlttal, nagy hagyományokkal rendelkezik, hiszen két, a városban és környékén, sőt országosan is elismert Szakgimnázium örököse, szakmai munkájának folytatója.

A 2011. júliusi intézményátstrukturizálással a korábbi Pálfy János Műszeripari és Vegyipari Tagintézmény valamint a Környezetgazdálkodási és Építészeti Tagintézmény került összevonásra. Az így létrejött új iskola tanárai, diákjai új inspirációt kaphatnak egymástól, kialakulhat egy friss, egészséges versengés. A folyamatos változások új lendületet adnak, még nagyobb teljesítményekre sarkallnak. Törekszünk arra, hogy megfeleljünk az elődeink által támasztott magas követelményeknek, megmaradjon a nagy továbbtanulási arány, valamint tovább bővüljön az országos tanulmányi és szakmai versenyeken az élvonalban végző tanulóink névsora.

Célunk kettős, egyrészt olyan jól felkészült, gyakorlatias, azonnal hasznosítható tudással rendelkező technikusok képzése, akik jó eséllyel el tudnak helyezkedni a termelésben. Másrészt olyan szakmai alapokkal rendelkeznek, amelyek elegendőek és alkalmasak szakirányú főiskolán vagy egyetemen való eredményes helytálláshoz.

A Szolnoki Műszaki Szakképzési Centrum Pálfy-Vízügyi Szakgimnáziumában mintegy 670 diák tanul, a nevelőtestület létszáma 70 fő. Az itt folyó szakképzés célja, hogy kielégítse a munkaerőpiac igényeit és karrierlehetőséget biztosítson tanulóinak számára.

Diákjaink megalapozhatják nálunk a legkorszerűbb szakmai műveltséget, megszerezhetik a sikeres életpálya építéséhez szükséges valamennyi ismeretet és készséget a személyiségüknek leginkább megfelelő tanulási módszer alkalmazásával. A rugalmas és gyorsan reagálni képes képzési struktúra valódi választási lehetőséget biztosít tanulóink számára.

1. NEVELÉSI PROGRAM

1.1. Az iskola küldetésnyilatkozata

A Pálfy-Vízügyi Szakgimnázium a jogelőd intézmények hosszú évtizedek alatt megteremtett értékeinek megőrzésével küldetésének tekinti:

Olyan iskolává válni, amely mérete, szervezettsége és korszerűsége folytán, a régióban erős érdekérvényesítő képességgel rendelkezik,

- képes a megyében, a városban működő szakképző intézmények együttműködésén alapuló integrált fejlesztések vezető szerepének betöltésére,
- amely gyorsan és hatékonyan tud reagálni a környezet igényeire és kihívásaira,
- amelyben az élethosszig tartó tanulás igénye és feltételrendszere kialakul,
- amelynek folyamatai szabályozottak és dokumentáltak, ennek következtében folyamatosan elemezhetők és javíthatók,
- ahol az egyes szakterületek egymást inspirálják és erősítik,
- amelyben az elektronikus írásbeliség alkalmazása kiterjed az iskolai élet valamennyi területére (adminisztráció, információáramlás, tanítás – tanulás folyamata, partneri kapcsolatok)
- amelyben a tantestület képes projektszemlélet alapján team munkában dolgozni

Olyan iskolává válni, amelynek a pedagógusai ismerik és alkalmazzák

- az adott esetben legeredményesebb tanulásirányítási módszereket,
- az információs és kommunikációs technikákat,
- a kompetencia alapú képzés elveit és gyakorlati módszereit,

Olyan iskolává válni, amelyben a diákok

- megszerezhetik a sikeres életpálya építéséhez szükséges kulcskompetenciákat
- megalapozhatják a legkorszerűbb elméleti és gyakorlati szakmai műveltséget,
- a személyiségüknek leginkább megfelelő tanulási stratégiát alkalmazhatják

Olyan iskolává válni, amely érték-ként közvetíti a partnerei felé

- a szakmai felkészültséget,
- a felelősségtudatot,
- a megbízhatóságot,
- a biztonságot, kiszámíthatóságot
- a nyitottságot

1.2. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

1.2.1. Pedagógiai alapelveink

Az intézmény nevelési filozófiája

A nevelőtestület pedagógiai filozófiáját meghatározóan jellemzi a szélsőségektől mentes nyitottság az értékek, a kultúrák különbözősége iránt, a demokrácia, a szolidaritás és a tolerancia igenlése, amely jelentős mértékben hozzájárul a tanulóknak rejlő adottságok maximális kibontakoztatásához. Az emberségben való egyenlőség szellemében az emberi méltóság tiszteletére nevel.

- Pedagógiai filozófiánk **valóságfelfogása** a természeti törvényekre alapozott, az egyénnek és környezetének szüntelenül változó kölcsönös kapcsolatát feltételezi.
- A **közvetített ismeretek a tapasztalatra, és a tudományos módszerekre** építenek. Az ismeretközvetítésben a tanár alapvető szerepe a **racionális – kritikai – és tudományos gondolkodás fejlesztése**.
- A **tanulási hangsúlyt** ennek megfelelően a **logikus és absztrakt gondolkodás gyakorlására** helyezzük, amelyben alkalmazzuk a **változó környezetben való foglalkozás és a tudományos kifejtés** módszereit.
- Alapvető a **klasszikus humanizmus és a progresszívizmus**, mint nevelési irányzat követése, ennek megfelelően a **hagyományos értékek**, a kulturális örökség átadása, a fiatalok **gondolkodásának, készségeinek és képességeinek – kompetenciájának fejlesztése**.
- Erősítjük a **hatékony és felelősségteljes cselekvést, az emberi öntudat és autonómia** értékeit.
- Közvetítjük az **emberi személyiség, a közösségek és az igazi társadalmi szolidaritás** kibontakozását elősegítő értékeket.
- Az értékszocializációban olyan készségeket fejlesztünk, mint az önismeret emberismeret, empátia, a belső és külső konfliktusok oldásának készsége, a demokratikus viselkedés készsége.

Vallási, világnézeti alapelveink

Az iskola:

- nem elkötelezett egyetlen vallás vagy világnézet mellett sem,
- biztosítja a tantárgyak sajátosságainak megfelelően az ismeretek, a vallási illetve világnézeti információk tárgyilagos és többoldalú közvetítését,
- vallási és világnézeti kérdésekben semleges,

- szülői igény esetén a Köznevelési törvénynek megfelelően az intézmény lehetővé teszi a hit- és vallásoktatást.

Nevelési funkciók

A nevelőtestület felvállalja, hogy: biztosítja az Emberi jogok Egyetemes Nyilatkozata, valamint a Nemzetközi Egyezmény a Gyermekek jogairól szóló deklaráció előírásait:

- A személyiség teljes körű kibontakozásának segítségét
- Fokozott gyermek- és ifjúságvédelmi funkciót
- Kialakítja és fejleszti a közvetlen társadalmi környezet igényei által meghatározott funkciókat, hogy a fiatalok érett, autonóm személyiségként jussanak el a felnőttkor küszöbére, birtokában legyenek azoknak a szociális képességeknek, amelyek alkalmassá teszik őket arra, hogy etikusan társas lényekké válhassanak, képesek legyenek megfelelni a kor aktuális követelményeinek.

Ennek érdekében:

- Tudatosan óvják testi és lelki egészségüket
- Ismerjék saját lehetőségüket, legyenek képesek reális célok kitűzésére és elérésére
- Rendelkezzenek a harmonikus társas és párkapcsolatok alakításának képességével
- Kellő jártasságot szerezzenek az ismeret elsajátítás módszereiben, képesek legyenek önmaguk fejlesztésére, tanulmányaik folytatására
- Készséget szerezzenek az idegen nyelvek használatában.
- Olyan szaktudást sajátítsanak el, amely széleskörű, mobilizálható, konvertálható
- Legyenek készek új ismeretek befogadására, a munkaerőpiac által diktált változásokra, reálisan felmért pályaorientációra
- Munkájukban legyenek igényesek, szorgalmasak, kreatívak, vállalkozó szelleműek, önmaguk menedzselésére és érdekeik érvényesítésére alkalmasak
- Törődjenek szűkebb és tágabb környezetük védelmével
- Legyenek képesek eligazodni a művészet, a tudomány és a kultúra különböző területein.

1.2.2. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka céljai, értékrendszere

- Fő képzési és nevelési céljaink között szerepel az egyetemes emberi kultúra értékeinek megismertetése, a gyakorlatias önmegvalósítást szolgáló szakmai ismeretek elsajátíttatása.
- A teljesítményképes tudás megszerzése iránti igény felkeltése.
- A társadalmi beilleszkedés elősegítése a kommunikációs készség fejlesztésével, a team munkára képes autonóm személyiségek nevelésével.

- Célunk, hogy végzett tanulóink képesek legyenek a nálunk megszerzett ismereteikkel a választott területen önálló életstratégia, konstruktív életvezetés kialakítására.

Az iskola nevelőtestületének pedagógiai célja az iskola ethosának (szellemiségének) megteremtése és megőrzése. Olyan alapvető rendező elvek, eszmények meghatározása és megvalósítása, amelyek alapján a tanulók kialakíthatják saját erkölcsi karakterüket, autonóm személyiségüket, meghatározó életelveiket.

Megítélésünk szerint minél magasabb szinten jelenik meg az iskolaszellem, annál nagyobb súlya van a morális tényezőknek, a kontrollal, a szabályközvetítéssel kapcsolatos összetevőkön túl egyre inkább dominálnak a felelősséggel, az autonómiával kapcsolatos összetevők.

Érzelmi célok: A nevelők és a tanulók jó kapcsolata, a tanulók figyelmessége, együttműködése, az iskolával való azonosulás. Jó érzelmi kapcsolat kialakítása nevelők és tanulók között a mások érzéseinek figyelembe vételére, figyelmességre nevelés, a tanulók együttműködésének, együttérzésének elősegítése, olyan iskolai szellem kialakítása, mellyel a gyerekek azonosulhatnak.

Az iskola érvényesítse a humánus értékeket, az európai közös értékrendet, közvetítse a nemzeti és az egyetemes kultúra alapértékeit. A demokratikus elveket követő állampolgárokat neveljen, akik képesek a társadalmi, gazdasági, technikai változások követésére és az ezekhez való alkalmazkodó cselekvésre, tekintsék a diákok sajátjuknak a nemzeti és az egyetemes emberi értékeket és követő magatartásmintákat, váljanak nyitottá a diákok a különböző kultúrák iránt.

Értékek:

- Humanizmus, szeretet, harmónia, empátia
- A hazához, nemzetéhez való kötődés
- Az európai hagyományrendszer vállalása
- Együttműködési készség

Megismerésre vonatkozó célok: A jó tanulás igényének, az érdeklődésnek, az önfejlesztés képességének kialakítása. Nevelési, oktatási, képzési rendszerünk követelményei igazodjanak a tanulók adottságaihoz, fejlettségéhez.

Az iskola biztosítsa az eltérő adottságú és motivációjú tanulók számára az ismeretek bővülésének, képességek és készségek fejlődésének lehetőségét, csökkentse a tanulási kudarcok mértékét és biztosítsa az iskola eredményes befejezését.

Értékek:

- A tudás, a műveltség

- Az európai népek kultúrájának megismerése, megértése, megbecsülése
- A szellemi kulturáltság
- A kommunikációs képességek, a kifejezőkészség, a szép beszéd
- Az önfejlesztő, alkotó szabadidős foglalkozások és széles körű érdeklődés

A morális célok: A becsületességre, megbízhatóságra, kitartó munkára nevelés. Az erkölcsi-akarati jellemzők kialakítása az egész iskolai nevelés, az iskola szellemiségének központi kérdése.

Felelősség: a saját viselkedésért, fejlődésért, értékes magatartásért érzett felelősség kialakítása; önálló felelősségvállaló emberré nevelés; valamint az erkölcsi bátorság kialakítása; a tanulók megerősítése abban, hogy álljanak ki azért, amiben hisznek.

Értékek:

- A tudás és a szorgalmas, kitartó munka
- Az értékkövető magatartás
- A megbízhatóság, a becsületesség
- A kreativitás
- Emberi szabadság

Életmód-életstílusbeli célok: Az egészség és a környezet védelme, a lelki harmónia, az önbizalom erősítése, a jövőnek élés. Az iskola testileg és lelkileg egészséges, az emberi kapcsolatokban igényes felnőtteket neveljen. Törekszünk a fogyasztói kultúra fejlesztésére és a tudatos, kritikus fogyasztói magatartás kialakítására, a tájékozott és tudatos fogyasztóvá váláshoz a szükséges ismeretek és tudás elsajátíttatására (fogyasztóvédelmi oktatás).

Értékek:

- Lelki harmónia
- Ökológiai szemlélet
- Rugalmasság, a felnőtt életben való rugalmas tájékozódás
- A modern idők változásaira való reagálás készsége
- A természettudományos és műszaki szemlélet
- A gazdasági élet problémáira való érzékenység

A felnőtt felelősségre vonatkozó célok:

Az állampolgárságra neveléssel kapcsolatos a demokratikus szemléletre való érzékenység fejlesztése és az előítéletektől mentes, nyitott gondolkodás kialakítása, a hivatásra előkészítés: munkára nevelés, felkészítés a felnőttkori munkavégzésre és a vállalkozó kedv, az ötletesség fokozása.

Váljanak alkalmassá a tanulók:

- az önálló, felelős döntéseken alapuló, elsősorban a szakmai területen folyamatosan fejlődő, megújuló alkotómunkára,
- a termelési, szolgáltatási és más társadalmi értékteremtési folyamatok alakítására,
- a munkaerőpiac elvárásainak teljesítésére,
- a környezetbarát technológiák alkalmazására,
- alternatív energiaforrások alkalmazására,
- a felsőfokú tanulmányok megkezdésére.

Alakuljon ki a tanulóknál az igény és a képesség az ismeretek önálló megszerzésére, azok összefüggéseinek felismerésére, értelmezésére, hasznosítására, általánosítások megtételére.

Értékek:

- A tolerancia, a másság elismerése
- A pluralizmus és a demokrácia igenlése
- Az igazság és az evidenciák respektálása
- A korrektség, együttműködési készség fejlesztése
- Vállalkozó kedv
- Környezettudatos gondolkodás

1.2.3. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka feladatai

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka alapvető feladatának tekintjük a tanulók kulcskompetenciáinak állandó és folyamatos fejlesztését.

Kulcskompetenciák:

- Az anyanyelven folytatott kommunikáció
- Az idegen nyelveken folytatott kommunikáció
- Matematikai kompetencia és alapvető kompetenciák a természet – és műszaki tudományok terén
- Digitális kompetencia
- A tanulás elsajátítása
- Szociális és állampolgári kompetenciák
- Kezdeményező-készség és vállalkozói kompetencia
- Kulturális tudatosság és kifejező-készség

A nevelő-oktató munka feladata, hogy:

- építse tovább, szélesítse ki és mélyítse el az általános tantárgyi követelményeket,
- a nevelés, a képességek fejlesztése, a közismereti és szakmai oktatás szerves egységet alkosson,

- a nevelés és oktatás rendjébe épüljenek be azok a fejlesztő célú problémakezelési módok és képzési tartalmak, amelyek:
 - közép – és felsőfokú iskolázás kiterjesztéséből,
 - az egész életen át tartó tanulás igényéből, Magyarország európai integrációs folyamatából adódnak.

A közép- és felsőfokú iskolázás kiterjesztéséből:

Alakuljon ki a tanulóknak az egészség, az emberi környezet és a természet megóvására irányuló felelősségérzet,

- fejlődjék a társakkal való együttműködő, egyenrangú és szolidáris magatartás,
- teremtsük meg a közösségi és az egyéni érdekek egyensúlyát,
- sajátítsák el a tanulók a nemzeti és az egyetemes emberi értékeket és követendő magatartásmintákat,
- váljanak nyitottá a tanulók a különböző kultúrák, a másság iránt, fejlődjék:
 - fogalmi gondolkodásuk,
 - problémamegoldó képességük,
 - anyanyelvi és idegen nyelvi kommunikációs tudásuk,
 - informatikai tudásuk,
- neveljük a tanulókat logikus összefüggésben, rendszerben való gondolkodásra,
- tegyük képessé a tanulókat:
 - a különböző információk közötti eligazodásra, az Internet használatára,
 - a gyakorlati életben felmerülő kérdésekre való válaszadásra,
 - a tudásra épülő önálló vélemény kialakítására a különböző élethelyzetekben,
 - a felelős döntésekre, analízisre – szintetizálásra,
 - tudatos, kritikus fogyasztói magatartás kialakítására.

A nevelő-oktató munka feladata, hogy:

- biztosítsuk a képességfejlesztés, a közismereti oktatás és szakmai képzés szerves egységét,
- a követelményeket igazítsuk a tanulók adottságaihoz
- olyan hatékony és motiváló tanulási módszerek alkalmazását szorgalmazzuk, amelyek hatására kiteljesednek a tanulók képességei és kialakul az ismeretszerzési, ismeretbővítő folyamat tudatossága, tervszerűsége, folyamatossága, nő a készség
 - szakmai és más munkatevékenység értő és alkotó megtanulására,
 - folyamatos fejlődésre,
 - a szakmán belüli tanulásra,

- a továbbképzésre,
- szükség esetén szakmaváltásra,
- konkrét feladatok segítsék a problémamegoldó gondolkodás fejlődését, ugyanakkor erősítsék meg és fejlesszék az elvont fogalmi gondolkodást is,
- a tanulók kapjanak alapokat a munkahelyi, szakmai követelményeknek való megfeleléshez, valamint a kommunikációs, idegen nyelvi és informatikai képességeik folyamatos fejlődéséhez,
- új ismeretek átadása mellett felvállaljuk:
 - az általános iskolai hiányok pótlását,
 - a gyengébb képességű tanulók fejlesztését a továbbtanuláshoz szükséges szintre,
- felzárkóztató oktatás keretében a tanulók a szakképzés megkezdéséhez, valamint a szocializációhoz szükséges általános műveltségi ismeretekre, képességekre, készségekre is tehessenek szert.
- Ezzel kapcsolatban el kell érünk azt, hogy szakiskolai tanulóink birkózzanak meg szociális viselkedési problémáikkal. Tudatosan, tervszerűen építsék fel a szociális képességeik, szokásaik, készségeik, ismereteik komplex rendszerét.
- Törekedjenek arra, hogy ez beépüljön életmódjukba, napjaik cselekvési programjába.

Nevelési és oktatási céljaink eléréséhez feladat:

- Színvonalas iskolai ünnepélyek, régi hagyományok ápolása, új hagyományok teremtése, a természet és társadalomtudományok megszerettetése, szakmai versenyek, szavalóverseny, Szép Magyar Beszéd verseny, kirándulások.
- Keressük, szervezzük azokat a lehetőségeket, amelyek erősítik a tanulóknál az iskolához, osztályhoz tartozás érzését (szakmai, tanulmányi és sportversenyek, szakmai, tanulmányi kirándulások, iskolai póló, iskolai hagyományok, diáknapok). A kiemelkedően teljesítő diákokat elismerjük, oklevélben, dicséretben részesítjük.
- Az osztályfőnökök gondosan ellenőrizzék a hiányzó tanulókat, következetesen bírálják el a késéseket és a hiányzásokat. A szaktanárok adjanak házi feladatokat és a megoldásokat rendszeresen ellenőrizzék, gyarapítsák a tanulók órai aktivitását növelő módszereket, a tanulók minden szóbeli vagy írásbeli teljesítményét értékeljék.
- A külső megjelenés esztétikuma és a kulturált magatartás legfontosabb szabályainak betartása legyen természetes követelmény a tanulók számára, legalább az iskolában, tanítsuk meg az alkalomhoz illő viselkedés, viselet fogalmát, igyekezzünk megakadályozni a divat szélsőségeinek követését.

- Ismerjék meg a tanulók a művészi és a hétköznapi életben fellelhető szépet és törekedjenek a szabadidő hasznos eltöltésére. Ennek érdekében a humán tárgyak tanárai tapintatosan irányítsák a tanulók művészi érdeklődését, népszerűsítsék az iskolai könyvtárat, az osztályfőnökök alaposan készítsék elő osztályuk múzeumlátogatását vagy kirándulását.
- Az osztályfőnöki órák tematikájába minél több gyakorlati, a hétköznapi életet érintő kérdés kerüljön.

Így:

- a tisztaság és ápoltság terén követeljük meg a tanulók gondozott megjelenését, a fokozott tisztaságot pl.: cipők, ruhák, haj rendezettségét;
- egészségügyi felvilágosítás (pl.: fogak ápolása, drogmegelőzés, szexuális felvilágosítás)
- az illemszabályok készséggé fejlesztését, tehát a tiszteletudó és az iskola minden dolgozójának kijáró köszönést; alkalmazzák a szóbeli köszönés módjait, a kézfogási szokásokat, az ünnepélyeken való megjelenést.
- növeljük a testnevelés órák által az edzettség iránti igényt, népszerűsítjük a tömegsport foglalkozásokat, hogy többen vegyék igénybe ezt a lehetőséget
- továbbra is fellépünk a dohányzás az alkoholfogyasztás és egyéb, a szervezetre káros élvezeti cikkek fogyasztása ellen.

1.3. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka eszköz- és eljárásrendszere

Oktatási eszközrendszerünk

Iskolai oktatási eszközrendszerünk többcsatornás összetételű. Tartalmaz tárgyiasult információhordozókat, modelleket, maketteket, transzparenszeket, gépelemeket, gépalkatrészeket, szerszámokat, mérőeszközöket, műszereket, szerkezeteket, szerelvényeket. Tartalmaz vizuális, auditív információhordozókat, audiovizuális információ-bemutatókat, programközlőket.

Iskolai könyvtárunk sajátos eszközeivel hozzájárul az iskola pedagógiai programjának megvalósításához, szervezetileg és funkcionálisan beépül az iskola tevékenységének egészébe. Biztosítja egyrészt az iskola alaptevékenységéhez nélkülözhetetlen forrásokhoz és információkhoz való hozzáférést a tanulók és tanárok számára, másrészt olyan tanulási környezetet jelent, amely korszerű információhasználati, könyvtárhasználati tudást, szokásokat generál. Biztosítja továbbá, hogy az élethosszig tartó tanulás fontos feltételét, az információs műveltséget a tanulók középiskolai éveik alatt megalapozhassák.

Tárgyi eszközeink: szakszertáraink, tantermeink legkülönbözőbb tárgyai audiovizuális eszközeink, média eszközeink, amelyeket a nevelésben eredményesen felhasználhatunk egy-egy részfeladat sikeres megoldása érdekében.

Nevelési eszközrendszerünket pozitív értelmű nevelési céljaink elérése érdekében alkalmazzuk. Személyi vagy tárgyi eszközeink nevelési folyamatunkban részfeladatokat oldanak meg és ezzel nevelésünk hatékonyságát emelik.

Nevelési módszereink:

- Közvetlen: a nevelő személyes kapcsolat révén hat a tanulóra

Személyi eszközeink: nevelőink személyes hatásának eszközei; beszéde, hangja, gesztusai, mimikája, egész személyes megjelenése.

- Közvetett: a nevelő hatás a tanulói közösségen keresztül érvényesül

Iskolánk pedagógusai által alkalmazott közvetlen és közvetett nevelési eljárások:

		Közvetlen módszerek	Közvetett módszerek
1.	Szokások kialakítását célzó beidegző módszerek	<ul style="list-style-type: none"> - Követelés - Gyakorlás - Segítségadás - Ellenőrzés - Ösztönzés 	<ul style="list-style-type: none"> - A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése. - Közös (közelebbi vagy távolabbi) célok kitűzése, elfogadtatása. - Hagyományok kialakítása, ápolása
2.	Magatartási modor bemutatása, közvetítése	<ul style="list-style-type: none"> - Elbeszélés - Tények és jelenségek bemutatása - Műalkotások bemutatása - A nevelő személynél példamutatása 	<ul style="list-style-type: none"> - A nevelő részvétele a tanulói közösség tevékenységében - A követendő egyéni és csoportos minták kiemelése a közösségi életből
3.	Tudatosítás (meggyőződés kialakítása)	<ul style="list-style-type: none"> - Magyarázat, beszélgetés - A tanulók önálló elemzése munkája 	<ul style="list-style-type: none"> - Felvilágosítás a betartandó magatartási normákról - Vita

Követelési módszereink eszközei: biztatás, ígéret, helyeslés, elismerés, példa, osztályozás, dicséret, jutalmazás.

Értékelési eljárások:

- egy nyílt végű cél (folyamatcél) értékelése (több mutatók együttesével, értékkel)
- egy eredménycél értékelése (cél teljesüléséhez rendelt indikátorokkal)
- egy komplex értékelési eljárás (teljes globális megítélése)

Tehetséggondozás módszeres eljárásai: megfigyelés, házi, megyei, országos versenyeken, emelt képzésen, felismerést szolgáló tudatos szituációk tervezése, használata, ünnepélyeken való szereplés, diákönkormányzati munka, egyéni fejlesztés, szakkör, sportkör, kapcsolatok különböző szakmai szervezetekkel stb.

Felzárkóztatást segítő program módszerei:

- képességek felmérése iskolába lépéskor,
- képességek felmérése az iskoláztatás folyamán,
- induktív gondolkodás mérése,
- megfigyelés,
- dokumentumelemzés,
- beszélgetés (gyermekkel, szülővel)
- tanulási szokások felmérése,
- egyéni képesség fejlesztése,
- differenciált tanórávezetés,
- korrepetálás,
- kis létszámú osztályok
- tanulásmódszertan, tanulás tanítása,
- tréning (tanulástechnikai, koncentrációs).

A tanulók értékelése

- a tanárok értékelési szokásainak összegyűjtése,
- az értékelési szokások és a meglévő értékelési szabályzat összehasonlítása,
- az értékelési szokások csoportosítása
- a minden tanárra kötelező értékelési szabályzat megvitatása, szövegszerű kidolgozása, dokumentumának elkészítése,
- a tanulók és a szülők tájékoztatása az iskolai értékelési rendszerről és a tanár egyéni értékelési szokásairól,
- feleletek, füzetek átnézése, dolgozatok, vizsgák,
- szülői értekezlet, fogadóóra,
- naplók ellenőrzése, ellenőrző könyvek,
- értékelő csoport létrehozása.

1.4. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

- a tanult motívumok kialakítása tanulóinkban, emberi döntéseik meghozatalában,

- a tanulási motívumok fejlesztése:
- a megismerési vágy felkeltése,
- a felfedezési vágy felkeltése,
- a teljesítményorientált tevékenység kialakítása,
- az értelmi képességek fejlesztése,
- a szociális értékrend fejlesztése,
- a szociális képességek fejlesztése,
- a személyes motívumok fejlesztése,
- a személyes képességek fejlesztése,
- az egészséges és kulturált életmód megvalósítása,
- önvédelmi képességek fejlesztése,
- a szuverenitás képességének fejlesztése,
- az önreflexív képesség, az önértékelés, önmegismerés, önfejlesztés képességének fejlesztése.

Iskolánk pedagógiai programja a **NAT**-ban leírt és képviselt értékekre, valamint a **helyi sajátosságokból** adódó hagyományokra és szükségletekre épül.

Ezért pedagógiai feladatainkat az alábbiakban határoztuk meg.

- a **NAT**-ban és a **kerettantervben** leírt egységes, alapvető tartalmak átadása, elsajátíttatása,
- valamint az ezekre épülő differenciálás.

E két feladatunk azt a célt szolgálja, hogy tanulóink

- a különböző szintű adottságaikkal,
- az eltérő mértékű fejlődésükkel,
- az iskolai és iskolán kívüli tanulásukkal,
- egyéb (érdeklődési körüket érintő) tevékenységükkel,
- szervezett ismeretközvetítéssel,
- spontán tapasztalataikkal összhangban

minél teljesebben bontakoztathassák ki személyiségüket.

A különböző ismeretek elsajátítása során törekszünk a tanulók értelmi, önálló ismeretszerzési, kommunikációs, egészséges és kulturált életmód iránti cselekvési motívumainak, képességeinek a kialakítására, fejlesztésére.

Képzésünk tartalma az emberre, a társadalomra, a művészetekre, a természetre, a tudományokra, a technikára vonatkozó kultúra alapvető eredményeit foglalja magában, a tanulók életkori fejlettségi szintjéhez méretezett

- kiválasztással,
- elrendezéssel.

A tananyag feldolgozása, összefüggéseinek feltárása megalapozza a tanulók:

- műveltségét,
- világszemléletük, világképük formálódását,
- társas kapcsolatát,
- eligazodásukat a fiziológiai, lelki folyamataikban,
- tájékozódásukat szűkebb és tágabb környezetükben.

A helyi tanterveket is magába foglaló pedagógiai programunk összeállításánál elsődleges szempont a tanulók képességeinek fejlődéséhez szükséges olyan követelmények meghatározása, amely ösztönzi a személyiségfejlesztő oktatást.

Éppen ezért nevelési programunk összeállításánál az alábbi feladatoknak adtunk prioritást:

Az iskola pedagógiai programja, nevelési, tanítási-tanulási folyamata adjon teret:

a színes, sokoldalú

- iskolai életnek,
- tanulásnak,
- munkának,
- az iskolai tanulói demokráciának, állampolgári tevékenységnek,

fejlessze

- a tanulók önismeretét,
- együttműködési készségüket,
- eddze akaratukat,

járuljon hozzá

- életmódjuk,
- motívumaik,
- szokásaik,
- az értékekkel történő azonosulásuk fokozatos kialakításához, meggyökereztetéséhez.

A helyi tanterveket is magába foglaló pedagógiai programunk alapja egy olyan közös gondolkodást kíván az iskolafenntartó és iskolahasználó részéről, amelyben:

a tanulók

- tudásának,
- képességeinek,

- az egész személyiségének fejlődése, fejlesztése áll a középpontban.

Figyelembe véve, hogy az oktatás nevelés színtere

- nemcsak az iskola, hanem különösképpen a család, illetve
- a társadalmi élet és tevékenység számos egyéb fóruma is.

Ezen célkitűzések alapján az alábbi konkrét pedagógiai feladatok köré csoportosítjuk a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos teendőinket:

Kiemelten:

- az önismeret fejlesztése,
- a kezdeményező és vállalkozói készségek kialakítása,
- a felelős társadalmi magatartás kialakítása,
- az állampolgári szerepre történő felkészítés,
- az anyanyelv igényes használatának kialakítása,
- a tanulók érzelmi kultúrájának gazdagítása,
- a tanulók erkölcsi tudatának erősítése,
- a tanulóknál a szakmához kötődő ismeretek önálló megszerzésének igényét növeljük,
- megismertetjük a munkaerő-piaci lehetőségeket,
- az iskolában nyújtott munkatapasztalatok és munkakultúra révén képessé tesszük tanulóinkat a termelési, illetve munkakörnyezetbe való beilleszkedésre,
- a tanulókat igényességre, munkájuk eredményes és minőségi végzésére készítjük,
- a tanulókat a munkájukkal kapcsolatos felelősségérzet, egészséges kritika, önkritika igényére oktatjuk.

Az értelmi nevelés területén elvégzendő feladatok:

- a megismerési vágy fejlesztése,
- tapasztalati és értelmező tanulás elsajátítása,
- a tanulói teljesítményvágy optimalizálása,
- a tanulási életprogram fejlődésének segítése,
- könyvtárhasználattal ismeretszerzés, és az esztétikai érzék fejlesztése, a csoportos és egyéni tanulás technikájának, módszereinek elsajátítása,
- szakkörökkel a képességek kibontakoztatása, az érdeklődés szélesítése.

A segítő életmódra nevelés területén elvégzendő feladatok:

- pozitív szociális szokások kialakulásának, gyarapodásának segítése,
- pedagógusok rendszeresen éljenek a segítő együttműködés változatos formáival.

Az egészséges és kulturált életmódra nevelés területén elvégzendő feladatok:

- a mintaszerűen egészséges életmód ismérveinek megismertetése a tanulókkal a pedagógusok személyes példamutatása által is, valamint az osztályfőnöki órák témáinak hatékony feldolgozásával,
- a testnevelési órákon a fizikai képességek mellett a koncentráció, a kitartásra, a rendszerességre ösztökélő készséget, a siker és vereség megélését segítő lelki tulajdonságokat erősíthetjük.

A szakmai képzés alapozása területén elvégzendő feladatok:

- a szabályhasználat képességének fejlesztése, az iskolán kívüli fórumok egyre hatékonyabb kihasználása,
- teamekben való munkáltatással a tanulók csoportmunkára felkészítése,
- a szakmai gyakorlatokon a manualitás kiteljesítése, a kreativitás megalapozása.

1.5. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

Alapelv

A középiskolás évek alkalmasak arra, hogy tanulóink tudatosan éljék meg a családi, az iskolai és a tágabb közösséghez való tartozás érzését. A tanórai és tanórán kívüli tevékenységek során lehetőségük van megismerni azokat az értékeket és magatartásformákat, amelyekkel képessé válhatnak a harmonikus egyéni életvitel és a közösségben való alkotó részvétel kialakítására.

Célok

Vegyenek részt az iskolai közösségi normák, szabályok kialakításában, ismerjék meg a tágabb társadalmi közösségek elvárásait és autonóm emberként törekedjenek azok betartására, a demokrácia értékeinek tiszteletére.

Feladatok:

A házirend tanulókkal közös kialakítása, betartatása, rendszeres konzultáció a DÖK-kel.

Az osztályközösség működési szabályainak, döntéshozatali eljárásainak és a felelősi rendszernek a kialakítása, folyamatos karbantartása.

Problémamegoldó diákszabványok pedagógiai támogatása.

A társadalmi együttélés szabályainak, a demokratikus véleménynyilvánítás szabályainak a megismertetése, gyakoroltatása.

A tanulók motiválása a helyi és tágabb közügyekben való részvételre.

Eljárások:

A tananyagon keresztül minél szélesebb körben közvetíteni az élet, az embertársak személyiségének tiszteletét.

Tanulási szerződések megkötése a tanárok és a diákok között.

Döntéshozatali és értékelési technikák használata az osztályfőnöki órák keretében.

Tanulói ügyelet működtetése.

Felelősi rendszer működtetése.

Osztályfőnöki órán megbeszélések kezdeményezése a város polgárait foglalkoztató eseményekről.

Tanári részvétel a diákszabványon.

Problémamegoldó csoportokba diákok bevonása.

A diákok véleménynyilvánításának eszközeként valamilyen fórum működtetése: iskolaújság, iskolarádió, faliújság, elektronikus faliújság, weblap, információs pult stb.

Osztály vagy iskolai szintű részvétel városi eseményeken.

Esetmegbeszélések lefolytatása az osztályfőnöki munkaközösségi foglalkozásokon vagy az egy osztályt tanítók megbeszélésein. Esetmegbeszélések tanár – diák – szülő részvételével.

A DÖK tevékenységének figyelemmel kísérése és segítése szervezett keretek között.

A DÖK tagok képzése.

Ismerjék ki magukat az európai társadalmak multikulturális és társadalmi-gazdasági dimenzióiban, értsék meg a nemzeti kulturális identitás és az európai identitás kapcsolatát.

Feladatok:

Az európai uniós ismeretek hangsúlyos megjelenítése a helyi tantervekben elsősorban a társadalomismeret tantárgyban.

Iskolai testvérkapcsolatok ápolása, idegen nyelvi levelezés ösztönzése.

A tanulók motiválása, segítése az unióval kapcsolatos pályázatokban való részvételre.

Külföldi továbbtanulási, munkavállalási lehetőségek megismertetése.

Nemzeti értékeink bemutatása, a hazaszeretet erősítése.

Eljárások:

Idegen nyelv, történelem, társadalomismeret, irodalom, földrajz órákon elsősorban, de lehetőleg minél több tantárgyon belül konkrét ismeretek közvetítése az egyesült Európa országairól, az ismeretek élményszerű feldolgozása videofilmekkel, sajtóanyagokkal, önálló könyvtári kutatómunkákkal.

A szakmai tantárgyakhoz kapcsolódóan ismeretek közvetítése a globális környezetvédelmi problémákról, azok kezelési lehetőségeiről. Tanulói részvétellel hulladékgyűjtési, takarítási akciók, környezetvédelmi vetélkedők, programok szervezése, az iskola szépítését célzó akciók bonyolítása.

A nemzetközi kapcsolatok fenntartásában közvetlen tanulói részvétel: levelezés, bekapcsolódás pályázatokba, előadások összeállítása.

Lehetőség szerint utazzanak célnyelvi országokba, onnan érkező cserediákokat fogadjanak.

A továbbtanulást, pályaválasztást segítő rendezvények közé a külföldi munkavállalást és a külföldön való továbbtanulási lehetőségeket bemutató programok is beépülnek.

A lokálpatriotizmus erősítése érdekében lehetőleg valamennyi tantárgy beépíti a kapcsolható szolnoki, Jász-Nagykun-Szolnok megyei tudnivalókat, felhívja a figyelmet a hazaszeretet mindennapi és művészi megnyilvánulásaira.

Eszközök:

Audiovizuális és számítógépes tananyagok.

Internet hozzáférés.

Ismeretterjesztő irodalom, művészeti és turisztikai albumok, tájékoztatók, szóróanyagok, plakátok.

Idegen nyelvű olvasmányok, napi- vagy hetilapok.

Pályaválasztási segédanyagok, tájékoztatók.

A közösségben való pozitív létezés érdekében képesek legyenek hatékonyan és erőszakmentesen kommunikálni, mérlegelni eltérő nézőpontokat, felismerni és leküzdeni személyes előítéleteiket. Legyenek alternatíváik a konfliktusok erőszakos kezelése helyett.

Feladatok:

A tanulók egészséges önértékelésének fejlesztése, ezzel párhuzamosan mások személyiségének tiszteletben tartása, az emberekben rejlő hasonlóságok és különbségek felismertetése, az egymás iránti bizalom erősítése, mások iránti felelősségérzet kialakítása.

A hatékony kommunikáció technikáinak megismertetése, gyakoroltatása. A vitakultúra fejlesztése.

Az előítéletekkel, a másság elfogadásával kapcsolatos ismeretek beépítése a tanulási folyamatba és az iskolai közéletbe. Az ezzel kapcsolatos attitűdök formálása.

Az együttműködési készség fejlesztése.

A konfliktus fogalmának megismertetése, a hatékony konfliktuskezeléshez szükséges előfeltételek (önismeret, empátia, együttműködés, asszertivitás, tolerancia, kritikai gondolkodás, stb.) tanulásának beépítése az oktatási-nevelési folyamatba.

Eljárások:

A fenti feladatok megvalósításának elsődleges terepe az osztályfőnöki óra, ahol változatos módszerekkel kerül sor a témák feldolgozására, elsajátítására, gyakorlására, saját élmények szerzésére: dramatikus játékok, beszélgető kör, önismereti kérdőívek, csoportos problémamegoldó és élményszerző feladatok, stb.

A magyar nyelv és irodalom órákon az irodalmi művek feldolgozásában helyet kapnak az egyéni vélemények, tapasztalatok. Ezek a közös megbeszélések növelik a fogékonyságot az emberi kapcsolatok megértésre, az együttérzésre, mint értékre, segítik a konfliktusok felfogását, elemzését, ráhangolnak pozitív érzelmekre, segítik az eredményes kommunikáció begyakorlását.

Történelem órákon a múlt sorskérdéseinek elemzése, a bennük rejlő aktuális problémák bemutatása megerősíti az egyént a társadalomért, a kisebb közösségekért, az önmagáért vállalt

felelős magatartásban. Fejleszti a kritikai szemléletmódot, segíti a múltban és a jelenben is lehetséges alternatívák meglátását, értékelését.

Minél több tantárgy alkalmazza az együttműködést fejlesztő tanítási módszereket: a kooperatív oktatást, a projektmódszert, a munkáltató módszert, stb

Szakkörökben, diákkörökben végzett közös tevékenység.

Eszközök:

Pedagógiai-módszertani szakirodalom.

Játékok és gyakorlatok gyűjteményes kötetei.

Játékfilmek, dokumentumfilmek.

Flipchart táblák.

A csoportmunkához szükséges kellékek (csomagoló papír, filctollak, ragasztók, stb.).

Tanulóink az iskola hagyományos ünnepein, szabadidős rendezvényein és egyéb közös intellektuális élmények (színház, koncert, stb.) alkalmával – lehetőség szerint családtagjaik bevonásával is – minél többször éljék át a közösségi lét örömét, felemelő érzését. Alakuljon ki pozitív attitűd az összevont iskolával kapcsolatban.

Feladatok:

Az összevont két tagintézmény hagyományainak kialakítása, ápolása.

A szabadidős tevékenység széles skálájának megteremtése az iskolai falai között és azon túl.

A testi nevelésben, a közös játékban, sportversenyekben rejlő lehetőségek kihasználása.

A tanulók és tanuló csoportok motiválása, segítése abban, hogy minél több oldalról mutassák meg magukat társaik előtt az iskola szabadidős programjai alkalmával.

A diákélet nagyobb eseményeinek méltó megünneplése a szülőkkel közösen.

Az iskola öreg diákjainak és volt tanárainak megbecsülése, ill. ehhez a megfelelő formák megkeresése és működtetése.

Eljárások:

Színvonalas iskolai rendezvények: nemzeti és állami ünnepeink, a szalagavató és a ballagás, ahol szülői részvétel lehetősége biztosított.

Diák- és sportnap.

Iskolai ki mit tud, szavalóverseny, kiállítás a diákok munkáiból és más kulturális programok.

Közös színház, hangverseny, kiállítás látogatás.

Tanulmányi kirándulások.

Iskolai évkönyvek kiadása, az iskola weblapján iskolatörténeti információk elhelyezése, a korábbi osztályok tablóinak, tanulói névsorainak, nevezetes személyiségeinek a megjelentetése.

Eszközök:

Szerkesztett műsorokat tartalmazó kötetek, antológiák.

Ballagási dalokat tartalmazó hangkazetták, CD-k.

Iskolatörténeti dokumentumok.

Az iskolai rendezvényeken készült fotók, filmfelvételek.

Iskolai meghívók, plakátok.

Sportjátékokat tartalmazó kiadványok, szabálykönyvek, útikönyvek.

Városi és budapesti műsorfüzetek, szórólapok, plakátok.

Szerezzenek tapasztalatokat a szakmai munkában szükséges együttműködésről, a problémák közös megoldásának módszereiről. Fejlődjék az igény a munkatársakkal együttműködő, szolidáris viszony kialakítására. Fejlődjék együttműködési készségük, erősödjék bennük a kötelességtudat, a mások munkájának tisztelete, érezzék át a saját személyes felelősségüket.

Feladatok:

Szakmai teamek felépítésének, munkamegosztásának, munkakultúrájának megismertetése.

Változatos munkaformák alkalmazása

Lehetőségek biztosítása, feladathelyzetek megteremtése az adott szakképesítés munkaköreinek ellátásához szükséges magatartás kialakításához, az egyes szakmacsoportok speciális jellegzetességeit figyelembe véve.

Társakkal való együttműködési igény kialakítása

Csoportos tanulás, kooperatív munka módszereinek megteremtése

Felkészítés veszélyhelyzetek egyéni és közösségi szintű megelőzésére, kezelésére

Felkészítés az összefüggő nyári szakmai gyakorlatra, a felnőttlét szerepeire

Eljárások:

Csoportfeladatok kitűzése a szakmai gyakorlati oktatás keretein belül.

Tanulói csoportok által végzett kísérletek, munkák közös elemzése

Projekt feladatok szervezése, irányítása

Összefüggő gyakorlatok tapasztalatainak megvitatása

Üzemlátogatások, szakmai kirándulások szervezése

Szakemberek (régi tanítványok) meghívása, előadás tartása

Eszközök:

Nyári gyakorlati jegyzőkönyvek

Team munkáról készült tervek, dokumentumok

Prezentációk

1.6. A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység

1.6.1. A beilleszkedési nehézségek feltárása

A beilleszkedési, magatartási zavarok egy részénél nincs jól körülhatárolható neurotikus tünet. A diákoknál problémák merülhetnek fel, mert nem tudnak barátot szerezni, nem találják helyüket az osztályközösségben, túl érzékenyen, esetleg indulatkitöréssel reagálnak az eseményekre. A tünetek igen különböző mértékben és formában jelentkezhetnek. Gyakran már belépéskor félszegen viselkednek, nehezen beszélnek, de akad aki jó fellépéssel rendelkezik, s mégis súlyos társasági és kapcsolatteremtési gátlásokkal küzd. Ebben az életkorban (14-18 év) gyakran csak átmeneti jelenségről, egy átlagosnál érzékenyebb személyiség serdülőkori nehézségeiről van szó. Ezek a diákok a társaság peremére szorulhatnak vagy szerepjátszásra kényszerülhetnek. A problematikus helyzet kialakulása általában nem egy okra, hanem okok láncolatára vezethető vissza.

Napjainkban az iskolai követelményrendszer és a társadalmi normáktól, a többségi kultúrától eltérően szocializálódott gyermekek összetalálkozása igen sok tipikus nehézséget hoz felszínre, amelyek magatartászavarként is megjelennek, messzire ható következményekkel a tanuló beilleszkedésére és lélektani fejlődésére. A kritikus életkori szakaszok egyike a 14-18. életév, a középiskolába lépés időpontja, illetve a középiskolás évek. A serdülőkor sokféle lelki zűrzavarát gyakran kísérik hangulatingadozások, „világfájdalmas”, depresszív epizódok, dühkitörések, az önértékelés, az identitás zavarai. Súlyosabb esetben azonban zavar keletkezik az interperszonális kapcsolatokban, az iskolai teljesítményben és destruktív magatartásformák, deviáns folyamatok alakulhatnak ki. E nehézségek peremhelyzetet, szociális visszavonultságot, vagy túlzott izgatottságot, agresszivitást, beilleszkedési zavart válthatnak ki. Alapvető cél, hogy ezeket a súlyos deformításokat az iskola a nevelés folyamatában kezelje, s megakadályozza a veszélynek kitett tanulók spontán kirekesztődését vagy negatív hangadását.

Az érintett diákok többnyire a tanulmányi, kulturális, közösségi feladatrendszerrel kapcsolatban nem álló, megbízással nem rendelkező peremhelyzetű tanulók. Interperszonális kapcsolataik szerint gyakran kedvezőtlen szociometriai státuszú tanulók. Egy részük a család értékközvetítő sajátosságai szerint problémás fiatal, más csoportjuk a tanulmányi teljesítőképesség szerint egyetlen területen sem kimagasló diák.

A devianciára hajló „mátság” kezelése, a gyermekek „furecsa” viselkedése, az okok felismerése nehéz feladat elé állít minden pedagógust.

1.6.2. Pedagógiai eszközök, módszerek, tevékenységek a beilleszkedés segítésére

Iskolánk az alábbi megoldásokkal törekszik arra, hogy a problémás tanulók konstruktív tevékenységek, véleménycserék, beszélgetések formájában vegyenek részt a kortárs interakciós folyamatokban:

- Nélkülözhetetlen a diákok pszichoszociális és biológiai környezetének pontos ismerete.
- Igen fontos feladat az érzelmi egyensúly helyreállítása a diák és környezete között. Pozitív érzelmi kapcsolatot teremtünk. A szociális sikerek mellett biztosítani kell a teljesítménybeli sikereket is.
- Nélkülözhetetlen az egyéni bánásmód. Jól felhasználhatók a drámapedagógia eszközei, a szerepjátékok és az élménybeszámolók.
- Igyekszünk olyan pedagógiai légkört kialakítani, amely biztosítja a diákok személyiségének egészséges fejlődését, s eleve megelőzi a magatartási rendellenességek kialakulását (profilaxis).
- Egyéni motivációs bázisuk megismerésére építve igyekszünk sikerélményhez juttatni tanulóinkat.
- Felzárkóztató, pótló foglalkoztatások szervezésével szükség esetén tanulás módszertani, tanulástechnikai segítség nyújtásával biztosítjuk az előrehaladásban elmaradt tanulók felzárkózását.
- A tanulási, beilleszkedési, és magatartási zavarokkal küzdő tanulók számára biztosítjuk a beilleszkedést külön fejlesztő órákkal (fejlesztő pedagógus foglalkoztatásával),
- Speciális osztályfőnöki órákon személyiségfejlesztő tréningeken fejlesztjük önértékelési, önismereti képességeiket.
- Szülői tájékoztatást tartunk a nevelési problémákról, a devianciák veszélyeiről.
- A 9. évfolyamon az év elején tantárgyi felmérésekkel megvizsgáljuk a tanulók felkészültségét, s feltérképezzük, hogy milyen szintű felzárkóztató foglalkozásokkal tudjuk segíteni az arra rászorulókat.
- A 9. és a 10. évfolyamon, a bukott tanulók számára korrepetálásokat tartunk a felzárkózásuk érdekében.
- A tanulási, beilleszkedési, és magatartási zavarokkal küzdő tanulók számára a kerületi nevelési tanácsadóval együttműködve - szükség esetén - iskola-pszichológus segítségét kérjük.
- Segítünk a gyerekeknek megtalálni azokat a szakértő szervezeteket (alapítványokat), amelyek segítséget tudnak nyújtani a beilleszkedésben.

- A diáksport egyesület és a diákönkormányzat is segíti a felsőbb évesek és az újonnan érkezettek, valamint a beilleszkedési, magatartási és tanulási zavarokkal küzdő diákok beilleszkedését.
- A pályatévészett és a tanulmányi nehézség miatt iskola-változtató szándékú tanulókat segítjük a befogadó intézmény megtalálásába.

1.7. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenység

Alapelv:

Az iskola egyenlő esélyeket kíván teremteni minden tanulónak egyéni képességük, tehetségük kibontakoztatásához, csökkenteni igyekszik a diákok különböző motivációjából, eltérő képzettségi szintjéből, különböző szociális adottságából eredő lemaradását.

Célok:

Individualizált, differenciált képességfejlesztés megvalósítása a tantárgyak oktatásánál

Feladatok:

A tanulók ismereteinek, tudásának megismerése

Az átlagtól pozitív irányban eltérő képességelemek felfedezése

A diákok tanulási nehézségeinek feltárása

Motiváció fenntartása, önművelés igényének, szokásának megteremtése

Önálló tanulás képességének kialakítása

Az információs és kommunikációs technikák ismertetése, használatának biztosítása

A nevelőtestület szakmai felkészültségének fejlesztése a differenciált pedagógiai eljárásokban, a tanulási képességek fejlesztésében, a tehetséggondozás speciális pedagógiai módszereiben

Eljárások:

Bemeneti képesség- és tudásvizsgálat a 9. évfolyam tanulóinak a tanév első hónapjában valamint magyar nyelv és irodalomból, matematikából, idegen nyelvből a vizsgált tanév végén is

A tizedik évfolyam végi kompetenciamérések adatainak feldolgozása, iskolai szintű értékelése

Egyéni képességekhez igazodó, differenciált tanulásszervezés

A sajátos nevelési igényű tanulóknál sajátos tanulásszervezési módszerek alkalmazása

Csoportos tanulás módszereinek alkalmazása

Kooperatív munka

Könyvtári órákon a könyvtári ismeretszerzés technikájának, módszereinek ismertetése

Iskolai könyv- és médiatár szerepének bővítése

Pedagógus-továbbképzés biztosítása

Eszközök:

A munkaközösségek által kidolgozott és elfogadott egységes mérőeszközök

A mérési szakértők irányításával korszerű mérési-, értékelési programok alkalmazása

Elektronikus oktatási segédanyagok

Korszerű informatikai eszközök

Hálózati eszközök

Szaktárgyszertani előadások, tanfolyamok, felsőfokú képzések, szakvizsga

Lehetőség biztosítása tanítványainknak a különböző közismereti és szakmai versenyeken való sikeres szereplésre, az egyéni képességeknek megfelelő továbbképzési célkitűzések megvalósítására, a továbbtanulóknak a felsőfokú képzésben való sikeres benntartásra

Feladatok:

Versenyeken való részvétel biztosítása

Tagintézményekben házi versenyek

Megyei versenyek: magyar, történelem, matematika, fizika, idegen nyelv stb.

Országos versenyek – közismereti és szakmai területen is

Iskolai versenyek szervezése, lehetőség szerint megyei, regionális, országos versenyek lebonyolításában részvétel vállalása

Diákok tájékoztatása a versenyekről, pályázati lehetőségekről, motiválásuk a részvételre

Tanulók felkészítése a versenyekre, továbbtanulásra, pályázatokon való szereplésre

Továbbtanulási, pályaválasztási döntés segítése

Eljárások:

Továbbtanulási lehetőségek figyelése, támogatása

Felsőfokú intézmények előkészítőivel kapcsolattartás

Pályaválasztást segítő foglalkozások pályairányítási rendszer működtetésével

Pályázatok készítésének segítése

A versenyekre való felkészülésben tanári irányítással az önálló tanulás támogatása

Emelt óraszám biztosítása 11. és 12. évfolyamon a választott érettségi tárgynak és továbbtanulási iránytnak megfelelően, ha igazodik az iskola profiljához.(A csoportbontások, emelt órák tervezésekor előnyt élveznek a kötelező és választható érettségi tantárgyak.)

Emelt szintű tananyag tartalommal, követelményekkel és órászámmal tanított tantárgyak keretében differenciált tanulásszervezés, mennyiségi és minőségi differenciálás

Versenyekre való felkészítés tanórán kívüli kiscsoportos és egyéni foglalkozásokon

Eszközök:

Továbbtanulást segítő pedagógus

Internet felhasználása az információk gyűjtésére

Tantárgyi feladatbankok

Versenyek korábbi feladatsorai

Pályairányítási rendszer

Speciális tanulói tehetség felismerése, gondozása, fejlesztése

Feladatok:

A tanórán kívüli, egyéni érdeklődésen alapuló, változatos tevékenységek biztosítása

Tehetséges tanulók bemutatkozási lehetőségének biztosítása

Felkészítés művészeti és sportversenyekre

Eljárások:

Tanulói igények felmérése

Szakkörök, önképzőkörök szervezése

Sportköri foglalkozások irányítása

Kiállítások rendezése (képzőművészet, speciális érdeklődésnek megfelelő)

Eszközök (Cél: Hagyományteremtés)

Egyeztetett időben kiállítás szervezése minden tagintézményben

Iskolai „Ki mit tud” szervezése

Diáknap szervezése

Házi- iskolai-, városi-, megyei-, országos sportversenyek

A célok elérése érdekében az egyes tantárgyak lehetőségeit kihasználva fejlesztjük a tanulástechnikát, az önismeretet, a pályaismeretet és a munkavállalói ismeretet.

Az iskola lehetőségeinek függvényében a szakközépiskolában szakember közreműködésével ezen ismeretek átadását be kívánjuk építeni a 9. ill 10. évfolyam óratervébe

1.8. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

„A gyermekvédelem tágabb értelemben minden gyermekre és ifjúra kiterjedő gondoskodás, pedagógiai, pszichológiai, szociális, egészségügyi, jogi tennivalók összessége, amelyek a gyermekek és fiatalok gondozását, ellátását, eltartását, nevelését, érdekvédelmét hivatott biztosítani. A gyermekvédelem tehát egy rendkívüli sokrétű, összetett, komplex tevékenység. Szűkebb értelemben a nehéz élethelyzetbe kerülő és/vagy különböző fejlődési, nevelési, magatartási problémákkal küzdő gyermekek szakemberek által nyújtott speciális gondozása, segítése.” (Strauszne Simonyi Erzsébet: Gyermek- és ifjúságvédelem. In: Korszerű iskolavezetés 1996. április E. 6.1.p.)

Az iskolai gyermekvédelmet irányító dokumentumok:

- Köznevelési törvény
- NAT
- Törvény a gyermekek védelméről

A fentiek szellemében a nevelő testület és a gyermekvédelmi felelős együttesen végzi a feladatokat. A Köznevelési törvény alapján pedagógusaink közreműködnek a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények feltárásában és megszüntetésében, rendszeresen tájékoztatják a szülőket és a tanulókat az őket érintő kérdésekről, ill. a szülőt figyelmeztetik, ha gyermeke jogainak megóvása vagy fejlődésének elősegítése érdekében intézkedések szükségesek.

- Az iskola vezetője gondoskodik a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős munkájához szükséges feltételekről.
- Az iskola tájékoztatja a tanulókat és szüleiket a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol érhető el.
- A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős segíti, támogatja az iskola pedagógusainak gyermek- és ifjúságvédelmi munkáját.
- Az iskolai nevelési program, a gyermek- és ifjúságvédelmi program keretében egészségnevelési, ennek részeként kábítószer-ellenes intézkedési terv is kidolgozásra kerül. A folyamatos ellenőrzés során észlelteket, szükség esetén a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős jelenti az igazgatónak, s kezdeményezi a szükséges intézkedéseket, a megfelelő tájékoztatást biztosítja a szülők, a tanulók, s az érintett pedagógusok irányába.
- A tanuló veszélyeztetettsége esetén kezdeményezi /az iskolai pedagógiai szakmai programmal összhangban/, hogy az iskola igazgatója indítson eljárást a tanuló lakó-, ill. tartózkodási helye szerint illetékes települési önkormányzat polgármesteri hivatalánál rendszeres vagy rendkívüli gyermekvédelmi támogatás megállapítása, szükség esetén a támogatás természetbeni ellátás formájában történő nyújtás érdekében.

Az eredményesség érdekében folytatott tevékenységünk:

- A tanév elején a Diákönkormányzat tájékoztatása leendő tevékenységeinkről, évvégén értékelés.
- Helyzetfelmérés és helyzetelemzés osztályonként, tanévenként, ezt követően a hátrányos helyzetű tanulók érdekében a szükséges stratégia kidolgozása.

Programok szervezése: általános prevenciók tevékenységek, mentálhigiénés programok, drog-, bűnmegelőzési felvilágosító tevékenység, krízishelyzet kezelése, a siker- és kudarcélmények feldolgozása, szenvedélybetegségek megelőzése, egészséges értékrend, önismeret kialakítása stb. pszichiáter, pszichológus, rendőr, szakorvos, védőnő, egyéb szakember, kortárs segítők bevonásával.

Az előadásokra az osztályfőnöki órákon, tanítási időn kívül, kollégiumi foglalkozásokon kerülne sor.

Szorgalmazzuk tanulóinknak az AIDS,- alkohol-, drogprevención alapuló pályázatokat – pl. rajz-, irodalmi pályázat és vetélkedőkön való részvételt

Szociális juttatásokról tájékoztatunk: pl. étkezési hozzájárulás, tanszersegély stb.

Egyéni igények, szükséglet szerint a megfelelő kapcsolat megteremtése és fenntartása:

- a tanulóval,
- a szülői házzal,
- az iskolaorvossal, védőnővel,
- Gyermek Ideggondozóval,
- a Humán Szolgáltató Központtal, Gyermekjóléti Szolgálat, Családgondozó)
- a Pedagógiai Oktatási Központtal
- a Nevelési Tanácsadóval,
- Polgármesteri Hivatalok segélyezési csoportjával, gyámügyi előadójával, jegyzőjével,
- J-N-SZ Megyei Rendőrfőkapitányság Bűnmegelőzési Osztályával,
- ÁNTSZ különböző osztályaival és a Vöröskereszttel,
- Pártfogói Felügyelettel,
- Civil szervezetekkel,
- Drogambulanciával.

Tanköteles tanuló igazolatlan hiányzása esetén a törvényi vonatkozások szerint küldjük a szükséges értesítéseket.

- Kapcsolattartás a tanulókkal, szaktanárokkal, speciális fejlesztést végző szakemberekkel.
- Súlyos tanulási, magatartási, pszichológiai problémát tapasztalva szakember segítségét kérjük.

- A gyermek-és ifjúságvédelmi felelős figyelemmel kíséri az osztályismétlő tanulók beilleszkedését, fejlődését, hiányzásait. Az osztályismétlést előidéző okok felderítése után közösen megoldást keresnek, lehetőség szerint korrepetálásba vonják be.

Pályázati lehetőségek kihasználása.

1.9. Az SNI és BTMN-es tanulók ellátása

A tanulási, magatartási problémával küzdő gyermekek/tanulók különleges gondozásra jogosultak.

A különleges gondozásra való jogosultságot a nevelési tanácsadók, vagy a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottságok fogalmazhatják meg.

A nevelési tanácsadóban a tanulási, magatartási, beilleszkedési nehézséget állapíthatják meg. (Pl.: olvasási nehézség, írás-helyesírási nehézség, számolási nehézség stb.).

Az e kategóriába sorolt a gyermek/tanuló fejlesztő foglalkoztatásra lesz jogosult, mely a gyermek intézményében/nevelési tanácsadóban valósulhat meg. A szakvéleményben lehet rögzíteni a fejlesztő foglalkozásra szükséges, javasolt órakeretet. A gyermekkel elsősorban a fejlesztő pedagógus foglalkozhat.

A súlyosabb tanulási, magatartási problémák, tanulási, magatartási zavarok esetén a gyermek/tanuló sajátos nevelési igénye diagnosztizálódik. A diagnosztizálás a szakértői és rehabilitációs bizottságok feladatköre. A vizsgálat komplex vizsgálat keretében történik, melynek része a pszichológiai, pedagógiai, orvosi vizsgálat is. A sajátos nevelési igény törvényi kategóriába tartoznak a tanulási zavarok (Pl.: diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia stb.)

A sajátos nevelési igényen belül a törvényi besorolás: a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza, vagy vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenessége. Az organikus ok igazolhatósága, vagy kizárása elsősorban az előzményadatok, valamint neurológiai vizsgálat alapján történik.

A tanulási, magatartási zavarral küzdő gyermek/tanuló rehabilitációs órakeretben, ill. fejlesztő foglalkoztatás keretében lesz jogosult a fejlesztésre, a kötelező tanóráin túl, az említett diagnosztikai kategóriába sorolás után az adott évfolyam kötelező óraszámának 15% -ában. Az organikus eredet igazolódása esetén gyógypedagógusi, ha organikus okra vissza nem vezethető a tanulási zavar, akkor gyógypedagógusi/fejlesztő pedagógusi megsegítésre lesz jogosult a gyermek/tanuló.

Mindkét esetben a saját intézményén belüli ellátásra ad a törvény jogosultságot.

Az iskola eljárási feladatai:

- Az iskolába felvételt nyert tanuló szülője beiratkozáskor magával hozza a szakértői véleményt, melyet a Tagintézmény vezetése által megbízott személy átvesz.
- Az iskolában alkalmazott szakember a szakértői véleményeket átvizsgálja.
- A vélemények alapján összeállítja az SNI és BTMN-es besorolású tanulók névsorát, melyet a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős nyilvántart.
- A nyilvántartás egy példányát a tagintézmény titkárságán is el kell helyezni.
- A szakértői vélemények alapján a tagintézmény vezetője meghozza a szükséges mentesítéseket.
- Az osztályfőnök a tanügyi nyilvántartásokban és a bizonyítványban a sajátos nevelési igényű tanulókkal kapcsolatos bejegyzéseket rögzíti.
- A törvényi elvárásoknak megfelelően az érintett tanulók fejlesztéséről az iskola megfelelő szakemberrel gondoskodik.
- Az SNI és BTMN-es tanulókkal foglalkozó szakember figyelemmel kíséri a szakértői vélemények hatályát és gondoskodik a kötelező felülvizsgálatok figyelemmel kíséréséről.
- Új tanuló esetében június 30-ig megkéri a szükséges vizsgálatokat, illetve az intézmény kijelöléseket.

A sajátos nevelési igényű, a pszichés fejlődés zavarai miatt diagnosztizált tanulók értékelése

A szakértői véleménybe foglalt javaslatok alapján a tanulókat - a gyakorlati képzés kivételével - az igazgató/tanintézmény-vezető mentesíti egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alól. Ha a tanulót mentesítették az iskola egyéni foglalkozást szervez részére. Az egyéni foglalkozás keretében - egyéni fejlesztési terv alapján segíti felzárkóztatását a többiekhez. Az érettségi vizsgán az érintett tantárgyak helyett a tanuló - a vizsgaszabályzatban meghatározottak szerint - másik tantárgyat választhat. A tanuló részére a vizsgákon biztosítani kell a hosszabb felkészülési időt, az írásbeli beszámolón lehetővé kell tenni az iskolai tanulmányok során alkalmazott segédeszköz (írógép, számítógép stb.) alkalmazását, szükség szerint az írásbeli beszámoló szóbeli beszámolóval vagy a szóbeli beszámoló írásbeli beszámolóval történő felváltását.

A szakértői bizottság szakértői véleményében rögzített diagnózis a gyermeket elkísérheti iskoláztatása folyamán. Ennek folyamatosságát és indokoltságát a szakértői bizottságok számára jogszabályban rögzített kötelező felülvizsgálatok biztosítják.

- Ha a tanulót diagnózisa alapján valamely tantárgyból (pl. matematika, idegen nyelv stb.) teljes egészében mentesítették az értékelés és minősítés alól,
A tanulónak a mentesített tantárgyak óráin is részt kell vennie, szintjének, képességeinek megfelelően differenciált foglalkozásban kell részesülnie.
Fontos figyelni arra, hogy milyen motiváló erő ösztönzi az érdemjegyen kívül a tanulót tanév közben.
A mentesített tanulóknál a motiváció-vesztés elkerülése érdekében- az értékelés folyamatossága még fontosabb, mint a tanulási zavarral nem küzdő gyermekeknél. Ez a gyermekek közösségben elfoglalt helyét és a saját értékítéletüket is befolyásolja.
- Ha a tanulót diagnózisa alapján csak valamely tantárgyrészből, vagy részekből mentesítették az értékelés és minősítés alól, (pl. a magyar nyelv tan írásbeli, helyesírási részéből, az idegen nyelv írásbeli része alól), akkor a tantárgy többi (szóbeli stb.) részéből osztályozható, értékelhető. Ilyen esetben, a bizonyítványban az adott tantárgynál érdemjegy szerepel., a megjegyzés rovatban pedig szerepeltetni kell a tantárgyrészi mentesítést.

Különleges gondozás megvalósítása

A pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs célú foglalkozásokon elsődlegesen gyógypedagógiai tanári (tanulási zavar esetén kiemelten logopédusi, vagy e területen gyakorlott más gyógypedagógus) közreműködése az ideális. Az ő munkáját egészítheti ki a fejlesztő pedagógus.

A fejlesztő pedagógiai munka célja

A tanulók meglévő hátrányai ne szélesedjenek, hanem az évek előre haladtával a lemaradásuk minél kisebb legyen, lehetőleg minél jobban közelítsen az adott évfolyam követelményeihez.

A fejlesztőpedagógus feladata

- Egyéni fejlesztési terv készítése a gyerek egyéni képességeinek és sajátosságainak figyelembe vételével. A terv tartalmazza a fejlesztés területeit, módszerit, eszközeit. Ezt a tervet 3- 6 hónapos időtartamra érdemes készíteni, de rugalmasan kell kezelni. Időnként fontos felülvizsgálni, és feljegyzéssel módosítani.
- Dokumentáció, fejlesztési napló vezetése, melyben rögzíteni kell a gyerek adatait, a diagnózist és a foglalkozások anyagát.
- A fejlesztési terv alapján a foglalkozások vezetése.
- Kapcsolattartás a szülőkkel, az osztályfőnökkel és szükség szerint a szaktanárokkal.

- Szűrés, vizsgálat, melynek során kiszűri az osztályfőnök illetve a szaktanárok jelzései alapján a tanulási nehézséggel, enyhébb részképesség zavarral küzdő gyerekeket és szükség esetén a megfelelő vizsgálatra küldi.

A tanulók felvétele:

- A tagintézmény által a felvételi eljárásban meghirdetett pontrendszer szerint,

A program tevékenységrendszere az iskolában:

- az egyéni képességek felmérése, kompetenciamérések, értékelések
- a kollégiummal közösen egyéni fejlesztési terv készítése,
- felzárkóztató foglalkozások biztosítása,
- tanulás módszertani ismeretek nyújtása,
- pályaorientáció,
- mentálhigiénés foglalkozás biztosítása,
- iskolában szervezett kulturális programokon való részvétel biztosítása,
- egyéb iskolai, illetve DÖK programok.

1.10. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program

A tanulási kudarc

Iskolánk a jó tanulmányi teljesítményt nyújtó tanulók fejlesztése mellett figyelmet fordít a tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatására is.

Tanulási kudarcnak tekintjük, ha a tanuló tanév végén vagy félévkor valamely tantárgyból megbukik, ill. tanév végi vagy félévi osztályzata az előző tanév végi osztályzatához képest jelentősen – legalább két jeggyel – romlik. Nem tekintjük tanulási kudarcnak, ha egy tanuló folyamatosan az átlag alatt teljesít, mert képességei alapján nem tud többet produkálni.

A program **célja**, hogy a tanulási kudarcot a minimumra csökkentsük, ill. megelőzzük.

A program lépései:

- a tanulási kudarc, ill. veszélyének felismerése
- a kudarc okainak feltárása
- a kudarc megszüntetésére, ill. megelőzésére irányuló pedagógiai tevékenység.

A tanulási kudarc, ill. veszélyének felismerése

A tanulási kudarc időbeni felismerése feltételezi a szaktanár és az osztályfőnök aktív együttműködését, akik a probléma tudatosítása után egyénre szabott koncepcióval segítik a tanulót a felzárkózásban. A tanulási kudarc megelőzése érdekében pedagógusaink a továbblépéshez szükséges tudásszint felmérésével kezdik minden tanév elején a tantárgyak oktatását – ha ennek tananyaga korábban oktatott ismeretekre épül.

A tanulási kudarc okainak feltárása

A tanulási kudarc leggyakoribb okai:

- magatartási zavar
- sajátos nevelési igényből eredő hátrány
- a motiváltság hiánya
- a nem megfelelő önértékelésből származó megalapozatlan pályaválasztás
- hiányos előtanulmányok.

A probléma okainak feltárásában fontos szerep jut a tanár és a szülő együttműködésének, valamint a szaktanári munkacsoportok működésének (tapasztalatcsere).

A kudarc megszüntetésére irányuló pedagógiai tevékenység

A magatartási zavarból adódó tanulási kudarc esetén

A magatartási zavarból adódó tanulási kudarc megszüntetésében leginkább az osztályfőnök és a szülő szoros kapcsolattartása (esetleg szakszolgálat bevonása) vezethet eredményre.

A gyermek és ifjúságvédelmi felelős az egyedi program által nyújt segítséget.

Tanulóink figyelmét felhívjuk a NECC Önismereti Kamasziroda honlapjára.

Oktató, nevelő filmek bemutatása osztályfőnöki órákon.

Iskolapszichológus segítségével az igénybevétele.

A sajátos nevelési igényből eredő hátrány esetén

Ha a szakértői bizottság megállapítja a sajátos nevelési igényt (pl: dislexia, disgraphia, discalculia), fejlesztő foglalkozásra irányítjuk a tanulót. A tanulót a szakértői bizottság határozata alapján mentesítjük az értékelés alól.

A motiváltság hiánya esetén

Fontos, hogy a tanuló tudatában legyen a megszerzendő ismeretek konkrét hasznának.

A nem megfelelő önértékelésből származó megalapozatlan pályaválasztás:

A tanuló szülei vagy maga a tanuló a nem megfelelő értékelésből, önértékelésből adódóan nem megfelelően választottak a továbbtanulási lehetőségek közül. Ebben az esetben javasolt az oktatási intézményen belül más szakmacsoport, szakirány, tagozat választása.

Hiányos előtanulmányok:

A hiányos előképzettséggel rendelkező tanulókat aktívan bevonjuk a felzárkóztató munkába.

A felzárkóztatás formái:

- tanórai ismétlő, szintre hozó, felzárkóztató foglalkozások (tanév eleji ismétlés)
- tanórai felzárkóztatás differenciált osztálymunkában (differenciált feladatok, követelmények, egyéni haladási tempó, tanulás-módszertani segítség biztosítása)
- tanórán kívüli egyéni vagy csoportos felzárkóztatás (korrepetálás)
- kollégiumi foglalkozásokon, szakemberek bevonásával.

A szaktanár, akinek tanulócsoportjában tanulási kudarcnak kitett tanuló tanul, vagy a tanulócsoportba ilyen tanuló kerül, felzárkóztató programot készít az érintett tanulók felzárkóztatásának segítésére.

A felzárkóztató program tartalmazza:

- egyéni elbeszélgetés – a kudarc okainak feltárására,
- a tanuló tanulmányi szintjének felmérése (teszt, kérdés-felelet formájában szóbeli beszélgetéssel),
- a felzárkóztató program keretében elérni kívánt fejlesztési célt (pl. tanulási módszerek fejlesztése, hiányzó ismeretek pótlása, képességek, készségek fejlesztése, stb.)

- a program keretében tervezett tevékenységeket (pl. differenciált osztálymunkában történő egyéni foglalkoztatás, tanórán kívüli felzárkóztatás, szülővel való kapcsolattartás).

A program eredményességét az iskola több szintjén is vizsgáljuk:

- a tanuló teljesítményének folyamatos ellenőrzésével, értékelésével
- nevelőtestületi értekezlet alkalmával,
- az osztályban tanító tanárok mikroértekezletén,
- munkaközösségi értekezleteken.

1.11. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

A gazdaság szerkezetváltozásával, a piacgazdaságra történt átállással a szülők könnyen munkanélkülivé válhatnak, így mind több gyermek kerül nehéz anyagi helyzetbe, mely az egészséges testi-lelki fejlődését és tanulását hátráltathatja. Ezek a tanulók nagy tapintatot igényelnek, hiszen sok esetben szégyellik helyzetüket, melybe önhibájukon kívül kerültek. A segítségre szorulóknál általában munkanélküliek, alacsony jövedelműek, rokkant nyugdíjasok vagy szociális ellátásban részesülő szülők köréből, valamint az átmenetileg hátrányos helyzetűek (áttelepült, beköltözött, új tanuló) köréből kerülnek ki.

A szociális hátrányok leggyakoribb megnyilvánulási formái: a szegénység, az egykeresős és csonka családok, az ösztönzés hiánya, az életkilátások csökkenése. Az iskola életében fontos kérdés az esélyek kiegyenlítődése, a hátrányok csökkentése, a társadalmi egyenlőtlenségek hatásainak enyhítése.

Helyzetfeltárás

A szociális nehézségekkel küzdő vagy ideiglenesen nehéz anyagi helyzetbe került gyermekek felderítése alapvetően az osztályfőnökök feladata. Az év eleji felmérések, a szülői bejelentések és kérelmek, a szaktanárok és a védőnő jelzései segítenek feltérképezni a szociális segítségre szorulókat

Hátránykompenzáció

- Felvilágosítás nyújtása a szociális juttatások lehetőségeiről a lakhely szerinti polgármesteri hivatalok szociális osztályainak tájékoztatása alapján (rendszeres gyermekvédelmi támogatás, rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, gyermektartásdíj megelőlegezése, otthonteremtési támogatás).
- Természetbeni ellátások (kedvezményes étkeztetés, ingyenes tankönyvtámogatás lehetőségéről való tájékoztatás).
- A szociokulturális hátrányok enyhítése (a szabadidő kultúrált eltöltésének biztosítása, tanácsadás, a közösségek életének támogatása, felzárkóztató, ill. tehetséggondozó

programok szervezése, pályaorientációs tevékenység, felvilágosító és drogmegelőzési programok szervezése).

- Kapcsolatfelvétel a szakszolgálati intézményekkel, szülőkkel, civil szervezetekkel.
- Drog és bűnmegelőzési programok szervezése.
- Pályázatok figyelése, nyomon követése, részvétel a pályázatokon.
- Kollégiumi elhelyezés és ellátás biztosítása.
- Ösztönzés a különféle tanulmányi ösztöndíjak elnyerésére.
- A tanulási folyamat tervezésében minden tanuló tényleges részvételének biztosítása (csoport, páros, individuális munkaforma). Személyes beszélgetésekkel a problémamegoldó képességek fejlődésének elősegítése.

1.12. A pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke

A köznevelési törvény 38. § (1) bekezdése alapján az iskolának rendelkeznie kell a feladatainak ellátásához szükséges feltételekkel. Ezeket a minimális eszközöket a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI.8.) MKM rendelet 7. sz. melléklete határozza meg.

A fenntartó ütemtervben határozta meg, hogy milyen módon hajtja végre a kötelező eszköz- és felszerelési jegyzék rendelkezéseit. Az ütemtervet a fenntartó az iskolával egyeztetni, és gondoskodik a megvalósítás pénzügyi feltételeiről.

Az iskola rendelkezik azokkal az alapvető taneszközökkel, szakkönyvekkel, amelyek a nevelési munkához szükségesek. A meglévő eszközállomány karbantartása, pótlása elengedhetetlen, tagintézményenként külön leltár alapján vannak nyilvántartva, amelyek a törvényi követelményeknek megfelelnek.

Célkitűzéseink megvalósításához szükséges az oktatófilmek, CD-k folyamatos kiegészítése, multimédia-fejlesztési, oktatástechnológiai, oktatásinformatikai pályázatok figyelése, a pályázati kiírások kezdeményezése, szakmai támogatása, pályázatok írása, valamint szelektív gyűjtőedények beszerzése oltatási centrumként.

Az iskolai taneszközök beszerzését, fejlesztését munkaközösségi szintről kezdeményezik a szaktanárok. A szakmailag felelős tagintézmény-helyettes koordinálja azok beszerzését.

1.13. A szülő, tanuló, iskolai és kollégiumi pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei

Az iskola és a szülők kapcsolata

Az iskola oktató, nevelő intézmény alapvetően. Az iskolának van szolgáltató intézmény funkciója is és így a szülői házzal, mint megrendelővel, mint iskolahasználóval bonyolult, sokrétű sajátos kapcsolata alakul ki. Sajátos, mert a szolgáltató intézménynek is lehetnek elvárásai a megrendelővel szemben, sőt esetenként a gyerek érdekében még konfliktusokat is vállalhat, de alapvetően az iskola dolga, hogy megfeleljen az iskolahasználók érdekének, elvárásainak.

A mi értelmezésünkben a legfőbb iskolahasználó a gyermek, akinek érdekeit képviselni, értékeit kialakítani a család hívatott. Ebben az iskola csupán társ, segítség lehet.

Már a felvétel előtt felajánljuk segítségünket az irántunk érdeklődő szülőknek és gyermekeiknek:

- Interneten (honlap)

- szórólapokon, helyi újságokban hirdetmény útján ismertetjük a következő tanév képzési programját,
- pályaválasztási szülői értekezletet tartunk,
- nyílt napokon tesszük lehetővé iskolánk, tanműhelyünk megtekintését.

Az együttműködés formái:

A **szülők részéről** a nevelőmunka segítéséhez az alábbi közreműködési formákat várjuk el:

- ismerje meg a nevelési-oktatási intézmény pedagógiai programját, házirendjét
- aktív részvételt az iskolai rendezvényeken,
- ötletnyújtást az előadások témáihoz,
- együttműködő magatartást, őszinte véleménynyilvánítást, javaslatot a nevelőmunka elősegítésére,
- kísérje figyelemmel a tanulói jogok érvényesülését, a pedagógiai munka eredményességét egyéni vagy szülői szervezet útján,
- kezdeményezze az SZMK létrehozását és közreműködjön annak tevékenységében,
- az SZMK-n keresztül határozza meg a nem ingyenes foglalkozások, programok megvalósításának maximált összegét,
- tartson rendszeres kapcsolatot a gyermeke pedagógusaival, azok emberi méltóságának és jogainak tiszteletben tartása mellett.
- nevelési problémák - úgy az iskolai, mint családi - őszinte megbeszélését, közös megoldást,
- érdeklődő-segítő hozzáállást, lehetőségekhez képest szponzori segítségnyújtást.

A **tanulók részéről**, (mint legfőbb iskolahasználótól elvárjuk):

- A „Házirend” megismerését és az abban foglalt jogok előírás szerinti gyakorlását, valamint a kötelezettségek teljesítését.
- A tanuló igen fontos kötelessége, hogy:
 - részt vegyen a kötelező és választott foglalkozásokon,
 - eleget tegyen – rendszeresen munkával és fegyelmezett magatartásával, **képességeinek** megfelelően – tanulmányi kötelezettségének.

Iskolánk a tanulók helyes neveléséhez a következő tevékenységi formákat ajánlja:

Kapcsolattartás a szülői házzal:

- osztály szülői értekezlet félévenként. A 9. évfolyam első szülői értekezletén iskolavezetői tájékoztatót tartunk, a 10. évfolyam második szülői értekezletén a

kétszintű érettségire történő felkészítésről és a választható mellékszakképzésekről adunk információkat

- osztályonként SZMK választása,
- az iskolai szülői munkaközösség kibővítése évente a belépő 9. évfolyamos osztályok SZMK-képviselőivel,
- bevonjuk a szülőket az SZMK-n keresztül minden fontos kérdésbe, tájékoztatjuk őket az időközbeni változásokról,
- Fogadó óra, fogadó délután egyeztetett időpontokban,
- folyamatos, rendszeres tájékoztatás az osztályfőnök útján a tanuló munkájáról, eredményeiről, fejlődéséről, sikereiről, problémáiról,
- írásban jelentkezünk igazolatlan hiányzás, konfliktus esetén,
- félévkor az ellenőrző útján az előmenetelről osztályzatot adunk.
- A tanulóval és családjával kapcsolatos minden tény- és adatinformációt a titoktartási kötelezettség előírásai szerint kezelünk.
- A szülő fontos kötelessége, hogy biztosítsa gyermeke nevelésben való részvételét, továbbá tankötelezettségének vagy képzési kötelezettségének teljesítését.

A továbbfejlesztés lehetőségei

- A főnti együttműködési formák hatékonyságának növelése
- A tanuló életében, iskolai előmenetelében, személyiségének fejlődésében bekövetkezett változásokról kellő időben történő kölcsönös tájékoztatás, a szülő is keresse a kapcsolatot az iskolával.

A tanuló és a pedagógus együttműködésének

Formái

- A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkaterről illetve az aktuális feladatokról az iskola tagintézmény-vezetője és a diákmozgalmat segítő tanár az iskolai diák-önkormányzati vezetőségi ülésen tájékoztatják.
- Az osztályfőnökök folyamatos tájékoztatást tartanak osztályfőnöki órákon.
- A tanulók kéréseit, javaslataikat, véleményüket tisztelettudóan szóban vagy írásban egyénileg illetve képviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, osztályfőnökeikkel, tanáraikkal.
- A diákok részt vesznek az iskolai rendezvényekkel kapcsolatos munkafolyamatokban (pl. nyíltnap, ünnepek, rendezvények).
- A tanulók egyetértésével jóváhagyott házirendet megfelelően betartjuk.

Továbbfejlesztési lehetőségei

- A tanuló hozzájárulása javaslatokkal, ötletekkel az iskola életének gazdagításához
- Aktív részvétel az iskolai rendezvényeken.

Iskolai rendezvényeink

A tanítási év során felmerülő megemlékezések, ünnepek, hagyományörző rendezvények - az alkalom jellegétől függően - lehetnek:

Az iskola működésével kapcsolatosak:

- tanévnyitó és tanévzáró ünnepek
- a kilencedikesek befogadási rendezvénye
- szalagfeltűzés, szalagavató-bál
- diáknapi,
- iskolai bajnokságok, iskolai szavalóverseny, iskolai Ki mit tud?
- iskolai, osztályközösségi kirándulások, táborok
- ballagás

Állami, nemzeti ünnepek, emléknapi alkalmából iskolai illetve osztályonkénti megemlékezés, ünnepi műsor: február 25., március 15., április 16., június 4., október 6., október 23.

Az ünnepek, emlékezések megtartásáról, a rendezvényekről a diákönkormányzat egyetértésével a nevelőtestület dönt.

Az iskolában működő pedagógiai és érdekképviselői szervek

Az oktató– nevelő munkát közvetlenül szervező és végrehajtó munkaközösségek mellett az iskolában számos érdekképviselői szerv, pedagógiai vagy szakmai célú társadalmi szerveződés működik.

Ezek közül fontosabbak:

- Szülői választmány
- Diákönkormányzat
- Közalkalmazotti Tanács
- Szakszervezet
- Alapítványok
- DSE (Diáksport Egyesület)

2. HELYI TANTERV

2.1. A helyi tanterv kialakításának, felépítésének elvei

Általános szempontok a tantervvel kapcsolatban:

- a tantervi modell az iskolába belépő minden tanulónak az érdeklődésének, képességeinek és céljainak megfelelő (zsákutcamentes) továbbhaladási alternatívákat kínáljon,
- az új tanterv rugalmas legyen szerkezetében és tartalmában, vagyis nagy szabadságfokot biztosítson a tanuló, az iskola és a környezet (munkaadók) számára céljaik, érdekeik érvényesítéséhez,
- kezelhető legyen oktatásszervezési és -igazgatási szempontból mind tantárgyi és iskolai, mind pedig külső oktatásirányítási szinteken,
- a továbbtanulni szándékozóknek a továbbhaladásban biztosítson esélyegyenlőséget (főként természettudományos, illetve műszaki szakirányban)
- a közismereti tantárgyak nyújtsanak megfelelő természettudományos alapozást a későbbi szakképzéshez,
- kerüljenek be a közismereti tananyagba az általános műveltség részét képező, de eddig szakmai ismeretnek minősített témakörök (pl. számítástechnika, rajzi ábrázolás, a természettudományok gyakorlati vonatkozásai, stb.)
- a tanterv modulrendszerű legyen, mert a megfogalmazott általános szempontok csak így érvényesíthetők.

Főbb elvek az általános képzést biztosító és a szakmai képzést nyújtó tantervi részek kidolgozásához:

- a megújult tartalmú és szerkezetű tantervi modellekben, korszerű eszközökkel és módszerekkel közvetítve, magasabb szintű közismereti (nyelvi, számítástechnikai-informatikai) képzésben részesüljenek a tanulók, megtartva és erősítve a 9.-12. évfolyamokon a szakmacsoportos alapozó funkciót,
- a tantárgyi rendszer és a tantárgyi tartalmak meghatározásához a 9. -10. évfolyamokon a Nemzeti Alaptanterv és a Kerettanterv, a 11.-12. évfolyamokon az érettségi vizsga tantárgyi követelményeinek az előírásai a meghatározók.
- Szakgimnáziumban:
- 14 -18 év között szakmai alapozó képzés is végezhető,

- 18. év után, az érettségi vizsgát követően, a szakképzési szakasz hossza nem meghatározott, ez a választott szakterülettől, a kívánt szakmai kvalifikációtól, és a szakmai előkészítő szakaszban oktatott ismeretek jellegétől és mennyiségétől függ,
- a szakképző évfolyamok szakmai programjai az oktatott vagy az oktatni kívánt szakképesítések szakmai és vizsgáztatási követelményeiben, ill. központi programjaiban meghatározottak szerint kerüljenek kidolgozásra,
- az elméleti képzés mellett a gyakorlati ismeretek oktatására kiemelten kell lehetőséget nyújtani,
- a szakmai alapozó és a szakképző programok biztosítsák, hogy az iskolákból bármely szinten kilépő tanulók oktatástól, képzéstől függő munkaerő-piaci pozíciói javuljanak.

A Helyi tanterv elkészítésénél figyelembe vett jogszabályok, dokumentumok és ajánlások:

- A Kormány 110/2012. (IV.4.) Korm. rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról és az emberi erőforrások miniszterének 51/2012. (XII.21.) EMMI rendelete a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény, s annak módosításai
- A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény és a Kormány 150/2012. (VII.6.) Korm. rendelete az Országos Képzési Jegyzékről
- 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról
- 40/2002. (V. 24.) OM rendelet az érettségi vizsga részletes követelményeiről
- Szakmai és vizsgakövetelmények
- OKJ szakképesítések központi programjai

Az óratervek feltüntetik a tantárgyak neveit, a kötelező és a nem kötelező tantárgyak osztályonkénti óraszámait, osztály/csoport bontásait, valamint az érettségivel, illetve a szakmai vizsgával kapcsolatos megjegyzéseket.

Az óratervek kötelező óraszámait a megjelölt tantárgyakból középszintű érettségire történő felkészülést és felkészítést tesznek lehetővé. Az emeltszintű érettségire a nem kötelező órakeret nyújt többlet óraszámokat a megjelölt tantárgyakból.

Helyi tantervünk tartalmazza azt, hogy a 9-12. évfolyamok szakmai tananyagelemei hogyan kapcsolódnak az OKJ-ban előírt modulok tartalmi egységeihez.

Helyi tantervünk tartalmazza a mellékszakképesítés választásának lehetőségét, megszerzésének feltételeit, valamint azon tanulók számára kínált alternatívát, akik nem választják a mellékszakképesítést.

A jogszabályi változások miatti módosításokról, mind az óratervek, mind a tantárgyi programok vonatkozásában az iskola vezetősége dönt, a szakmai vezetők véleménye, javaslata alapján.

2.2. A Szolnoki Műszaki Szakképzési Centrum Pálffy-Vízügyi Szakgimnáziuma egyes szakjain és évfolyamain tanított tantárgyak, a kötelező és választható tanórai foglalkozások és azok óraszámja, az előírt tananyagok és követelmények (1. sz. melléklet)

2.3. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei, figyelembe véve a tankönyv ingyenes igénybevétele biztosításának kötelezettségét

A tanulók és a tanárok által használt közismereti és szakmai tankönyveket a tankönyvkatalógusból a tankönyvfelelős rendeli meg a tagintézmény-vezető jóváhagyásával az előzetes igények felmérése után a szakmai munkaközösségekkel egyeztetve.

A kiválasztás elvei:

- feleljen meg a tantervi előírásoknak, illetve a szakmai és vizsgáztatási követelményeknek,
- következetesen egymásra épüljenek,
- áttekinthetők, jól tagoltak, érthetők legyenek,
- lehetőleg tartós kivitelűek legyenek,
- ára megfizethető legyen,
- a szakmai tankönyvek feleljenek meg a moduláris, kompetenciaalapú képzés és az új szakképzési kerettantervek követelményeinek.

Az egyéb taneszközöket – ruházatot vagy más felszerelést (pl. tornaruházat, íróeszközök, rajzeszközök, füzetek stb.) – ha a szaktanár úgy ítéli meg, hogy az általa tartott foglalkozásokon nélkülözhetetlen, a tanulók kötelesek beszerezni.

A tanári segédletek (szakkönyvek, térképek, tantárgyi programok) megvásárlása az anyagi helyzet függvényében a rendelkezésre álló folyamatos kínálat alapján történik.

A tankönyv, taneszköz és tanulmányi segédlet kiválasztása – az alapelvek szem előtt tartásával – a szakmai munkaközösségek, valamint a pedagógusok együttes kompetenciája és felelőssége.

2.4. Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei

A tanuló az iskola magasabb évfolyamába, illetve szakképzési évfolyamába akkor léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette.

A tanulmányi követelményeket az iskola helyi tanterve és a szakmai programja határozza meg.

A tanuló osztályzatait évközi teljesítménye és érdemjegyei vagy az osztályozó vizsgán, a különbözeti vizsgán, a javítóvizsgán nyújtott teljesítménye alapján kell megállapítani. Osztályozó vizsga a szakképző iskolában szervezett beszámoltató vizsga is.

A tanulmányok alatti vizsgát háromtagú vizsgabizottság előtt kell letenni. Ha a tanulmányok alatti vizsgát az iskola szervezi, a vizsgabizottság az iskola pedagógusaiból áll.

A **20/2012. EMMI (VIII.31.) rendelet** a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról előírja, hogy ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen

- az iskolai nevelés-oktatás általános műveltséget megalapozó szakaszában a kettőszázötven tanítási órát,
- az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszában az elméleti tanítási órák húsz százalékát,
- egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja

és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, a tanítási év végén nem osztályozható, kivéve, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozóvizsgát tegyen.

A **tanuló osztályzatainak megítélése – az évközi teljesítménye és érdemjegyei alapján –** az adott tantárgyat tanító pedagógus kompetenciája és felelőssége.

A komplex természettudomány tantárgy osztályzatát a csoportot tanító tanárok közösen a tanulói projekt produktum alapján állapítják meg.

A tanuló — kiskorú tanuló szülője aláírásával — a félév, illetve a szorgalmi idő utolsó napját megelőző harmincadik napig, ill. a megengedettnél nagyobb arányú hiányzás esetén, ha a nevelőtestület engedélyezi, hogy osztályozóvizsgát tegyen, az engedély megadását követő három napon belül jelentheti be, ha osztályzatának megállapítása céljából független vizsgabizottság előtt kíván számot adni tudásáról. A bejelentésben meg kell jelölni, hogy milyen tantárgyból kíván vizsgát tenni. Az iskola igazgatója a bejelentést öt napon belül továbbítja a vizsgáztatásra kijelölt intézménynek, amelyik az első félév, illetve a szorgalmi idő utolsó hetében szervezi meg a vizsgát.

A vizsgáztatásra kijelölt intézmény által szervezett független vizsgabizottságnak nem lehet tagja az a pedagógus, aki abban az iskolában tanít, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll.

A félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak **osztályozó vizsgát** kell tennie, ha

- felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétele alól,
- engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben, illetve az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,

- a **20/2012. EMMI (VIII.31.) rendelet** meghatározott időnél többet mulasztott, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,
- a tanuló a félévi, illetőleg év végi osztályzatának megállapítása érdekében független vizsgabizottság előtt tesz vizsgát.

Amennyiben iskolaváltás, vagy más típusú osztályba történő átlépés miatt a tanuló az iskola helyi tantervében az adott osztályra előírt követelményeket, ill. tantárgyat (tantárgyakat) az előző évfolyamokon nem teljesítette, ill. az előírt tantárgyat nem tanulta, **különbözeti vizsgát** köteles tenni. Magasabb évfolyamba csak sikeres különbözeti vizsga esetén léphet.

A tanuló minősítéséről és a tantárgyi követelményeknek való megfelelés alapján a magasabb évfolyamra lépéséről a nevelőtestület tagjaiból (az osztályban tanító tanárokból) álló konferencia dönt.

Ha a tanuló független vizsgabizottság előtt vagy vendégtanulóként ad számot tudásáról, a vizsgabizottság, illetőleg a vizsgáztató iskola törzslapi bejegyzés céljából értesíti azt az iskolát, amelyikkel a tanuló tanulói jogviszonyban áll. A tanuló magasabb évfolyamra lépéséről — figyelembe véve a független vizsgabizottság által adott, illetve a vendégtanulóként szerzett osztályzatot — az az iskola dönt, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll.

Ha a tanuló tanulmányi kötelezettségének a szülő döntése alapján magántanulóként tesz eleget, felkészítéséről a szülő gondoskodik, illetőleg a tanuló egyénileg készül fel. Az az iskola pedig, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll – kivéve, ha a tanuló független vizsgabizottság előtt ad számot tudásáról – állapítja meg a tanuló érdemjegyeit és osztályzatait, továbbá dönt – minden esetben – a tanuló magasabb évfolyamra lépésével kapcsolatos kérdésekben.

Ha a sajátos nevelési igényű tanuló az illetékes szakértői és rehabilitációs bizottság, a beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézséggel küzdő tanuló a nevelési tanácsadó szakértői véleménye alapján tanulmányait magántanulóként folytatja, iskolai neveléséről és oktatásáról – felkészítéséről, érdemjegyeinek és osztályzatainak megállapításáról, illetve az ehhez szükséges pedagógusokról – a szakértői véleményben foglaltak szerint – az az iskola gondoskodik, amellyel a tanuló tanulói jogviszonyban áll. A köznevelési törvény 27. §-ának (7) bekezdésében meghatározottak alapján az iskolában nem foglalkoztatott szakemberek biztosításáról

- a beilleszkedési, tanulási nehézséggel, magatartási rendellenességgel küzdő tanuló esetén a szakvéleményt kiállító nevelési tanácsadó;

- sajátos nevelési igényű tanuló esetén a fővárosi, megyei utazó szakember hálózat költségvetése terhére kell gondoskodni.

Ha a tanuló a tanév végén – maximum 3 tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott, **javítóvizsgát tehet.**

Javítóvizsga letételével folytathatók a tanulmányok akkor is, ha a tanuló az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról igazolatlanul távol maradt, vagy azt nem fejezte be, illetve az előírt időpontig nem tette le.

Sikeres javítóvizsga esetén a tanuló teljesítette az előírt tanulmányi követelményeket, magasabb évfolyamba léphet.

A Szakképzési törvény 39.§ (5) bekezdése szerint:

- Ha a tanulónak a gyakorlati képzésről való igazolt és igazolatlan mulasztása egy tanévben meghaladja a gyakorlati képzési idő (óraszám) húsz százalékát, a tanuló tanulmányait csak az évfolyam megismétlésével folytathatja. Ha a gyakorlati képzést tanulószerveződés keretében gazdálkodó szervezet végzi, az évfolyam megismétléséhez a gazdálkodó szervezet hozzájárulása is szükséges, a döntést az iskola nevelőtestülete hozza meg.
- Ha a tanuló mulasztása a 20%-ot eléri, de igazolatlan mulasztása nincs és szorgalma, elért teljesítménye alapján úgy ítélt meg, hogy mulasztását a következő tanév megkezdéséig pótolja, illetőleg az előírt gyakorlati követelményeket teljesíteni tudja, az évfolyam megismétlésétől el lehet tekinteni. Az ügyben a szakképző iskola nevelőtestülete dönt, a gazdálkodó szervezetnél folyó gyakorlati képzés esetén a gazdálkodó szervezet javaslatára.

A szakképző évfolyamba lépés feltételeit az OKJ-ben meghatározott szakképesítéseknél az adott szakma Szakmai és vizsgakövetelményei (SZVK) tartalmazzák.

Ha az iskola olyan szakképesítés megszerzésére készít fel, amelyhez szakmai alkalmassági követelményeknek kell megfelelni, a tanulót az első szakképzési évfolyamra akkor lehet felvenni, átvenni, illetve a továbbhaladását engedélyezni, ha a szakmai alkalmassági vizsga követelményeit teljesítette.

Az iskola a pályaalkalmassági követelményeket és a szakmai alkalmassági vizsga követelményeit a felvételi tájékoztatóban nyilvánosságra hozza.

Ha az iskola szakképzési évfolyamába való lépés előfeltétele az érettségi vizsga megléte, a tanuló akkor is megkezdheti tanulmányait a szakképzési évfolyamon, ha a vizsgát megkezdte, de nem fejezte be. Tanulmányait azonban az adott évfolyamon csak akkor fejezheti be, ha a tanítási év első félévének utolsó napjáig az érettségi bizonyítványt megszerezte.

Azoknál a szakmacsoportoknál, amelyeknél a Helyi tanterv szerint 9-12. évfolyamon az egy teljes tanévnnyi szakmai beszámítás feltételei teljesülnek, a 2/14. évfolyamba lépés alapfeltétele az iskola Helyi tanterve 9-12. évfolyama tantárgyi követelményeinek teljesítése.

2.5. Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményeit és formáit, a tanuló magatartása, szorgalma értékelésének és minősítésének követelményeit, továbbá - jogszabály keretei között - a tanuló teljesítménye, magatartása és szorgalma értékelésének, minősítésének formája

Az iskola helyi értékelési rendszere

A pedagógiai program tantervi része alapvetően meghatározza a tanulók tudásának, magatartásának, szorgalmának értékelésével kapcsolatos teendőket.

Az értékelés: viszonyítás a pedagógiai célok és a pedagógiai hatás eredménye között, annak érdekében, hogy a tanítás – tanulás egész rendszerét optimalizálhassuk.

Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek ellenőrzésének követelményei és formái:

Három értékelési funkciót, ezekhez kapcsolódva három értékelési típust különböztetünk meg.

- Helyzetfeltárás ⇒ diagnosztikus értékelés

Célja: információk szerzése a pedagógiai döntések meghozatala előtt; például arról, hogy a tanulók milyen képességekkel, ismeretekkel lépnek be a nevelés-oktatás adott szakaszába, melyek azok a területek, ahol kiemelkedő, vagy nagyon gyenge teljesítményt nyújtanak.

- Fejlesztés-formálás ⇒ formatív értékelés

Célja: alapvetően a folyamat – a nevelés - oktatás – közbeni információnyújtás. A tanulási nehézségek, problémák feltárását segíti, ezáltal lehetővé teszi az azonnali beavatkozást, korrekciót a tanulói teljesítmények javításának érdekében. Másrészt, amennyiben az eredmények indokoltá teszik, megerősítő funkciót is ellát.

- Az eredmények megállapítása ⇒ szummatív értékelés

Célja: egy nevelési – oktatási folyamat lezárása. Az ily módon nyert eredmények alapján gyakran szelektálják a tanulókat; például, amikor egy bizonyos szint alatti eredménnyel nem léphet tovább a tanuló az adott iskolatípusból, illetve az adott képzési szakaszból.

Törekszünk arra, hogy a tematikus tanári ellenőrzés formái változatosak legyenek, egyaránt jelenjenek meg a szóbeli és az írásbeli ellenőrzés módszerei.

Törekszünk arra, hogy a tanulónak minél több szóbeli felelete legyen, amelyet a tudásszint mérése mellett a verbális kommunikációs képesség fejlesztésének fontos eszközének tartunk.

Az iskolai beszámoltatások formái, rendje, korlátai, a tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepe, súlya.

A követelményeket és az értékelés módszereit a szaktanár és/vagy az osztályfőnök szabatosan és nyilvánosan meghirdeti.

(Elégséges az a szint, amely biztosítja a továbbhaladást: tantervi minimumok, illetve minimális kompetenciák alapján meghatározható)

A tanulók értékelése során a sikerélmény motiváló hatását folyamatosan szem előtt kell tartania minden szaktanárnak. A tanári értékelésnek fejlesztően kell hatnia a tanulói önértékelésre.

A tanulói teljesítmény fokozása érdekében a feladatok optimalizálására van szükség.

Az iskolai értékelés legfőbb feladata, hogy úgy nyújtson információt a személyiségformálás valamennyi területéről, - az eredményekről és a hiányosságokról - az oktatás-nevelés folyamatában, hogy minden tanulót jobb munkára serkentsen, ösztönözzön, kötelességeinek rendszeres teljesítésére neveljen.

Célszerűnek tartjuk a tanulónak minden lényeges - szóbeli, írásbeli, gyakorlati - megnyilvánulását értékelni (nem minden esetben érdemjeggyel), amelynek lényeges eleme a tanuló lehetőségeinek ismertetése, útmutatás a még sikeresebb szereplés irányába.

A motivációt nagymértékben befolyásolja a tanulásra fordított idő és a tanuláshoz biztosított környezet, ezért a tanulók által az iskolában órarendi-, vagy órarenden kívüli foglalkozásokkal töltött idő hatékony kihasználására és az oktatási-nevelési feltételrendszer folyamatos javítására törekszünk.

A tanári munka rendszeres értékelése az iskolavezetés feladatrendszerének része, melyet a munkaközösség-vezetők segítenek.

A **szóbeli felelet** gyakorisága a tantárgy jellegének, heti óraszámának és az osztály/csoport létszámának függvénye.

Az **írásbeli ellenőrzés**hez a tantárgy jellegétől függően témakörönként feladatlapokat alkalmazhatunk, az esszé jellegű kérdések mellett felhasználhatjuk az összetettebb, gondolkodásra serkentő tesztek is.

- A tananyagot témakörönként - az összefoglaló, ismétlő tanórákat követően - rendszeresen egy-egy ellenőrző órával zárjuk.
- Az osztályban tanító tanárok egyeztetik a témazárók időpontját, hogy ne lépjenek túl a naponta megírható (2 db) témazárók számát.
- A tantervi egységeket minden munkaközösség közösen határozza meg. A munkaközösség tagjai ennek alapján készítik el Tanmenetüket (ellenőrzi a munkaközösség vezetője,

jóváhagyja a tagintézmény-vezető), amelyben jelölik a témát lezáró ellenőrzést, (a továbbiakban: témazáró dolgozat - nem minden esetben írásban, pl. testnevelés), aminek eredményeképpen a tanulók témazáró jegyet kapnak.

- Minden munkaközösség a tanév elején egyezteti a tanulók értékelésének szempontjait és formáit. A szaktanárok a tanév első szaktárgyi óráján a tantárgy követelményrendszere mellett ismertetik a tanulók értékelésének szempontjait és formáit; a kihirdetés tényét rögzíteni kell a haladási naplóban. A kihirdetéskor hiányzó tanulókat a szaktanár külön tájékoztatja.
- Az osztályfőnökök a tanév első szülői értekezletén a szülőkkel is ismertetik a tanulók értékelésének általános szempontjait és formáit. A 9. osztályosok szülői értekezletén megjelennek az osztályban tanító tanárok és röviden ismertetik a tantárgyukhoz kapcsolódó elvárásokat, értékelési szempontokat.

Az iskolában valamennyi évfolyamon **szakaszmérést** végzünk az érettségi tantárgyakban. 9. évfolyamon a második félév közepén 10-12. évfolyamon az első és második félév közepén. A szakaszmérés célja, hogy visszajelezzon a tanárnak és diáknak. A szakaszmérés során az érettségi tantárgyak mérést megelőző szakaszának tananyagtartalma kerül számonkérésre. A szakaszmérés valamennyi tanuló számára kötelező. Abban az esetben, ha a tanuló az osztály számára kijelölt időpontban nem írja meg, akkor köteles pótolni.

A szaktanárok a tanulók teljesítményét tanév közben érdemjegyekkel értékelik (1-5), félévkor és a tanév végén osztályzatokkal minősítik (jeles, jó, közepes, elégséges, elégtelen).

Minden érdemjegyet a szaktanár az elektronikus naplóban tart nyilván. Az iskolánkban használt e-napló többféle lehetőséget kínál a jegyek megkülönböztető jelölésére, súlyozására – ezzel a szaktanárok egyéni döntésük szerint élnek.

Iskolánkban tantárgyanként az érdemjegyek száma félévenként minimum a heti óraszámmal megegyező számú kell, hogy legyen, kivéve ahol a "havi jegy" adását írja elő a munkaközösség. A szóbeli és írásbeli jegyek arányát a tantárgy jellegének legjobban megfelelő módon alakítja ki a szaktanár.

Az osztályzatok megállapítására vonatkozó további szabályok

A **félévi osztályzatok** megállapítása a félévközi érdemjegyek alapján történik, a témazáró és a szakaszmérés jegyeinek súlyozott figyelembevételével.

Az **év végi osztályzatokat** az egész évben szerzett érdemjegyek alapján határozzuk meg, így azok a tanuló egész tanéves munkáját tükrözik. Bizonytalan esetekben, az osztályozó értekezleten résztvevő tanárok javaslatai, illetve a szaktanár elbírálása a döntő.

A félévi osztályzat az e-naplón kívül az ellenőrző könyvbe (amennyiben a nevelőtestület ellenőrző használata mellett dönt), az év végi a bizonyítványba kerül.

A féléves, illetve az egész éves értékelés tartozó gyengébb osztályzatot egy javítási lehetőség eredményével semmissé tenni nem lehet.

Az a tanuló, aki hiányzás miatt nem tudta témazáró érdemjegyét megszerezni, pótdolgozatot ír, és ennek érdemjegye lesz a témazáró jegye. Az elmaradt témazárót a tanár által kiszabott időpontban kell megírnia.

A beszámoltatások további lehetséges formái a **vizsgák**.

Az egyes vizsgatípusokra vonatkozó szabályokat, és a nyilvánosság lehetőségeit az érvényes jogszabályok tartalmazzák (lásd. Jogszabályi jegyzék).

Az egyes vizsgatípusok a következők:

- Érettségi vizsga,
- OKJ-s szakmai képesítő vizsga,
- Különbözeti vizsga,
- Osztályozó vizsga,
- Javítóvizsga,
- Előrehozott vizsga,
- Pótló vizsga.

A szakmai gyakorlat és a szakmai gyakorlati munka értékelése

- A szakmai gyakorlati munka értékelésének alapja, hogy a tanuló a feladatot milyen minőségben, mennyi idő alatt készítette el.
- A problémamegoldás szervezését, a folyamat ismeretét, a kooperatív készséget kiemelten vesszük figyelembe.
- A közegészségügyi, biztonságtechnikai és környezetvédelmi szabályoknak való megfelelés vizsgálata is az értékelés részét képezheti.

Javítóvizsgát tehet az érvényes jogszabályok alapján az a tanuló, aki év végén nem teljesítette az adott tantárgyi követelményeket.

Iskolánkban a tanulók dicséretének és jutalmazásának elvei:

Különböző szintű jutalomban, elismerésben részesíthetők egyes tanulók vagy tanulók különböző csoportjai. Utóbbiak lehetnek osztályok, valamilyen tevékenység végzésére alakult csoportok, iskolai sportkör tagjai stb.

A dicséret és a jutalmazás alapjai:

- a tanulmányi munkában elért eredmények,
- a közösségért végzett tevékenységek,
- a különböző szintű versenyeken elért eredmények,
- az iskola hírnevét öregbítő tevékenységek,
- minden egyéb kiemelkedő pozitív tevékenység.

A dicséret és a jutalmazás formái és fokozatai

Szaktanári dicséret:

- egyszeri kiemelkedő tantárgyi teljesítményért (órai vagy versenytevékenységért) szóbeli dicséret;
- félévkor vagy év végén írásbeli dicséret a naplóban, ellenőrzőben, ill. bizonyítványban,
- házi, kulturális, sportversenyek 1-3. helyezéésért.

Osztályfőnöki dicséret:

- **szóbeli dicséret:** az osztályközösség érdekében végzett eredményes tevékenységért, nem kötelező jellegű iskolai rendezvények sikeres előmozdításáért.
- **írásbeli dicséret:**
 - a magatartásban, szorgalomban bekövetkezett pozitív változások alapján,
 - két szóbeli osztályfőnöki vagy két szaktanári dicséret esetén,
 - megbízatásuk folyamatos, pontos ellátása esetén,
 - hiányzásmentes félévet, tanévet teljesítőknek,
 - az osztályfőnöki írásbeli dicséret külön fajtája a félévkor, ill. a tanév végén adható a huzamosabb időn átvégzett kiemelkedő munkát elismerő - ellenőrzőbe beírt dicséret.

Tagintézmény-vezetői dicséret:

- megyei, városi tanulmányi versenyek 1-3. helyezése, ill. szaktanári javaslat alapján a képességnek megfelelő tisztességes helytállás esetén,
- az OKTV, OSZTV, OMTV versenyek döntőjébe kerülés esetén,
- megyei, területi kulturális és sportversenyek 1-3. helyezettje,
- egyéb nemzetközi, országos, regionális, helyi versenyeken tisztességes helytállás esetén
- két azonos tárgyú osztályfőnöki dicséret után,
- kiemelkedő gyakorlati munkáért

A szaktanári, osztályfőnöki, igazgatói dicséretnek rögzítésének az osztálynaplóban is meg kell történnie. A dicséretet a magatartás jegyek elbírálásakor figyelembe kell venni.

Nevelőtestületi dicséret:

- OKTV, OSZT, SZKTV rangosabb helyezését,
- egyéb nemzetközi, országos, regionális, helyi versenyeken kiemelkedő helyállás esetén
- két azonos tárgyú igazgatói dicséret után,
- országos sportversenyek 1-6. helyezését,
- az iskolai közösség érdekében végzett igen jelentős tevékenységért,
- a "Jó tanuló, jó sportoló" cím elnyeréséért,
- kiemelkedő tanulmányi eredményért /félév, évvége/

A magatartás és szorgalom osztályzatok megállapítása

A **magatartás és szorgalom osztályzatok** megállapításában az osztályfőnök munkáját segíti az osztályközösség véleménye, valamint az osztályban tanító tanárok közösségének megbeszélései és a félévi illetve a tanév végi osztályozó konferencia. Az osztályban tanító tanárok közösségének megbeszélésein lehetőség nyílik a nevelési problémák megvitatására is.

A magatartás elbírálásának szempontjai:

- felelősségérzet (társai, munkája, munkaeszközei iránt)
- önállóság (jó kezdeményezések)
- a közösség érdekében végzett munka (iskolai és iskolán kívüli)
- viselkedés (iskolában, órán, órán kívül, utcán, közösségi megmozdulásokon,
- hangnem (társaival, tanáraival, az iskola dolgozóival, más felnőttekkel szemben)

példás:

- aki felnőttekkel és diáktársaival szemben fegyelmezett magatartást tanúsít
- kezdeményezőkézségével, példamutató magatartásával hat társaira
- tanulmányi kötelezettségeinek eleget tesz, képességeinek megfelelően optimálisan teljesít
- kiegyensúlyozott tanulmányi teljesítményt nyújt, és az iskolai munkát segíti (közösségi diák).

jó:

- aki a házirend szabályait betartja
- a rábízott feladatokat becsülettel elvégzi

- a közösséghez alkalmazkodik
- a követelményeket betartja
- a közösség értékeit védi.

változó:

- aki a házirend szabályait ismételten megsérti
- a rábízott feladatokat csak ismételt felszólításra, hiányosan végzi el
- viselkedése, hangneme társaival és felnőttekkel szemben kifogásolható

rossz:

- aki a házirend szabályait súlyosan megsérti, a társadalmi normákkal összeütközésbe kerül
- a rábízott feladatokat még ismételt felszólításra sem végzi el
- akadályozza tanárai és társai munkáját.

Igazolatlan mulasztás esetén

- 1 igazolatlan mulasztás - még példás magatartás lehet
- 2-3 igazolatlan mulasztás - jó magatartásnál jobb nem lehet
- 4 igazolatlan mulasztás - változó magatartásnál jobb nem lehet (nyolc-tíz igazolatlan óra után igazgatói figyelmeztetés jár, tizenegy-tizennégy igazolatlan óra után igazgatói intés jár)
- 15 igazolatlan mulasztás – rossz magatartásnál jobb nem lehet

Dicséret – elmarasztalások

- Ha nevelőtestületi és igazgatói dicsérete van, akkor jónál rosszabb nem lehet, kivétel, ha valamilyen súlyosbító körülmény van.
- Igazgatói dicséret - figyelmeztetés esetén egyénileg bíráljuk el a tanuló magatartási jegyét.
- Igazgatói intés esetén változó magatartásnál jobb nem lehet.
- Osztályfőnöki intés esetén jó magatartásnál jobb nem lehet.
- Osztályfőnöki és gyakorlati oktatásvezetői dicséret, figyelmeztetés egymást kompenzálják.
- Szaktanári figyelmeztetések és dicsérek egymást kompenzálják.
- Bukás esetén a magatartás nem lehet példás.

A szorgalom elbírálásának szempontjai:

- tanulmányi eredmény
- aktivitás a tanórai munkában

- a tanórai munka rendszeres, pontos kiegészítése és gyakorlása órán kívül
- az órán kívül végzett egyéb rendszeres munka (diákkörök, szakkörök, tanulmányi verseny)
- gyakorlati foglalkozásokon egyenletesen dolgozik.

példás:

- aki adottságait és lehetőségeit maximálisan kihasználva éri el eredményeit
- rendszeresen elősegíti aktivitásával a tanítási folyamat eredményességét
- kiegyensúlyozott tanulmányi teljesítményt nyújt
- valamely tárgyból vagy tárgyakból képességeinek megfelelő, kitartó munkával jó eredményt ér el

jó:

- aki megfelelő figyelemmel vesz részt a tanítási munkában
- órai és órán kívüli tanulmányi munkáját teljesíti, lelkiismeretes, vállalt kötelezettségeit teljesíti

változó:

- aki nem folyamatos figyelemmel vesz részt a tanítási munkában
- tanulmányi munkáját, kötelezettségeit csak ismételt figyelmeztetésre teljesíti

hanyag:

- aki a tanítási óra munkájában nem vesz részt
- tanulmányi kötelezettségeit gyakran elmulasztja, munkájában megbízhatatlan
- teljesítménye eredménytelen.

2.6. A középszintű érettségi vizsga témakörei

A 9-12. évfolyam tanulmányainak lezárása kétszintű érettségi vizsgával történik.

Az érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- a) rendelkezik-e az általános műveltség alapjaival és olyan képességekkel, amelyek alkalmassá teszik az önművelésre;
- b) szert tett-e megfelelő tárgyi tudásra, gondolkodási és tájékozódási képességre, képes-e ismereteinek rendszerezésére és gyakorlati alkalmazására;
- c) felkészült-e a felsőoktatási intézményekben folyó tanulmányok megkezdésére

Az érettségi vizsga kötelező és választható vizsgatárgyakból áll. Az érettségi vizsga egyes vizsgatárgyaiból középszinten vagy emelt szinten tehető érettségi vizsga.

A tanulók kötelező óraszámában középszintű érettségi felkészítés történik a kötelező érettségi tárgyakból és az egyes szakmacsoportoknál a helyi tantervben megjelölt tantárgyakból.

A tanulók a 10. tanév végéig jelentkezhetnek a kiválasztott érettségi tantárgyakból emelt szintű felkészítésre.

A vizsgára jelentkező – függetlenül attól, hogy a középiskolában milyen szintű vizsgára készült fel – dönt abban a kérdésben, hogy középszinten vagy emelt szinten tesz érettségi vizsgát az egyes vizsgatárgyakból.

Az érettségire történő végleges jelentkezés (a tantárgyankénti szint megjelölésével) az adott tanév február 15-ig történik.

Az érettségi vizsgák részletes vizsgakövetelményeit a 40/2002 (V.24) OM rendelet tartalmazza.

Az egyes tantárgyak részletes vizsgakövetelményei tartalmazzák az adott vizsgatantárgy vizsgakövetelményeit és vizsgaleírását, továbbá a középszintű, illetve az emelt szintű érettségi vizsga témaköreit.

Az egyes vizsgatantárgyak vizsgaleírása - külön a középszinten, illetve külön az emelt szinten tehető érettségi vizsgára - tartalmazza

- a) az írásbeli vizsgák kidolgozásához rendelkezésre álló időt, ha az eltér a vizsgaszabályzat 19. §-ának (1) bekezdésében meghatározott időtől,
- b) azokat az eszközöket, amelyekről a vizsgaszabályzat 21. §-ának (2) bekezdése alapján az iskolának kell gondoskodnia,
- c) több vizsgarész esetén - a vizsgaszabályzat 41. §-ának (2) bekezdése alapján - az egyes vizsgarészeken elérhető pontszámokat.

A vizsgabizottságot működtető intézménynek az érettségi vizsgával összefüggő, az általános és részletes követelményekből levezethető, a vizsgaleírásnak megfelelő, a vizsgát érintő tartalmi és eljárásbeli tudnivalókat a május-júniusi vizsgaidőszak kezdete előtt legalább hatvan nappal nyilvánosságra kell hoznia, és a vizsgára jelentkezők számára elérhetővé kell tennie. A szeptember-októberi vizsgaidőszakban a május-júniusi vizsgaidőszakra nyilvánosságra hozott tudnivalók érvényesek.

Az írásbeli érettségi vizsgán közép- és emelt szinten egyaránt központilag előírt írásbeli tételsorokat kell megoldani, kidolgozni.

Az emelt szintű szóbeli tételek címét és részleteit az előírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján központilag határozzák meg.

A középszintű szóbeli tételek címét és részleteit a 40/2002 (V.24.) OM rendeletben előírt témakörök és vizsgakövetelmények alapján a vizsgáztató szaktanár állítja össze.

A tételek elkészítésénél alkalmazni lehet a helyi tantervben található követelményeket is.

A központilag kiadott tételtől eltérő, a helyi tanterv, ill. az akkreditált vizsgatárgy követelményei alapján készített tétel csak attól a vizsgázótól kérhető számon, aki a középiskolával az érettségi vizsga idején tanulói jogviszonyban állt.

Az igazgató által megküldött tételsort a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá.

A kötelező érettségi tantárgyak (magyar nyelv és irodalom, történelem, matematika, idegen nyelv) és a szabadon választható érettségi tantárgyak ajánlott témaköreit a 40/2002 (V.24) OM rendelet előírásait figyelembe véve állítják össze és teszik nyilvánossá az egyes tagintézmények munkaközösségei és szaktanárai.

2.7. A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek

Iskolánkban a tanulók fizikai állapotának mérése a közoktatási törvényben leírtak szerint évente két alkalommal történik, ősszel és tavasszal.

„MENS SANA IN CORPORE SANO”

„ÉP TESTBEN ÉP LÉLEK”

Munkánk végzéséhez elengedhetetlenül szükséges, hogy tájékozottak legyünk az általunk foglalkoztatott tanulók egészségi állapotának szintjéről.

Ezt a feladatot végzi el az iskolaorvosi vizsgálat – mely kategóriákba sorolja a tanulókat.

2.7.1. Gyógytestnevelés

- Nevelési oktatási intézményekben a tanulót, ha egészségi állapota indokolja az iskolaorvosi szűrővizsgálat alapján könnyített vagy gyógytestnevelési órára kell beosztani.

A besorolást az iskola-egészségügy részére készített módszertani útmutató segíti.

- Kategóriák:

NT – normál testnevelés

I. – könnyített testnevelés (normál testnevelési órán)

II. – speciális gyógytestnevelésre van szükség

II/A – normál iskolai testnevelés mellett végzik a gyógytestnevelést

II/B – csak a gyógytestnevelésen vehet részt

III. – átmenetileg vagy végleg felmentettek az iskolai testnevelés alól.

A gyógytestnevelésre besorolt tanulók az iskolában órarend szerint gyógytestnevelési foglalkozáson kötelesek részt venni.

A foglalkozások tanterve a helyi tanterv részeként szerepel.

- Orvosi vizsgálatok:

A tanulók besorolása az iskola-egészségügyi ellátást végző orvos vizsgálata alapján történik. A besoroláshoz az iskolaorvos szükség esetén szakorvosi véleményt kér, a terhelhetőség megállapítása céljából

A 9. évfolyam vizsgálatát és jelentését az adott tanév október 15-ig, a felsőbb éves tanulókat május 15-ig kell elbírálni a következő tanévre.

- Kategorizálás időtartama:

Általában ½-1 év. Évközben csoportváltoztatás azon esetekben történhet, amikor a tanuló egészségi állapotában bekövetkezett változás átsorolást tesz szükségessé.

A tanulók ellenőrző vizsgálatának időpontjait a szeptember-október hónapban elkészített, egyeztetett Munkaterv tartalmazza, havi bontásban.

- Adminisztratív teendők:

I-III. kategóriába besorolt tanulókról egyéni nyilvántartást kell kiállítani, melyben a személyi adatok, diagnózis, javasolt illetve tiltott mozgásanyag szerepel. 1-1 pld – az iskolának, a tanulónak a gyógytestnevelőnek kell készíteni.

- Szakmai felülbírálat:

Amennyiben az iskolát ellátó orvos kategorizálásával a szülő, tanár, tanuló, vagy az intézmény vezetője nem ért egyet, szakmai felülbírálat kérhető az ANTSZ területileg illetékes tiszti főorvosától, aki a szakorvos véleménye alapján dönt.

3. SZAKMAI PROGRAM

3.1. A szakmai képzés elvei, céljai

3.1.1. Iskolarendszerű szakképzésünk elvei:

- a társadalmi, gazdasági partnerekben (szülők, tanulók, gazdálkodó szervezetek) nem az iskola „külső kritikussait” kell látnunk, hanem az iskola által nyújtott pedagógiai szakmai szolgáltatás „fogyasztóit”, akik a megfelelő érdekegyeztetési folyamat működése esetén az iskola legközvetlenebb támogatói, szövetségesei, segítői.
- az iskola teljes szakképzési rendszere segítse a tanulók elhelyezkedési esélyeinek javítását, növelését, akár egy második szakmai végzettség megszerzésével is.
- a konkrét szakképzések megalapozását a szakmacsoportos képzési szerkezettel kell biztosítani, segíteni ezáltal a tanulók számára az egyes konkrét szakképzések megválasztását, az átjárhatóságot és különböző képzési szintek választását.

3.1.2. Szakképzésünk céljai

- az európai szakképzési modellhez integrálható, alakítható szakmacsoportos, minőségfejlesztésre, belső önfejlődésre képes szakképzés megalapozása, kiművelése,
- további tanulmányokra is képes, a szakmacsoport más szakágának, vagy más szakmacsoport szakmájának elsajátítására is alkalmas, a társadalom számára elfogadott, az uniós országokban is mobilizálható, a munkaerőpiacon piacképes szakképzést szerzett szakemberek nevelése-képzése,
- modulokat figyelembe vevő, tantárgyasított kompetenciaalapú képzéssel annak a rugalmasságnak a megteremtése, amely a különböző képzési programok, formák, szintek és rendszerek közötti átjárhatóságot biztosítja, többszöri pályamódosításra is felkészíti a fiatalokat,
- a szakmai képzés és szakmai tudás versenyképességének növelése,
- más iskolában érettségizett fiatalok számára is biztosítani a szakmai képzés lehetőségét,
- a tanulók képesek legyenek sikeres szakmai vizsgát tenni, megfelelően állást pályázni, partnerként tárgyalni, majd szakmájukban elhelyezkedni, tudásuk, képességeik, készségeik és kompetenciáik megfeleljenek a munkába állásuk idején a munkaerőpiac által támasztott elvárásoknak, követelményeknek.

3.1.3. A szakmai képzési szerkezet iskolánkban

Intézményünkben hat ágazatban folyik szakképzés:

- vegyész
- környezetvédelem
- vízügy
- elektrotechnika – elektronika
- építészet
- informatika

A beiskolázható szakmákat és a felvehető keretszámokat a keretszámokat meghatározó kormányrendelet és a fenntartó elvárásai alapján a munkaerőpiac igényei figyelembevételével hirdetjük meg, amit közléstünk a Pályaválasztási Tájékoztatóban, az Iránytűben, a médiában, helyi hirdetményekben és szórólapokon.

Iskolánkban a szakgimnáziumi iskolatípusnak megfelelően különböző ágazatokhoz tartozó, érettségi vizsgára épülő szakmai képzések indíthatók. A gazdaság későbbi igényei alapján lehetőség van a Felnőttképzési Akkreditációs Testület (FAT) által engedélyezett iskolarendszeren kívüli szakképzés indítására is, megállapodás alapján.

A szakmai képzések kifutó rendszerben a régi OKJ-s központi programok, felmenő rendszerben pedig az új OKJ előírásai alapján történnek, azok módosítása nélkül. Ez azt jelenti, hogy az iskola a központi programban előírtakat valósítja meg, abban előírt időtartamban, egy, vagy két éves képzésben, az adott órateranggal, tantárgyakkal, modulokkal és óraszámokkal, valamint tantárgyi és szakmai programokkal.

A munkaerő-piac jól képzett, folyamatos szakmai megújulásra, továbbképzésre hajlandó és képes szakképzett munkaerőt igényel. Iskolánkban esetenként olyan fiatalok is jelentkeznek, akiknek a tanulási képességük pillanatnyilag gyengébb, ugyanakkor gyakorlatiasak. Olyan szakmák bevezetésére, oktatásra kell helyeznünk a hangsúlyt, amelyek főként helyi tanműhelyeinkben oktathatók és a térség munkaerő piaci igényeinek is megfelelnek. Kiemelt szerepet biztosítunk a tanulásra motiváló hatásoknak, a sikerélmény biztosításának, a személyiség pozitívumainak.

3.1.4. Iskolán tervezett képzési szerkezete

9. évfolyam

Ágazat	Kerettanterv	A kimenet OKJ száma	A kimenet megnevezése
Vegyész	szakgimnáziumi	54 524 03	Vegyész technikus
Környezetvédelem	szakgimnáziumi	54 850 01	Környezetvédelmi technikus
Vízügy	szakgimnáziumi	54 853 02	Vízgazdálkodó technikus
Építészet	szakgimnáziumi	54 582 03	Magasépítő technikus
Villamosipar és elektronika	szakgimnáziumi	54 523 01	Automatikai technikus
Villamosipar és elektronika	szakgimnáziumi	54 523 02	Elektronikai technikus
Informatika	szakgimnáziumi	54 481 05	Műszaki informatikus
Informatika	szakgimnáziumi	54 481 06	Informatikai rendszertüzelmtető

2 évfolyamos nappali képzés

Ágazat	Kerettanterv	A kimenet OKJ száma	A kimenet megnevezése
Vegyész	szakgimnáziumi	54 524 03	Vegyész technikus
Villamosipar és elektronika	szakgimnáziumi	54 523 02	Elektronikai technikus
Építészet	szakgimnáziumi	54 582 03	Magasépítő technikus

Felnőttoktatás, 2 évfolyamos képzés esti tanrendben

Ágazat	Kerettanterv	A kimenet OKJ száma	A kimenet megnevezése
Vegyész	szakgimnáziumi	54 524 03	Vegyész technikus
Környezetvédelem	szakgimnáziumi	54 850 01	Környezetvédelmi technikus
Vízügy	szakgimnáziumi	54 853 02	Vízgazdálkodó technikus

Építészet	szakgimnáziumi	54 582 03	Magasépítő technikus
Villamosipar és elektronika	szakgimnáziumi	54 523 01	Automatikai technikus
Villamosipar és elektronika	szakgimnáziumi	54 523 02	Elektronikai technikus
Informatika	szakgimnáziumi	54 481 05	Műszaki informatikus
Informatika	szakgimnáziumi	54 481 06	Informatikai rendszerüzemeltető

3.1.5. A mellékszakképesítés választásának szabályai

Vegyipari rendszerkezelő

A szakgimnáziumi képzést 2016. szeptember 1. és 2018. szeptember 1. között megkezdő tanulók esetében

A képzésben résztvevő tanulók számára az alábbi mellék-szakképesítés tanulására van lehetőség a 11. és 12. évfolyamon:

Az iskola által felajánlott mellék-szakképesítés:

- **száma:** 34 524 02
- **megnevezése:** Vegyipari rendszerkezelő

A 10. évfolyamos tanuló az adott tanév április 30-ig nyilatkozik arról, hogy kívánja-e a tagintézmény által felkínált mellék-szakképesítést tanulni a 11. és 12. évfolyamon vagy sem.

- **mellék-szakképesítés indításának feltételei:** minimális létszám: 8 fő
- **új tantárgyak értékelési módja:** az értékelés a tagintézmény pedagógiai programjában meghatározott elvek alapján történik.
- **a mellék-szakképesítésre történő felkészítés befejezése:** a 12. évfolyam első félévének vége
- **a mellék-szakképesítés vizsgaidőszaka:** a 12. évfolyam februári vizsgaidőszaka

Hulladékfelvásárló- és gazdálkodó

A szakgimnáziumi képzést 2016. szeptember 1. és 2018. szeptember 1. között megkezdő tanulók esetében

A képzésben résztvevő tanulók számára az alábbi mellék-szakképesítés tanulására van lehetőség a 11. és 12. évfolyamon:

Az iskola által felajánlott mellék-szakképesítés:

- **száma:** 31 851 02
- **megnevezése:** Hulladékfelvásárló- és gazdálkodó

A 10. évfolyamos tanuló az adott tanév április 30-ig nyilatkozik arról, hogy kívánja-e a tagintézmény által felkínált mellék-szakképesítést tanulni a 11. és 12. évfolyamon vagy sem.

- **mellék-szakképesítés indításának feltételei:** minimális létszám: 8 fő
- **új tantárgyak értékelési módja:** az értékelés a tagintézmény pedagógiai programjában meghatározott elvek alapján történik.
- **a mellék-szakképesítésre történő felkészítés befejezése:** a 12. évfolyam első félévének vége
- **a mellék-szakképesítés vizsgaidőszaka:** a 12. évfolyam februári vizsgaidőszaka

Vízügyi ügyintéző

A szakgimnáziumi képzést 2016. szeptember 1. és 2018. szeptember 1. között megkezdő tanulók esetében

A képzésben résztvevő tanulók számára az alábbi mellék-szakképesítés tanulására van lehetőség a 11. és 12. évfolyamon:

Az iskola által felajánlott mellék-szakképesítés:

- **száma:** 52 853 03
- **megnevezése:** Vízügyi ügyintéző

A 10. évfolyamos tanuló az adott tanév április 30-ig nyilatkozik arról, hogy kívánja-e a tagintézmény által felkínált mellék-szakképesítést tanulni a 11. és 12. évfolyamon vagy sem.

- **mellék-szakképesítés indításának feltételei:** minimális létszám: 8 fő
- **új tantárgyak értékelési módja:** az értékelés a tagintézmény pedagógiai programjában meghatározott elvek alapján történik.
- **a mellék-szakképesítésre történő felkészítés befejezése:** a 12. évfolyam első félévének vége
- **a mellék-szakképesítés vizsgaidőszaka:** a 12. évfolyam februári vizsgaidőszaka

Villamos berendezés szerelő és üzemeltető

A szakgimnáziumi képzést 2016. szeptember 1. és 2018. szeptember 1. között megkezdő tanulók esetében

A képzésben résztvevő tanulók számára az alábbi mellék-szakképesítés tanulására van lehetőség a 11. és 12. évfolyamon:

Az iskola által felajánlott mellék-szakképesítés:

- **száma:** 52 522 04
- **megnevezése:** Villamos berendezés szerelő és üzemeltető

A 10. évfolyamos tanuló az adott tanév április 30-ig nyilatkozik arról, hogy kívánja-e a tagintézmény által felkínált mellék-szakképesítést tanulni a 11. és 12. évfolyamon vagy sem.

- **mellék-szakképesítés indításának feltételei:** minimális létszám: 8 fő
- **új tantárgyak értékelési módja:** az értékelés a tagintézmény pedagógiai programjában meghatározott elvek alapján történik.
- **a mellék-szakképesítésre történő felkészítés befejezése:** a 12. évfolyam első félévének vége
- **a mellék-szakképesítés vizsgaidőszaka:** a 12. évfolyam februári vizsgaidőszaka

PLC programozó

A szakgimnáziumi képzést 2016. szeptember 1. és 2018. szeptember 1. között megkezdő tanulók esetében

A képzésben résztvevő tanulók számára az alábbi mellék-szakképesítés tanulására van lehetőség a 11. és 12. évfolyamon:

Az iskola által felajánlott mellék-szakképesítés:

- **száma:** 51 523 01
- **megnevezése:** PLC programozó

A 10. évfolyamos tanuló az adott tanév április 30-ig nyilatkozik arról, hogy kívánja-e a tagintézmény által felkínált mellék-szakképesítést tanulni a 11. és 12. évfolyamon vagy sem.

- **mellék-szakképesítés indításának feltételei:** minimális létszám: 8 fő
- **új tantárgyak értékelési módja:** az értékelés a tagintézmény pedagógiai programjában meghatározott elvek alapján történik.
- **a mellék-szakképesítésre történő felkészítés befejezése:** a 12. évfolyam első félévének vége
- **a mellék-szakképesítés vizsgaidőszaka:** a 12. évfolyam februári vizsgaidőszaka

Digitális műszaki rajzoló

A szakgimnáziumi képzést 2016. szeptember 1. és 2018. szeptember 1. között megkezdő tanulók esetében

A képzésben résztvevő tanulók számára az alábbi mellék-szakképesítés tanulására van lehetőség a 11. és 12. évfolyamon:

Az iskola által felajánlott mellék-szakképesítés:

- **száma:** 52 481 01
- **megnevezése:** Digitális műszaki rajzoló

A 10. évfolyamos tanuló az adott tanév április 30-ig nyilatkozik arról, hogy kívánja-e a tagintézmény által felkínált mellék-szakképesítést tanulni a 11. és 12. évfolyamon vagy sem.

- **mellék-szakképesítés indításának feltételei:** minimális létszám: 8 fő
- **új tantárgyak értékelési módja:** az értékelés a tagintézmény pedagógiai programjában meghatározott elvek alapján történik.
- **a mellék-szakképesítésre történő felkészítés befejezése:** a 11. évfolyam második félévének vége
- **a mellék-szakképesítés vizsgaidőszaka:** a 12. évfolyam októberi vizsgaidőszaka

Irodai informatikus

A szakgimnáziumi képzést 2016. szeptember 1. és 2018. szeptember 1. között megkezdő tanulók esetében

A képzésben résztvevő tanulók számára az alábbi mellék-szakképesítés tanulására van lehetőség a 11. és 12. évfolyamon:

Az iskola által felajánlott mellék-szakképesítés:

- **száma:** 52 481 02
- **megnevezése:** Irodai informatikus

A 10. évfolyamos tanuló az adott tanév április 30-ig nyilatkozik arról, hogy kívánja-e a tagintézmény által felkínált mellék-szakképesítést tanulni a 11. és 12. évfolyamon vagy sem.

- **mellék-szakképesítés indításának feltételei:** minimális létszám: 8 fő
- **új tantárgyak értékelési módja:** az értékelés a tagintézmény pedagógiai programjában meghatározott elvek alapján történik.
- **a mellék-szakképesítésre történő felkészítés befejezése:** a 12. évfolyam első félévének vége
- **a mellék-szakképesítés vizsgaidőszaka:** a 12. évfolyam februári vizsgaidőszaka

3.1.6. A beszámíthatóság feltételei

Más intézményből átjelentkezőktől:

- kérjük az előző iskola évfolyamonkénti tananyagegységek tantárgyakba való beillesztési tematikáját az aktuális évfolyamokban. Ez alapján a teljesített tananyagegységeket beszámítjuk, a hiányzók teljesítésére különbözeti vizsga letételét írjuk elő.

Saját intézményen belül:

- a szakmák között – az egységes alapelvek, koncepciók miatt – az átjárhatóság egyszerűbb. A megegyező tananyagegységek ugyanazon időben vannak tanítva, illetve azonos tantárgyakba lettek beillesztve, tehát ha azok teljesítve lettek, akkor beszámíthatók.

3.2. A szakképző évfolyamok oktatási programjai, óratervei

3.2.1. A szakképzés személyi és tárgyi feltételei

A tervezett és meghirdetett képzésekhez szükséges személyi feltételek egyrészt nevelőtestületünk révén adottak, másrészt bizonyos speciális szakterületi képzésekben óraadó szakemberek bevonásával, segítségével oldjuk meg az oktatási, képzési feladatokat.

Nevelőtestületünk tagjai közül elsősorban az iskolarendszerű szakmai képzésben résztvevő pedagógus végzettséggel rendelkező, illetve nem rendelkező mérnök (építész, építő, gépész, vegyész és villamosmérnök stb.) kollégák tanítanak.

Az intézményben foglalkoztatott szakmai elméleti tanárok és gyakorlati oktatók szaktudása, folyamatos ön- illetve továbbképzésük, gyakorlati tapasztalataik biztosítékot jelentenek képzéseink színvonalát illetően.

Intézményünk 3 telephelyen meglévő tárgyi feltételei lehetővé teszik a színvonalas szakmai képzést. Szaktantermeinkben biztosított az audiovizuális eszközök napi folyamatos használata. A tervezett és meghirdetett képzéseink elméleti oktatásának eredményességét jól felszerelt laboratóriumainkban (vegyéslabor, mérlegszoba, mérőszobák, CAD-CAM labor, mikroelektronikai labor, irányítástechnikai labor, stb.) végezhető tevékenységek, vizsgálatok, mérések, kísérletek alapozzák meg. Az egyes képzési formákhoz kapcsolódóan szemléltető ábrákkal, falitáblákkal, makettekkel, modellekkel rendelkezünk. A szakmai gyakorlati oktatásnak részben a tanműhelyek, részben pedig külső gazdálkodó szervezetnél (például a budapesti Richter Gedeon Zrt.) lévő gyakorlati képző helyek biztosítanak helyszínt.

3.2.2. A szakmai vizsga

Szakmai képesítő vizsga

A szakképző évfolyam(ok) követelményeinek teljesítése után a tanulók szakmai vizsgát tehetnek, melyet az iskola a 315/2013. (VIII. 28.) Korm. rendelet a komplex szakmai vizsgáztatás szabályairól alapján köteles szervezni.

A vizsga, vizsgatevékenység részei: írásbeli, gyakorlati, szóbeli és interaktív vizsgatevékenység. A vizsga időpontja a tanév rendjében meghatározott időpont.

A szakmai vizsgán megszerezhető képesítések:

- **Mellékszakképesítés:** amely az érettségire való felkészülés (9-12 évfolyam) ideje alatt megszerezhető, meghatározott munkakör betöltésére képesít
- **Alap-szakképesítés:** amely meghatározott modulokból épül fel, munkakör ellátására képesít.
- **Rész-szakképesítés:** egy szakképesítés meghatározott moduljaiból épül fel, legalább egy munkakör ellátására képesít. (A teljes szakképesítés egy részét fedi le.)
- **Elágazás:** egy szakma különböző ágait jelenti, amelyben bizonyos követelménymodulok azonosak, mások csak az elágazásra jellemzők. Egy munkakör ellátására jogosít.
- **Ráépülés:** egy szakképesítés, rész-szakképesítés vagy elágazás megszerzett moduljaira épül és újabb munkakör ellátására jogosít.

Ha a vizsgázó valamely vizsgatevékenységet a vizsgán nem tudja teljesíteni, javítóvizsgát tehet.

4. DROGPREVENCIÓS PROGRAM

Mára egyértelművé vált, és ezt a felmérések is igazolják, hogy a kábítószer- problémák, ha különböző mértékben is, de jelen vannak az iskolákban.

A drogstratégia kialakítása egyrészt törvényi előírás, másrészt társadalmi igény is. Iskolánk drogstratégiájának kialakítása komplex folyamat, tanárainktól egységes hozzáállást, szoros együttműködést igényel.

4.1. Alapelvek

4.1.1. A nevelési- oktatási intézményekben kialakítandó drogstratégia szükségessége

A felgyorsult társadalmi és gazdasági változások hatása érzékelhető a szülők és diákok szociokulturális hátterében. A demokrácia pozitív következményei (piacgazdaság, utazási lehetőségek) átformálták az emberek gondolkodásmódját, életvezetését, szokásait, értékrendjét.

Sajnos, a kedvező hatások mellett a negatív tényezők is megjelentek. Egyik alapvető gond ma az életminőség romlása, az indokolatlan halálozások számának rohamos növekedése. A rizikótényezők között az egészségtelen életmód, az egészségre káros emberi magatartás szerepel. A probléma megoldását az emberi viselkedés alakításában kell keresnünk.

Az egészséges életmód elemeit képező attitűdök már nagyon korán, a kisgyermekkorban szerveződnek, ezek alakításában alapvető szerep jut a családnak, különösen a szülőknek. A mai átlag család nem mindig tud eleget tenni, vagy gyakran nem fordít elég gondot egészségfejlesztési feladatának ellátására, ezért ilyen esetekben megnövekszik a nevelési intézmény szerepe.

Magyarországon igen erős a dohányzás és alkoholfogyasztás társadalmi elfogadása, a fiataloknál is ez tapasztalható: a dohányzást és az alkoholfogyasztást többségében nem helytelenítik. Kimutatható, hogy szoros összefüggés van a dohányzás és az alkoholfogyasztás gyakorisága és a kábítószer-fogyasztás között. A rendszeres dohányzók, a rendszeres alkoholfogyasztók között magasabb a legitim és illegitim drogot fogyasztók aránya.

A kábítószeres veszélyt jelentenek az egészségre, a közösségre és a társadalom egészére. Fenyégetik a használót és hozzátartozóit egyaránt.

A drogstratégia szükséges, mert:

- 1.) A probléma jelen van.
- 2.) A család mellett a nevelési oktatási intézménynek is feladata a nevelés,
- 3.) Szervezetten elérhető az ifjúság az intézményekben

- 4.) A fiatalok jelentős része nem drog-, főleg nem illegális kábítószer-használó, és azt akarjuk, hogy ne is legyen.
- 5.) A stressz és a drog az élet részévé vált, alternatívákat kell adni a fiatalok számára a droggal szemben. Az iskolától az állam és a szülők is joggal elvárják ezt a munkát.
- 6.) A prevenció prioritása mindenek fölött áll.
- 7.) Személyiségfejlesztés érhető el; van érzéklehető, visszatartó hatása a foglalkozásoknak.

Azt, hogy a diákok **mit tartanak értéknek**, függ, hogy a család, a kortárs csoport és a társadalom mit közvetít a gyerek felé, másrészt, hogy ezek az értékek milyen összhangban vannak egymással. Nagyon sokszor nem összhangról, hanem ellentétéről beszélhetünk. A pedagógus szerepe ebben a helyzetben az, hogy értelmezze deviáns értékeket, és **megfelelő körülményeket teremtsen a konszenzus kialakítására**. konstruktív tétele érdekében.. Olykor helyesebb a diákok többsége által képviselt javaslat elfogadása, mint a saját „jobb” ötletünk átvitele.

4.1.2. A drogstratégia kialakítása

Elsődleges célcsoportjába a **tanulók**, **másodlagos** célcsoportjába a **szülők és a pedagógusok** tartoznak. A drogstratégiának az egészséges életre nevelésben, az egészségfejlesztés rendszerében kell helyet kapnia.

Az egészségfejlesztés

A jelen felmérések azt mutatják, hogy a tizenévesek, kimondottan a középiskolások esetében elégedettek a saját egészségi állapotukkal, ugyanakkor minden ötödik diák visszatérő egészségi panaszra van. Minden tizedik tanuló felmentett testnevelési óra alól.

Az egészséges környezethez való jog alapvető. A felnőtt társadalomnak életmód követő magatartást kellene biztosítani.

Az életminőség javításában a felnőtt korosztálynak élen kell járnia, hogy a társadalmi csapdákat ezen a területen ki tudjuk kerülni.

A társadalmi makro hatásokat mérsékelni szükséges, sajnos minden helyzetben nem ellenőrizhetjük és nem is tudjuk ellenőrizni a tanulót és a környezetet ahol megfordul

Az egészségnevelés célja és azon belül a drogstratégiáé, hogy a tanuló megértse saját egészsége védelmének jelentőségét. Rendelkezzen olyan kompetenciákkal, hogy aktívan tenni tudjon érte.

A figyelem felhívása mellett a károsító szokásokra, prevencióra tevődik át a hangsúly illetve alternatívák megmutatására.

4.1.3. A mentálhigiénés vonatkozás

A tanulók ismeretszintje, fertőzöttsége eltérő:

1. Bővebb ismeretekkel rendelkeznek az egészségről, a szexualitásról, az ártalmas szenvedélyekről.

Megerősítő, kompetencianövelő módon kell hatni

2. Kevesebb, vagy torzult ismeretekkel rendelkeznek, sok a drogfogyasztó (alkohol, cigaretta)

Információátadó, ártalomcsökkentő módon kell őket befolyásolni, s főleg a döntéshozásban kell őket fejleszteni

3. Tájékozatlanok, de tapasztalatokkal sem rendelkeznek.

Segítő, fejlesztő, státuszteremtő hatást kell gyakorolni.

4.1.4. A drogfogyasztás okai

Az **okok sokfélék** lehetnek: kíváncsiság, kalandvágy, lázadás, a felnőttektől, a valóságtól történő eltávolodás, menekülés az iskolai, családi problémák elől, kortársak rábeszélése, unalom, önbizalomhiány, önigazolás, új közösségbe való befogadás utáni vágy.

A gyerek elhanyagolásával jellemzett család felelőssé tehető a drogfogyasztó magatartás egyik formájáért, a szűkebb vagy tágabb családban előforduló mértéktelen alkoholfogyasztás, nyugtató, altató szedése szintén növelik a fiatalok szerfogyasztásának valószínűségét. Meghatározó az otthonról hozott minta, a szülők legális fogyasztásának gyakorlata és problémamegoldó jellege. Ha a szülők bármelyike láthatóan alkoholt, vagy gyógyszert „használ” probléma megoldás ürügyén, ezt a mintát a gyerek nagyon könnyen viszi tovább saját problémamegoldó repertoárjába, mint feszültségcsökkentő lehetőséget, s ezzel a problémamegoldás elodázható.

A/ Az okok között szerepel a **szélsőséges nevelési forma**, a rideg korlátozó, illetve az autoriter szülői, nevelői magatartás. Az ellenőrzés hiánya, a túlzott szabadság, a csavargások, késői kimaradások következmény nélkülisége, a szórakozóhelyek válogatás nélküli látogatása jelenthet még kiváltó okot.

Bármilyen hiteltelen és elvtelen tiltás, amely a tapasztalatokkal ellentétes követelményt támaszt a gyermekkel szemben, fordított hatást vált ki.

A dohányzó, alkoholizáló felnőttek moralizálásai nem csak hogy eredménytelenek, hanem inkább buzdítóak. Az otthoni körülmények elégtelen voltához párosuló és gyakori csalódást okozó következetlenség zavart okoz a gyerekekben, és máshol keresi a stabilitást, a mintát.

Az érintett családokat sokszor jellemzi:

- Szegényes interakciós folyamatok (harag, elfojtások, kölcsönös elzárkózás, magánéletbe tolokodás, rivalizálás)
- Szülői követelés-értékeik iránti konformitást követel a gyerektől
- paradox viszony az azonos neművel

- kommunikációs mintákon nem kerülnek át a belső érzelmek
- a családtagok érzelmi elszigetelésben élnek

B/ Befolyásoló tényező a **kortárs csoport**.

A fiatalok várakozást fogalmazznak meg csoportjaikkal szemben, egyfajta beteljesülési szintériként fogják fel. Nagyon erős befolyásoló tényezővel bírnak: a fiatalok szórakozóhelyeinek egy része, koncertek, különböző rendezvények. Ezekben az esetekben erős a kortárs csoport **befolyásoló ereje, és a nemet mondás** algoritmusának hiánya miatt a diák könnyen válik elfogadóvá az egyébként számára is kellemetlen helyzettel szemben, de a kirekesztettséget, vagy a jelentős presztízsvesztést nem vállalja.

C/ A **társtalanság, a magány** nem csak szocializációs zavart okoz, hanem személyiségfejlődési problémákat is, amelyek okai lehetnek a drog felé fordulásnak.

D/ Az okok között szerepel a **stressz**, a feszültség csökkentésének eszközeként használni a drogot. Célszerű foglalkozni a stressz és a stresszkezelés témakörével a drogprevenciós munka részeként. Stressz kísérheti minden olyan tevékenységünket, amely az életünket befolyásolja, illetve testi és lelki megterhelést okoz. Pl. egy vizsga stressz

Egyensúlyi helyzetét az ember akkor képes visszaállítani, ha megbirkózik a stresszrel, vagy kimenekül belőlük.

Pl. - a fejlődést hozó helyzetekkel meg kell küzdeni. ...

A stressz lelki kísérőjelenségei a kellemetlen hangulatváltozások, pszichés állapot romlása. Fáradékonyság, ingerlékenység, levertség alakulhat ki. Megjelennek a félelmek, a szorongások. Ezekhez álmatlanság, emésztési zavarok és evési rendellenességek is társulhatnak.

Ezekkel a lelki jelenségekkel meg lehet küzdeni (pl. relaxáció, pszichés energiát nyújtó tevékenységek: sport, zene, tánc, színház, társaság...), vagy el lehet menekülni a kísérő jelenségek elől (pl. káros és önsors rontó stressz oldó szerek alkalmazása, mint a cigaretta, az alkohol és a kábítószer).

Akár végzetes következménye is lehet, ha valaki nem tanul meg bánni ezekkel a stresszhelyzetekkel.

A stressz és az alkalmazkodás igen szoros kapcsolatban állnak egymással, viszont a szervezet alkalmazkodási képessége és törekvése nem végtelen!

Megfelelő alkalmazkodással, vagyis a helyes stresszkezeléssel gondoskodhatunk arról, hogy

- legyen elegendő energia a napi helyzetek kezeléséhez,

- legyen mód a szükséges energiák tartalékolására a vészhelyzetek elviseléséhez.

A pszichés energiákkal mindenki máshogy bánik:

- van aki fogyasztja, de soha sem tölti fel az energia készleteit.
- van aki ismeri és használja azokat a módszereket, amelyek révén legalább annyi energiára tesz szert, mint amennyit elhasznál, gondol arra is, hogy vészhelyzetben plusz energiákra lehet szüksége.

Az egyénre szabott stresszkezelési technikák megtanulhatók. Meg kell tanulni úgy bánni a stresszel, hogy jótékony hatása javunkra váljon, káros következményeit pedig elkerülhessük.

A helytelen attitűdök helyett helyeseket megtanítani nem kis feladat, hisz önmagában az ismeretátadás is nehézségekbe ütközhet a korosztály életkori sajátosságait ismerve.

A droghoz való menekülés éppen a hibás stressz-kezelés egyik esete.

E/ A drogfogyasztók több csoportba is oszthatók:

- 1.) a jó közérzet, a szer által elérhető eufória
- 2.) különböző élethelyzeti problémáikra, érzelmi állapotaikra valamilyen gyógyírt találjanak.

4.2. Célok

4.2.1. Rövidtávú célok

- feltárni a dohányzó, alkoholt fogyasztó esetleg drogfogyasztó fiatalokat
- Csoportosítani a kiváltó okokat

A 9.- 10. évfolyamokon a szerfogyasztási szokásokról képalkotás és önismeret, önfejlesztési technikák erősítése.

A 11.-12. évfolyamokon a megkezdett programok működtetése, szinten tartása.

4.2.2. Hosszú távú célok

- Döntés előkészítő és döntés hozatal során az önismeretet erősíteni.
- Önmagával, kortárs csoportban kialakult konfliktus helyzetek kezelésére technikák kidolgozása

Hosszabb távú cél a testi-lelki egészség megóvása, az „egészségesen élni jó szemlélet kialakítása, pozitív életvezetési stratégiák, követendő minták erősítése.

Ezen típusú célnál kell megemlíteni a prevenció és kompetencia növelés kapcsolatát. A gyermek megterhelés és konfliktustűrő képességének fokozása, a problémamegoldás kapacitásnövelése, egészséges életvitel tudatosítása, a „a nemet mondás” technikáinak megtanítása.

4.3. Az iskolai drogstratégiából adódó feladatok megvalósítása

4.3.1. Az iskola vezetésének a feladata:

- Kijelöli a drogügyi koordinátort, és meghatározza, munkaköri leírásban rögzíti a feladatát.
- Biztosítja a munkájához szükséges feltételeket.
- Integrálja az egészségfejlesztő- drog-prevenációs tevékenységet az intézmény pedagógiai programjába.
- Biztosítja, hogy az iskola helyi tantervében (legalább) az alábbi területeken megjelenjen a drog-prevenció: Biológia tantárgy, kémia tantárgy 10. évfolyamon, valamint az osztályfőnöki órákra építve az 9-12. évfolyamon, melyek 30%-ában (minimum évi 10 órában) köteles az iskola az egészséges életre neveléssel foglalkozásokat tartani.
- Elősegíti a pedagógusok mentálhigiénés szakirányú továbbképzését. Segíti a drogügyi koordinátor munkájának egységes tantestületi támogatását.
- Hangsúlyozza a nevelésben a személyes példamutatás fontosságát.
- A házirendben meghatározott, drogfogyasztás (legális, illegális) tiltó szabályok következetes betartatása.
- A tantestület drog-prevenációs munkájának kiterjesztése a szülőkre.

4.3.2. A drogügyi koordinátor feladata:

- Az iskola drog-prevenációs munkájának koordinálása
- Az iskola vezetésének támogatásával, a nevelőtestület megnyerése a drog-prevenációs munkára.
- Kapcsolattartás az iskola drog-prevenációs munkájába bevonható külső szakértőkkel.
- Megelőzést segítő rendezvények szervezése a tantestület, a diákok és a szülők, mint célcsoportok számára. Az intézmény drog-prevenációs szükségleteinek ismerete.
- Szakmai ismereteinek bővítése.
- Segítségkérés kompetenciáját meghaladó esetekben, akár külső szakértői háttér igénybevételeivel.

A drogügyi koordinátornak minden informális lehetőséget meg kell ragadnia a téma ismertetése mellett, hogy deklarálja a probléma felvállalását. Teheti ezt szakanyagok vagy általa készített tájékoztatók, kérdőívek terjesztésével, valamint megszerzett ismereteinek továbbadásával.

A tantestületi, ill. más fórumokon történő előadásoknak nemcsak ismeretátadó szerepe kel, hogy legyen, hanem szemléletformáló és segítségkérő is.

A szakmai vezetés segíteni tud az egészséges prevenciós szemlélet kialakításában, egyrészt a tantestületen belül, másrészt az iskola „egészeben”. Az osztályfőnöki-, a társadalomismeret-, a biológia-, kémia-, a magyar irodalom tantárgy helyi tanterveibe kerülő témák meghatározásánál, a drogügyi koordinátor javaslata alapján a vezetés dönt.

4.3.3. A tantestület feladata:

A feladat jellege közös problémakezelést és egységes viszonyulást igényel. Szakszerű az iskola konkrét helyzetét figyelembe vevő iskolai drog stratégia kialakítása a tantestület bevonása nélkül elképzelhetetlen. Fontos, hogy a kollégák tudják mi a feladatuk, s mit kell tenni, ha szakmai kompetenciájukat meghaladó problémával találkoznak. Tudják, hogy drogügyi koordinátor az ő munkájukat is megkönnyíti, hiszen olyan ismeretekkel és kapcsolatokkal rendelkezik, amelynek birtokában, megnyugtató módon tudja a tanulók szerfogyasztással kapcsolatos problémáit felvállalni és szakmailag korrekten megoldani, vagy megfelelő helyre irányítani az érintettet.

A tantestület:

- Személyes példamutatással is segítse elő az egészséges életre nevelést
- Segítse a drogügyi koordinátor munkáját.
- Jelezze, ha az osztályaikban problémát észlelnek, kérje a drogügyi koordinátor segítségét.
- Saját oktató-nevelő munkájuk során fordítsanak hangsúlyt a felvilágosító, egészségfejlesztő tevékenységre
- A drogproblémák észlelése eseté a probléma megoldásba vonják be a szülőket.
- A megelőzés eszközrendszerébe fokozottabban vonja be a közösségi tevékenységeket, rendezvényeket.

4.3.4. A védőnő és szükség esetén az iskolaorvos szerepe, feladata

- Az orvos és a védőnő rendszeresen végeznek különböző szűrővizsgálatokat, amelynek szempontjai természetesen kiegészülnek a drogfogyasztás tüneteivel is.
- Amennyiben úgy ítélik meg, hogy indokolt lenne a pedagógiai odafordulás vagy a konkrét intervenció, akkor ebben a drogügyi koordinátor segítségére számíthat.
- Szakmai tudásukkal garantálják a program egészségügyi korrektségét.

4.3.5. A szülői munkaközösség szerepe, feladata

- a szülők lehetőségükhöz képest minden területen segítsék az elsődleges megelőzést.

4.4. Eljárások, alkalmazott módszerek

Általános módszerek

- kérdőívek
- ismeretterjesztő filmek, előadások
- személyes találkozó tünetmentes betegekkel

Prevenációs módszerek

1.) Információközlés

- ténybeli adatok a drogokról, hatásaikról, hogy döntéshelyzetben megfelelő információk birtokában hozhassanak döntéseket

2.) Érzelmi nevelés

- csoportos személyiségfejlesztő tréningek, viselkedés terápiás gyakorlatok

3.) Társas hatás

- kortárs segítők befolyásoló hatására épít
- helyzetgyakorlatok, szituációs játékok

4.) Készségfejlesztés

- énkép korrekció önbizalomhiánnyal
- stressz-tűrő készség fokozása, stressz kezelési technikák megtanítása
- problémamegoldás, döntéshozás megtanítása
- érzések kifejezésének gyakorlása verbálisan és nonverbálisan
- önérvényesítés gyakorlása asszertív eszközökkel
- önfogadás, önértékelés fejlesztése
- társas befolyással szembeni ellenállás fejlesztése

5.) Egészségfejlesztés

- testi, lelki szociális jólét
- alkotó, aktív élet
- sikeres életvitel, ami nem karrierépítést jelent

Programvariációk (az elmúlt évek tapasztalatai szerint a tanulók által preferáltak)

- filmvetítések szakértői megbeszéléssel egybekötve,
- versenyek, vetélkedők, pályázatok,
- kiscsoportos beszélgetések,
- gyógyult, ill. tünetmentes drogosok megszólaltatása,
- iskolarádióban pozitív példát mutató személyekkel történő interjúk bemutatása.

4.5. Eszközök

4.5.1. Személyi feltételek

Mindenekelőtt a problémával szembenézni, azt megváltoztatni akaró **intézményvezetés**.

- **Drogügyi koordinátor**, akinek munkáját támogatják. Kiválasztásánál fontos a leendő drogügyi koordinátor hitelessége, a téma iránti érdeklődése, szakismerete.. A drogügyi koordinátor az iskola főállású alkalmazásában legyen. Kevésbé meghatározó, hogy a drogügyi koordinátor milyen tantárgyat tanít.
- Egységes prevenciós szemléletet valló, a prevencióban tenni akaró, a nevelést fontosnak tartó, megfelelő felkészültséggel bíró **tantestület**.
- Segítő **szakmai háttér**. A segítő kapcsolatok intézményén belüli lehetőségét az iskola vezetése, iskolaorvos, az iskolapszichológus, mentálhigiénés szakember, a gyermek és ifjúságvédelmi felelős, valamint az osztályfőnökök és a szaktanárok jelentik. A külső kapcsolatok lehetőséget biztosítanak a megelőzési munka kiszélesítésére, valamint a specialisták bevonására. A másodlagos prevenciót a külső kapcsolatok segítik, hiszen ide irányíthatók az érintett fiatalok, a szülők, a kortárs- segítők és az érdeklődő kollégák.
- A drogproblémák megelőzését, megoldását segítő- támogató **szülői szervezet** (pl. szülői munkaközösség) aktív jelenléte.

4.5.2. A megvalósítás szinterei

- **Osztályfőnöki órák:**
 - önismeret, mások megismerése,
 - testi- és lelki higiéné,
 - korszerű és egészséges táplálkozás,
 - devianciák (pozitív másság, társadalmat támadó, önmagát támadó deviancia)
 - egészséges életre nevelés, egészségvédelem,
 - szexuális felvilágosítás (AIDS...) szeretet, szerelem, szexualitás
 - emlődaganatok, heredaganatok megelőzése,
 - káros szenvedélyek kialakulásának megelőzése (alkohol, dohányzás, drog, játékszenvedélyek)
 - családi életre nevelés,
 - konfliktuskezelés,
 - a kulturált viselkedés szabályai,
 - bűnmegelőzés, fiatalkori bűnözés,

Felelősök: osztályfőnökök

A) Javasolt irodalom:

- a Kábítószerügyi Egyeztető Fórum, ÁNTSZ, JNKSZM RK... kiadványai:
pl.: Mámor vagy út a semmibe? Drogról mindenkinek; Kábítószer vagy élet!
„Red ribbon”- piros szalag-
Az AIDS, Az alkohol, A dohányzás,
Marihuána-tények, amiről a szülőknek is tudni kell
- Jash Mcdawell: Az vagyok akinek mások mondanak?
- „Mondj nemet”!, valamint Fiatalok az Élet Küszöbén program
kézikönyv felhasználása,
- Kurdics Mihály: A kábítószer itt van testközelben
- Rudas János: Delfi örökösei
- Rác József: Drogkérdésről őszintén
- Nemzeti stratégia a kábítószer-probléma visszaszorítása érdekében
- Krista Federspiel: A lélek egészségkönyve
- Kurt Starke: Szenvedélyek rabságában
- Bagdy Emőke-Telkes József: Személyiségfejlesztő módszerek az iskolában
- Bágyoni Attila: Szenvedélyek rabságában
- Dr. Marton Tibor: A korszerű és egészséges táplálkozás
- Zsidi Zoltán: Hagyjuk sorsára? Magatartászavar fiatalokban
- Tóth Tibor: 33 osztályfőnöki óra
- Dr. Farkasinszky Teréz: A bódulat csapdájában
- Dr. Ranschburg Jenő: Félelem, harag, agresszió
- Mohás Livia: Ki tudja, mi a siker?
- Dr. James Dobson: Fegyelmezz! Megéri!
- Dr. Forrai Judit: Szexuális felvilágosítás és nevelés – AIDS megelőzés
- www.necc.hu
- oktató, nevelő filmek felhasználása
- egyéb

B) Javasolt módszerek

Kurrikulumszerű programok pl. az iskolai tananyagba, illetve az osztályfőnöki órák anyagába illeszkedő tanmenet az egészségfejlesztés, drog-prevenció témakörében.

Igény szerint:

- filmvetítés
- kiscsoportos beszélgetések,

- szakemberek meghívása,
- akkreditált képzéseken (pl. „Mentálhigiénés Alapprogram Pedagógusoknak”, „Drogprevenációs munkára felkészítő tréning pedagógusoknak”) részt vett kollégák bevonása,
- gyógyult drogos megszólaltatása
- kortárs segítők bevonása

Szaktárgyi órák témafeldolgozása:

Az egyes tantárgyakban a tananyag kínálta lehetőségekhez kapcsolódva folyik egészség-, lelki-, és környezeti nevelés, azaz a téma bármely tantárgyba beépíthető.

A kiemelt lehetőségek a szaktárgyakhoz csoportosítva iskolatípusonként csoportosítva: történelem, magyar nyelv és irodalom, etika és testnevelés

Felelősök: szaktanárok

Tanórán kívüli foglalkozás:

- egészségnap, diáknapi
- sportnap –
- diákolimpiai versenyek: atlétika, röplabda, kosárlabda, floorball, teremfoci, sakk, evezés,
- szülői értekezlet (a szülők információval, esetleg kiadványokkal való ellátása; pl.: Miből veheti észre a szülő, hogy gyermeke kábítószerfogyasztó?)
- részvétel a kábítószer-fogyasztás és- terjesztés visszaszorítása érdekében kiírt pályázatokon
- kapcsolattartás az SZMK tagjaival

Iskolán kívüli rendezvények, tevékenységek

- kortárs segítők képzésén való részvétel
- részvétel drogprevenációs filmvetítésen
- klubok, segítő szervezetek munkájában aktív részvétel.

Külső, segítő – támogató háló

Azon intézmények, civil szervezetek, egyházak összessége, amelyek felkészültek a drogproblémák megelőzésére folyamatos kapcsolattartás a tagintézményekkel és a felelősökkel, az intézkedési tervnek megfelelően.

5. EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAM

Egyetértés van abban, hogy az egészség nem a betegség hiánya, hanem a testi, lelki, szociális jólét állapota. A WHO-nak ez az 1949-es alkotmányában megfogalmazott meghatározás helyes kiindulópont, de mindenképpen hangsúlyoznunk kell, hogy az egészség nem passzív állapot, hanem folyamat. Az egészség kiteljesedésére az alábbi négy feltétel teljesülése adja a legnagyobb esélyt: ha az egyén társadalmilag integrálódik /családhoz, iskolai, munkahelyi és más közösségekhez tartozik/, ha a változó terheléshez alkalmazkodni tud, ha individuális önállóságát megőrzi, és végül, ha megteremti az összhangot a biogenetikai, a fizikai, a lelki és a társadalmi lehetőségei között.

Az egészség fontos eszköz céljaink megvalósítása során. Az egészség pozitív fogalom, amely a társadalmi, közösségi és egyéni erőforrásokat, valamint a testi-lelki képességeket hangsúlyozza.

Az egészség fogalmának meghatározása mindenképpen szükséges, amiből a társadalom egészére vonatkozóan rövid és hosszú távon feladatok hárulnak mindannyiunkra. Az egészségi állapotot befolyásoló legfontosabb tényezők négy csoportba sorolhatók:

- életmód,
- társadalmi, gazdasági, szociális, kulturális körülmények,
- környezeti hatások,
- egészségügyi ellátás.

A fenti tényezők fontossága, jelentősége, egymásra hatása időről-időre változhat, de jelenleg a halálozások felét az önpusztító életmód következtében kialakult betegségek okozzák, s az egészségi állapot igen szorosan összefügg az egyének társadalmi-gazdasági státuszával, legfőképpen jövedelmi helyzetével.

Az egészségfejlesztés az összes, nem terápiás egészségjavító módszer gyűjtőfogalma, tehát magába foglalja a korszerű egészségnevelés, az elsődleges prevenció, a mentálhigiéne, az egészségfejlesztő szervezetfejlesztés, az öngondoskodás feladatait, módszereit. A WHO meghatározása szerint az egészségfejlesztés az a folyamat, amely képessé teszi az embereket arra, hogy saját egészségüket javítsák. Az egészségfejlesztés sarokpontjai:

- az egész lakosságra irányul
- az okok feltárására és a feltételek megteremtésére irányul a társadalom különböző szereplőivel együttműködve /oktatás, egészségügy, környezetvédelem, kultúra, gazdaság/
- az egyén autonómiája érvényesül az egészséget befolyásoló aktivitásban.

Miért az iskola az egészségfejlesztés egyik legfontosabb színtere?

A gyerekek és fiatalok hosszú éveket töltenek az iskolában. Ebben az időszakban érdemi hatást lehet gyakorolni személyiségfejlődésünkre, amely nagyban meghatározza az életmódjukban később kialakuló szokásaikat, az életideálokat, preferenciák kialakítását. Az iskolának a gyerekekre gyakorolt hatása többretegű, komplex kommunikáció. Egyrészt létezik egy nyíltan megfogalmazott oktatási nevelési terv, másrészt egy úgynevezett „rejtett tanterv” amely az iskolai mindennapok hozadéka, amelyben az iskola tárgyi, személyi környezete, az emberi viszonyok minősége tükröződik. Az iskola társadalmi intézményekkel, szereplőkkel is állandó kölcsönhatásban van, hatást gyakorolva a környezet viselkedésére. Mindezeket figyelembe véve tehát az iskola, a családi környezet mellett a szocializációnak azt a színterét jelenti, amelyben mód nyílik az egészségesebb életvitel készségeinek, magatartásmintáinak kialakítására, begyakorlására.

Az egészségnevelési programunkban fontos szerepet kapnak a kulturált magatartás és egészséges életmód, önismeret, a testi és lelki harmónia, a káros szenvedélyek megelőzése, a családi életre- és felnőtt szerepre készülés, valamint a szexuális felvilágosítás témakörei.

A drogstratégiai munkában, a programok megvalósításában részt vesznek az osztályfőnökök, a gyermek – és ifjúságvédelmi felelős, az iskolaorvos, az ifjúsági védőnő, a drogügyi-koordinátor, a testnevelők, és az adott tantárgyak szaktanárai. A drogprevenációs munkában egyéni igények és szükséglet szerint továbbra is számítunk az iskolával megállapodási együttműködésben álló szakmai szervezetek szakembereinek hosszú távú együttműködésére.

Meg kell tanítani a tanulóknak a szenvedélykeltő szerek visszautasítását, amelyhez elengedhetetlen, hogy megtanulják:

- apróbb sikertelenségek elviselését;
- konfliktusok megoldását;
- korlátokat felállítani és elfogadni;
- érzelmeket kifejezni, érzéseket kezelni;
- kapcsolatokat építeni;
- saját erényeiket és gyengéiket felmérni;
- a pozitív értékrend kialakítását.

Segíteni kell a tanulókat az egészségről kialakított, még egészségesnek tekinthető felfogásuk megszilárdításában, és a drogmentes életvitelhez szükséges képességek megszerzésében.

Jogszáabályi háttér:

Az iskola és az egészségvédelem, egészségfejlesztés kapcsolatát, a feladatokat az oktatási és egészségügyi ágazat feladatait jogszabályok határozzák meg:

- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról 128.§ - 132.§
- A népjóléti miniszter 26/1997. (IX.3.) NM rendelete az iskola-egészségügyi ellátásról.
- A népjóléti miniszter 33/1998. (VI.24.) rendelete a munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmassági orvosi vizsgálatokról és véleményezéséről.
- A testnevelési kategóriába sorolás egészségügyi szempontjai
Szakmai irányelv iskolaorvosok, házi orvosok, házi gyermekorvosok, szakorvosok, védőnők, gyermekegészségügyi szakemberek, testnevelők és gyógytestnevelők részére
Az Országos Alapellátási Intézet és az Országos Gyermekegészségügyi Intézet közös kiadványa Budapest • 2007
- A népjóléti miniszter 51/1997. (XII.18.) NM rendeletek: a kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szolgáltatásról és a szűrővizsgálatok igazolásáról.
- A 18/1998. (VI.3.)NM rendelet a fertőző betegségek, járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről. A 4. számú melléklete az egészségügyi kártevők elleni védekezés előírásait tartalmazza.
- Az 1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről. A megelőző ellátásokról a 79.§ –85.§ –ig terjedő és más részei
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI tv.
- A 96/2000. (XII.11.) országgyűlési határozattal kiadott „Nemzeti stratégia a kábítószer-fogyasztás visszaszorítására”
- 46/2003. (IV. 16.) Országgyűlési határozat az Egészség Évtizedének Népegészségügyi Programjáról
- A nemdohányzók védelméről és a dohánytermékek fogyasztásának, forgalmazásának egyes szabályairól szóló 1999. évi XLII. törvény

5.1. Helyzetkép az iskola tanulóiról

Iskolánkban zömmel fiúk tanulnak. Az iskola jellegéből adódóan életkoruk 14-20 év között van. Társadalmi környezetük, otthoni körülményeik különbözőek, de többségében a szegényebb családokból kerülnek ki diákjaink. Sokan közülük hátrányos helyzetű családok gyermekei. Sokukat egy szülő nevel, a szülők közül jelentős számban vannak munkanélküliek is.

Az ANTSZ által összeállított kérdőívek alkalmazásával felmérjük a tanulók:

- Egészségi állapotára vonatkozó mutatóit /testsúly, ált. fiz. állapot, testi-érzékszervi fogyatékoság, esetleges speciális nevelési igény/,
 - A tanulók mozgással, sportolással töltött idejét, az iskolában, s az iskolán kívül /testnevelési órák, iskolai és külső sportkörök és sportjellegű pl. tánc elfoglaltságok/.
 - A dohányzással, alkohol- és kábítószer fogyasztással kapcsolatos szokásait,
 - Az egészséges életvitelre vonatkozó ismeretek minőségi és mennyiségi szintjét,
 - Az általános higiénés és alapvető járványtani ismeretek szintjét.

Az adatvédelem és adatkezelés szabályait szigorúan betartva, az így szerzett információink segítségével lehetőségünk van a munkaterv egyes fejezeteinek aktualizálására, a súlypontok átmeneti, vagy végleges áthelyezésére.

5.2. A prevenció

Olyan feltételek, lehetőségek és tapasztalatok létrehozása, amelynek segítségével egészséges, rátermett és képességeit használni tudó embert lehet nevelni. Az egészség fejlesztésbe beágyazottan, holisztikus szemléletet figyelem véve végezzük.

Az általános prevenció populáció egészét érintő, megszólító tevékenység iskolai és közösségi alapú megelőző munkánál használjuk. Ez a beavatkozás előzetes szűrés nélkül zajlik. Független attól, hogy a résztvevők kipróbálták már vagy nem a drogokat.

A programnak olyannak kell lennie, hogy a közösség minden tagja tudja hasznosítani. A családokat kell megszólítani, a család tagjait kell elérni. A családi nevelési módok között szoros összefüggést vélnek látni a szakértők. Például a Rogers szemléletű megközelítés: mit lát, mit tapasztal a családban.

A pedagógusnak az érdeklődése, figyelme különösen a gyermek életmód-, magatartásbeli változásaira, iskolai teljesítmény-csökkenésére terjed ki. Számottevő változások esetén a támogató odafordulás jelenti a segítségnyújtás kezdetét. Nagy hangsúlyt kell fektetni az empátia mellett a megértés és az elfogadás kinyilvánítására.

A célzott prevenció – a kockázati csoportokat célozzák meg. E csoportok nem mindegyike szerhasználó: drogfogyasztó szülők gyermekei számára vagy drogfogyasztó gyermekek szülei számára szervezett beavatkozások. Az egyéni veszélyeztetettség felbecslésére nem tesznek kísérletet. Önmagában a nagy osztálylétszám is gerjesztheti a problémát erre is oda kell figyelni.

A javallott prevenciót az egyén szükségletére alakították ki, bár az egészségügy szempontjából nem számít_b5.3. Az egészségnevelés az iskolában

Az iskolai egészségnevelésnek ahhoz kell hozzájárulnia, hogy a tanulók tudást és ösztönzést szerezhessenek egy személyes és környezeti értelemben egyaránt ésszerű, a lehetőségeket felismerő és felhasználni tudó, egészséges életvitelhez. Ehhez arra van szükség, hogy a kérdések fontosságát megértsék, az ezzel kapcsolatos beállítódások szilárdak legyenek, s konkrét tevékenységben alapozódhassanak meg.

Az iskolai egészségnevelés témái:

- **az egészséges táplálkozás:** Már a 9. évfolyam osztályfőnöki óráin megjelenik a téma, a 10-11. évfolyamon pedig visszatér. Ezen órák keretein belül belső előadó /védőnő/ és meghívott szakemberek tartanak tájékoztatást. A szülői értekezleteken külön témaként szerepel az otthoni étrend kérdése. Az ifjúságvédelmi tanárok, személyes megbeszélés útján igyekeznek az iskolai büfé választékát, s ezzel a tanulók fogyasztási szokásait kedvezően befolyásolni. Félévente, kérdőívek kitöltésével követjük a változást.
- **A szenvedélybetegségekkel való foglalkozás:** Ezen téma is beépül az osztályfőnöki tantervbe, már a 9. évfolyamtól folyamatosan. Külső és belső előadók szólnak külön a dohányzás, külön az alkoholfogyasztás káros hatásairól, ezen szokások egészségkárosító, s nem utolsósorban családi-társadalmi környezetet romboló, mentális hatásairól. A felnőttek példamutatása minden szülői értekezlet témája. Cél: a dohányzás teljes visszaszorítása az iskolában és azon kívül. A szenvedélybetegségek közül sajnos egyre jelentősebb helyet foglal el a kábítószer-fogyasztás társadalmi szinten ezért ebben a témában külön részletes program került kidolgozásra.
- **A szexuális felvilágosítás-nevelés, családtervezés alapjai, nemi úton terjedő betegségek, a nemi szervek betegségei, testi higiéné.** Ezt a témakört is az osztályfőnöki órák keretében fogjuk össze, koordináljuk, a 11. és 12. évfolyamokon. A témakörben azonban nélkülözhetetlen az iskolai védőnő hathatós segítsége. Az osztályfőnököt szakmai anyagokkal segíti, elsősorban a testi-lelki betegségek /AIDS, gonorrhoea, fog- és szájbetegségek, fiatalkori daganatok-hererák stb/ megelőzésének, korai felfedezésének, s esetleges gyógyításának témakörében. Személyes találkozások, előadások alkalmával az ismeretek elmélyítésére törekszik, kérdésekre válaszol. Félévente kérdőíves módszerrel ellenőrizzük a diákok ismereteit.
- **Betegség-egészség, megelőzés, elsősegélynyújtás**
A témakör alapvető feldolgozása, jelen esetben is az osztályfőnöki órák keretében történik, a tantervben építve, már a 9. évfolyamtól, folyamatosan.
- **Környezeti ártalmak, környezetvédelem**

A korábbi években, a témakör országunkban sajnos nem kapott kellő figyelmet, így iskolánkban sem, most EU csatlakozásunk teszi kiemelten fontossá. A témakör, a korábbinál nagyobb hangsúlyt kap elsősorban az osztályfőnöki órák tanterveiben, de külön figyelmet szentel a témának az iskolai egészségügyi szolgálat, sőt személyesen az ifjúságvédelemmel foglalkozó tanár is. Folyamatosan ellenőrizzük a tanuláshoz, az iskolai léthez tartozó mikrokörnyezetet: az osztálytermek berendezését, a padok megfelelő méreteit, elhelyezését, a fűtés, szellőzés, világítás jellemzőit. Gondot fordítunk a számítástechnikai eszközök megfelelő használatára, az egyéni adottságok /rövidlátás, hallászavar stb./ figyelembe vételére. Gondosan ügyelünk az iskola termeinek tisztaságára, s ezzel kapcsolatban – a témát kiszélesítve – propagandát fejtünk ki makrokörnyezetünk védelmében is. Hangsúlyozzuk a megfelelő hulladékgyűjtés-, kezelés fontosságát. Külső előadók, demonstrációs anyagok segítségével bemutatjuk a tiszta környezet előnyeit, kitérve mind a természeti, mind a lelki-szociális tényezők fontosságára. A tanultakat folyamatosan a gyakorlatban /tisztasági vizitek/ és a félévente kérdőíves formában ellenőrizzük.

- **A lelki egészség kérdései:** A tanulók magatartásával egymáshoz, az iskolához és egyáltalán környezetükhöz fűződő viszonyaikkal elsősorban az osztályfőnök hívatott foglalkozni, igen szoros együttműködésben a szülői házzal. A társadalomba vagy bármely más kisebb közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges viselkedésminták, értékrendszerek és szükséges egyéb feltételek tárháza igen sokrétű. Valamennyi vonatkozásban nem foglalkozhat ezekkel az iskola. Elsősorban azok a tényezők fontosak, amelyek az iskolában tartózkodás, az iskolai munka szempontjából elengedhetetlenek, ill. a fiatalember személyiségfejlődését, későbbi társadalmi integrálódását szolgálja. Főleg az osztályfőnök és részben a szaktárgyakat tanító tanárok pedagógiai szaktudása szükséges a témakörben, de tervezzük – egyes részkérdések megtárgyalásában – külső előadók bevonását is.

Minden erőnkkel törekszünk a negatív jelenségek korai felismerésére, s a negatív tendenciák kialakulásának megelőzésére. Különböző példák, N.B: példaképek /sportolók, közéleti szereplők, esetleg történelmi alakok/ bemutatásával igyekszünk a pozitív viselkedésmintákat kialakítani, erősíteni. Hangsúlyozzuk a barátság, segítőkészség, önfeláldozás stb. embert formáló szerepét, ösztönözzük a testi, vagy lelki másság elfogadását, megértését. A kérdések felvetésében, megtárgyalásában, folyamatos kapcsolatot tartunk a szülőkkel is, nemcsak a szülői értekezletek során, hanem szükség szerint egyéb úton, levél, telefon, vagy személyes megkeresés útján is.

- **Testedzés, mozgás, helyes testtartás**

A diákság testi állapotát képzett, szakedzői képesítéssel is rendelkező szaktanárok látják el, ellenőrzik az általuk kidolgozott, alábbi munkaterv alapján.

A testnevelés nem tantárgy, hanem nemzeti feladat az ifjúság egészségének megszilárdítása érdekében.

A nevelőtestület egységes szemlélete, a környezeti hatások: szülők, barátok, közösség, csoportok helyes viszonyulása az egészséges életmódot biztosító mindennapos testedzéshez.

A testnevelés tanításával, mint kötelező tantárggyal az iskola egész nevelő-oktató munkájához kívánunk hozzájárulni. A testnevelés az egyedüli tárgy a szakközép- és szakiskolában, mely a tanulók egészséges fejlődését közvetlenül elősegíti.

Célja:

- Edzettség a betegségekkel szemben.
- Egészség megőrzése, megszilárdítása.
- Testtartási hibák megelőzése.
- A sportolás iránti igény kialakítása.
- A sporttal és játékokkal fejlessze a mozgásműveltséget.
- Sokoldalúan fejlett, öntudatos embereket nevel.

Kiemelten kezeljük azokat a feladatokat, amelyeket a testnevelés az ifjúság értelmi, erkölcsi, esztétikai nevelésében megoldhat.

Már a szülői ház, óvoda, az általános iskola feladata, hogy az egészséges mozgásvágyat, a mindennapos mozgásigényt kialakítsa – ha ez nem történt meg, akkor a mi feladatunk az, hogy ezt a hiányosságot pótoljuk.

- Igyekszünk jelentős szemléletmód-változást kialakítani, a szülők, pedagógusok, tanulók körében a mozgásszükséglet vonatkozásában.
- Igyekszünk vonzóbbá tenni a testnevelési órákat, sportfoglalkozásokat, hangsúlyozzuk a szabadidő kulturált kihasználását – ezt előadásokkal, bemutatókkal, a testnevelést és sportot népszerűsítő irodalommal (könyvek, folyóiratok, prospektusok) videó, filmvetítéseken való részvétellel.
- Szeretnénk elérni, hogy a mindennapos tevékenységek között helyt kapjon a testnevelés és a sport, egyre javuló feltételek mellett az egészség megőrzése, megszilárdítása érdekében – kultúrigénnyé váljon.

A tanulók mindennapos testedzés programját iskolánk tanulói részére a következő módon oldjuk meg:

- **A testnevelési órákon**
- **Tanórán kívüli tevékenységekkel**
 - Iskolai sportórák
 - Sportcsoportok működtetése:
 - a./ atlétika
 - b./ labdarúgás
 - c./ testépítés
 - d./ kosárlabda
 - e./ kézilabda
 - f./ röplabda
 - g, tollaslabda
 - Tanulók társadalmi egyesületekbe való irányítása a különböző sportágakban.
- **Diákolimpia versenyeken való részvétel:**
 - atlétika: IV-V-VI. korcsoport
Városi – megyei – területi – országos bajnokság
 - labdarúgás: V-VI. korcsoport
Városi – megyei – ameddig eljut a csapat.
 - teremlabdarúgás: V-VI. korcsoport
Városi – megyei – területi – országos bajnokság
 - kosárlabda: V-VI. korcsoport
Városi – megyei – területi bajnokság
 - kézilabda: V-VI. korcsoport
Városi – megyei – területi bajnokság
 - röplabda: V-VI. korcsoport
Városi – megyei – területi bajnokság
 - fekvenyomás: IV-V-VI. korcsoport
Városi – megyei – területi – országos bajnokság
- **Egyéb események:**
 - Házi versenyek folyamatosan
 - Atlétika – labdarúgás – kézilabda – kosárlabda – röplabda – asztalitenisz – súlyemelés – szkander – sakk – teremlabdarúgás

- Tavaszváró mezei futás
- Megyei, mezei Diákolimpia március
- COOP-futás május hó
- Juniális (Kővári Tamás emlékverseny) Június
- Samsung futás szeptember
- Tiszaligeti napok szeptember
- Tanműhelyek – Diákotthonok közötti bajnokság: május – június hó
- Gyalogtúrák –kerékpártúrák – vízitúrák folyamatosan
- Fekvenyomó „Baross kupa” március
- Fekvenyomó területi diákolimpia március
- Különböző fitness programokon való részvétel – folyamatos.

- **A szabadidő kulturált kihasználására ismertetjük:**

- A regenerációs programokat
- A rekreációs programokat
- A relaxációs programokat
- A rehabilitációs programokat

Az, hogy a köznevelésisi törvény egyenértékűként kezeli a testnevelést a szellemi neveléssel, hozzájárul a tanuló ifjúság kiegyensúlyozott testi-lelki fejlődéséhez.

A társadalom jóléte és boldogulása csak szellemileg és fizikailag egyaránt fejlett emberekkel lehetséges.

„Az államnak pedig elsősorban tetterős polgárokra van szüksége és ezeket az iskolának nevelnie és ez fontosabb, mint az összes rendhagyó igék, évszámok és képletek együttvéve.

E munkánál legfontosabb eszközünk a sport, mely nem a szellem útján nyomja el a testet, hanem a test útján nyitja meg a lelket.”

„Szent-Györgyi Albert Dr.”

5.4. Az iskolaorvosi, iskola védőnői szolgálat tevékenysége

Tagintézményünkben iskolaorvosi szolgálat és iskola védőnői szolgálat működik, amely havonkénti bontásban az alábbi részletes munkatervet dolgozta ki.

Az iskolaorvosi szolgálat egész tanév során végzendő feladatok:

- A szakrendelésre irányítottak leleteinek ellenőrzése.
- Az iskolai munka segítése (szakmai tanácsok, tájékoztató anyagok).
- Egészségnevelő, egészségvédelmi előadások tartása.
- Életmódbeli rizikótényezők feltárása.

- Krónikus beteg és a szociálisan veszélyeztetett gyermekek figyelemmel kísérése, gondozása, nyilvántartása.
- Állandó kapcsolat fenntartása az iskola vezetésével, pedagógusokkal, gyermek-és ifjúságvédelmi felelőssel, házi orvosokkal, szakorvosokkal, iskolafogászattal.
- Személyi- és környezeti higiénés vizsgálatok végzése.
- Továbbtanulók pályaválasztásának segítése.
- Járványügyi teendők szükség esetén.
- Továbbképzéseken való részvétel.
- Folyamatos, naprakész dokumentáció vezetése.
- Sürgősségi betegellátás.
- Betegrendelés.
- Szociális munka.

Az iskolaorvosi szolgálat feladatainak ütemezése

Szeptember

- A vizsgálati eredményeknek megfelelően a testnevelési besorolások szükség szerinti változtatása.
- 9. osztályokban szűrővizsgálat előkészítése, elvégzése.
- A beiskolázáskor kiszűrt tanulók gondozásba vétele.
- Beiskolázási eredményekről jelentés készítése.
- A 9. osztályosok testnevelési csoportbesorolásának elkészítése, megbeszélése a gyógy-testnevelőkkel.
- Munkahelyi vezető felé jelentés készítése a korlátozottan alkalmas tanulókról a szakmai gyakorlat megkezdése előtt.
- A szűrési terv elkészítése, megbeszélése a pedagógusokkal.
- Iskolafogászattal kapcsolatfelvétel – szűrések megbeszélése.
- Tanfolyamok, egészségnevelési előadások szervezése (előzetes igényfelmérés, egyeztetés a pedagógusokkal, iskola vezetésével, iskolaorvossal).

Október

- Folyamatos gondozás.
- 11. évfolyamokban szűrővizsgálatok előkészítése, elvégzése.
- Testnevelési csoportbesorolás jelentésének elkészítése.
- Korlátozással alkalmas tanulók ellenőrzése.
- Egészségnevelési óra 9. évf. osztályaiban.

November

- Fokozott gondozást igénylők ellenőrzése.
- Egészségnevelési óra 9. évf. osztályaiban.
- 10. osztályokban orvosi vizsgálatok elvégzése (továbbtanulás, szakmai alkalmasság szempontjából).

December

- 12. évfolyam vizsgálatának előkészítése, időszakos vizsgálata.
- Korlátozottan alkalmas tanulók ellenőrzése a 12. évfolyam szűrővizsgálata alapján, jelentés készítése.
- Egészségnevelési óra 12. évfolyam osztályaiban.
- Folyamatos gondozás.

Január

- Gyógytestnevelésre irányított tanulók ellenőrzése.
- Egészségnevelési óra: 12. évf. osztályaiban.
- Szűrővizsgálatok befejezése.
- Hallásvizsgálat a 11. évfolyamban, gondozás.
- Fogászati szűrés

Február

- 18 évesek továbbtanulási vizsgálatainak lebonyolítása.
- Szűrővizsgálatok befejezése.
- Étkeztetés ellenőrzése.
- Testnevelési besorolás céljából mozgásszervi ellenőrző vizsgálatok megkezdése.
- Egészségnevelési óra: 11. évf. osztályaiban.
- Fogászati szűrés

Március

- 9., 10. osztályokban elmaradt vizsgálatok végzése...
- Folyamatos gondozás.
- 11. évfolyamban elmaradt hallásszűrés pótlása.
- Egészségnevelési óra: 11 évf. osztályaiban.
- Fogászati szűrés

Április

- Folyamatos gondozás, elmaradt vizsgálatok, szűrések végzése.
- Beiskolázási orvosi vizsgálatok szervezése.
- Gyakorlatra járó tanulók egészségügyi kiskönyvének ellenőrzése...

- Egészségnevelési óra: 9. évf. osztályaiban.
- Egészségnevelési óra: 10. évf. osztályaiban.
- Fogászati szűrés

Május

- 8. osztályos tanulók előzetes alkalmassági vizsgálata, beiskolázás.
- Testnevelési csoportbesorolása a 10., 11., 12. évfolyamoknak a következő tanévre..
- Elmaradt vizsgálatok pótlása.
- Gondozás áttekintése, vizsgálati eredményekkel tartozók berendelése.
- Egészségnevelési óra: 11. évf.

Június

- Beiskolázási vizsgálatok befejezése.
- Egészségnevelési óra: 11.évf.
- Egészségnevelési óra: 9. évf.
- Tanév zárása, összesítő adminisztrációk elkészítése.
- Jelentés készítése a tárgy tanévben végzett iskolaegészségügyi munkáról, egészségnevelésről, tanfolyamokról.

Az iskolaorvosi szolgálat munkáját, városunkban központilag szervezett fogászati szűrés egészíti ki.

6. KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAM

A környezeti nevelési rendszer világképmodellje szerint kiindulópontnak az embert kell tekintenünk, akit környezete övez. Ez lehet belső és külső környezet. A külső környezet alatt komplex módon a természeti, a mesterséges és a társadalmi környezetet értjük. A környezeti nevelés célja a tudatformálás, a társadalmi környezet olyan javítása, mely nélkül nem létezhet fenntartható élet. Hosszabb távon a környezeti nevelés a bioszféra - s benne az ember - megőrzését, fenntartását célozza.

Ennek megvalósítása a rendszerszemléletű megközelítést, új tanulási-tanítási stratégiákat igényel, előtérbe helyezve a hatékony és személyre irányuló módszereket.

A környezeti nevelés, mely az iskolai oktatás valamennyi elemét áthatja, kiterjed a természet rendszerszemléletű és a fenntarthatóság szempontjait is magába foglaló tanulmányozására, mint az emberi együttélés, illetve az ember- természet kapcsolat bemutatására, értelmezésére, amely kapcsolat nem a természet feletti uralmat jelenti, hanem felelősséget világunk épségének, esztétikumának megőrzésére.

Alapelv az egyetemes természetnek, mint értéknek a tisztelete és megőrzése, beleértve az embert is, a maga alkotta környezetével és kultúrájával együtt.

Jövőkép

A szerteágazó szakmai képzésünkben a környezeti nevelésnek kiemelt szerepet kell biztosítani, hogy a jövő szakemberei képesek legyenek a természeti környezettel zavartalanul együttműködni.

Iskolánk környezeti nevelésében alapvető feladatnak tekintjük a környezeti ismeretek elsajátítása mellett, olyan környezettudatos magatartásformák kialakítását, amely képessé teszi a tanulókat a környezeti problémák felismerésére, megoldására, hisznek tevékenységük jelentőségében, elkötelezettek és gyakorlatuk van az önálló cselekvésben, a természeti erőforrások körültekintő és racionális felhasználásában.

Jogszályi háttér, szabályozók

A környezetvédelemről szóló 1995. évi LIII. törvény meghatározása szerint védelem alatt áll a föld, a víz, a levegő, az élővilág, a táj és a települési környezet. A törvény rendelkezése szerint az állami szervek, a vállalatok, a gazdálkodó szervezetek, az önkormányzatok, az oktatási intézmények, a társadalmi szervezetek és az állampolgárok kötelesek az emberi környezet védelmét szolgáló szabályokat megtartani, ill. megtartatni, és a környezetvédelmet a tevékenységi körükben előmozdítani. A köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény egyes fejezetei egyértelműen előírják az oktatási intézmények környezeti nevelési programjának elkészítését, szabályozzák annak iskolai megjelenését. Iskolánkban fontosnak érezzük a

célirányos környezeti nevelési program összeállítását, ill. hatékony alkalmazását. Az egyre nehezebb gazdasági körülmények között működő iskola vezetése várhatóan nem vagy csak minimális összegekkel tud hozzájárulni a pedagógiai program végrehajtásához (terepi gyakorlatok, szakmai kirándulások, fővárosi kiállítások megtekintése), de ugyanez a diákok oldaláról is elmondható.

A tanulók, illetve szüleik egyre növekvő anyagi terhei mellett nem sokan tudnak vállalni olyan kiadásokat, melyek egy-egy tanulmányi kirándulás, vagy egyéb program megszervezéséhez szükségesek lennének.

A környezeti nevelési program összeállításánál az iskola adottságain, a törvényi háttéren, a humán jellegű erőforrásokon kívül leginkább azt tartottuk szem előtt, hogy anyagi erőforrások tekintetében minimálisak a lehetőségeink, vagyis csaknem „ingyen” megvalósítható elemeket kell a környezeti nevelési programba beépíteni.

Helyzetelemzés

Tagintézményünkben évtizedek óta foglalkozunk környezeti neveléssel tanórán és tanórán kívüli tevékenységek során, mely hagyományokat továbbra is szeretnénk folytatni tagintézményi szinten.

6.1. Környezeti nevelésünk célkitűzései, feladatai

A környezeti nevelés átfogó célja, hogy elősegítse a tanulók környezettudatos magatartásának, életvitelének kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezeti válság elmélyülésének megakadályozására, elősegítve az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntartható fejlődését.(NAT 2003.)

Hosszú távú célunk, hogy korszerű szakmai ismeretekkel rendelkező, környezetük iránt felelős szakemberekké váljanak tanítványaink.

Ennek érdekében diákjainkban ki kell alakítani:

a környezettudatos magatartást és életvitel iránti igényt,

a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő, takarékos magatartást és életvitelt,

a környezet (természetes és mesterséges) értékei iránti felelős magatartást, annak megőrzésének igényét és akaratát,

a természeti és épített környezet szeretetét és védelmét, a sokféleség őrzését,

a rendszerszemléletet,

- tudományosan megalapozni a globális összefüggések megértését,
- az egészséges életmód igényét és elsajátíttatni az ehhez vezető technikákat, módszereket.
- a környezettudatos vásárlói és fogyasztói szokásokat

Konkrét célok az iskolai környezeti nevelésben:

- a szakmai képzésben ismerjék meg a tanulók a környezetbarát anyagokat, technológiákat és azok használatának jelentőségét
- a szakmacsoportoknak megfelelően megismertetni a szakma speciális környezetvédelemmel kapcsolatos kérdésköreit
- legyen számukra természetes a takarékos anyag-, víz- és energiahasználat
- képesek legyenek szakmájuk káros környezeti hatásainak felismerésére, csökkentésére, megelőzésre
- ismerjék szakmájuk hulladékkezelési eljárásait
- legyen elfogadott és alkalmazott a szelektív hulladékgyűjtés

Tagintézményünkben fontos környezeti nevelési feladat Szolnok és térségének természeti és kultúrtörténeti értékeinek megismerése, a helyi környezeti problémák feltérképezése. Hagyományaink megőrzése mellett feladataink a környezeti nevelés területén.

● **Példamutató iskolai környezet kialakítása:**

- termék, folyosók, udvar kialakítása, növények telepítése, gondozása
- anyag és energiatakarékos, környezetbarát iskolaműködtetés
- szelektív hulladékgyűjtés (szárazelem, esetleg PET palack) intézményi szintű bevezetése

● **Tanórai keretben végzett környezeti nevelés**

- minden szakterületen a tantárgyakba beépítve
- az NSZFH által kiadott, szakmacsoportokhoz kapcsolódó környezetvédelmi tantervek, tanári kézikönyv használata

● **Tanórán kívüli, szabadon választható programok:**

- Környezetvédelmi akciók (faültetés, tavaszi – őszi környezet szépítés)
- előadások, kiállítások megtekintése
- jeles napok rendezvényei (Víz világnapja, Föld napja, Környezetvédelmi világnap)
- iskolai, nemzetközi projektek (Bisel, Globe)
- szakmai kirándulások szervezése
- természetjárás, országjáró túrák
- nyári táborozás

Környezeti neveléssel kapcsolatos célkitűzéseink az iskola minden szereplőjére fontos feladatot ró, így tanulókat, tanárokat, adminisztratív dolgozókat aktív részvételre kell ösztönözni.

6.2. Környezeti nevelés szinterei

Hatékony környezeti nevelő munkánkhoz elengedhetetlen a környezeti nevelés alapelveinek széleskörű beépítése a tantárgyi struktúrába, illetve az iskolai élet egészébe.

A környezeti nevelés szinterei:

- Kötelező tanórai keretek között végzett:
 - tanórán
 - laboratóriumban
 - szakmai gyakorlatokon
 - komplex természettudomány
- Nem hagyományos tanórai keretben: (projekt jellegű tevékenység formájában)
 - komplex környezetvédelmi gyakorlatok
- Tanórán kívüli programok:
 - A tanulók olyan versenyeken, pályázatokon is vegyenek részt ahol a környezet és természetvédelem fontos téma (Kitaibel Pál biológiai verseny, Curie környezetvédelmi verseny, Hidrológiai Társaság Sajó Elemér Pályázata).
 - Osztálykirándulások szervezése esetén 1-1 terület ökológiai, kultúrtörténeti értékeinek és környezetvédelmi problémáinak megismerése.
 - Országos és nemzetközi projektekből való részvétel. (Bisel program, Globe program)
 - Jeles napok keretében szakmai nap szervezése
 - A 9. 10. évfolyam tanulóinak a „Víz világnapja” alkalmából csapatok közötti vetélkedők megrendezése.
 - Az első évfolyamosok szeptemberi faültetése és gondozása a tanulóévek alatt.
 - A tagintézmény épületeiben a szárazelemek szelektív gyűjtése.
 - A tanműhelyekben keletkezett veszélyes hulladék gyűjtése
 - Fenntarthatósági Témahét programjaiba való bekapcsolódás

Iskolánkban a hagyományos tanórai oktatás mellett érdemes biztosítani olyan kevésbé kötött órák megtartását, melyet főleg az őszi és a tavaszi időjárás mellett a szabadban is lehetséges eltölteni. Ezen órák alkalmával megtekinthetők olyan, a közelben lévő élőhelyek, létesítmények, műtárgyak, melyek az elméleti oktatás keretében a tananyagban is szerepelnek. Általában e nem hagyományos szervezésű tanórák lehetőséget biztosítanak a komplex, integrált tananyag feldolgozására, s így kiemelkedő jelentőségűek a környezeti nevelés szempontjából.

6.3. Módszerek

A fenntarthatóság pedagógiai gyakorlata feltételezi az egész életen át tartó tanulást, amelynek segítségével olyan tájékozott és tevékeny állampolgárok nevelődnek, akik kreatív, problémamegoldó gondolkodásmóddal rendelkeznek, eligazodnak a természet és a környezet, a társadalom, a jog és a gazdaság terén és felelős elkötelezettséget vállalnak egyéni vagy közös tetteikben. (NAT)

A környezeti nevelésben a hatékonyság növelése érdekében változatos módszereket kell alkalmazni. Olyan módszereket, amelyek segítségével a környezeti nevelési céljainkat képesek leszünk megvalósítani. Kiemelt jelentősége van az élményalapú, tevékenységközpontú, interaktív módszerek minél sokoldalúbb alkalmazásának.

A környezeti nevelés eredményességéhez az szükséges, hogy a módszereket a tanulók valós globális és helyi problémákkal, értékekkel kapcsolatban maguk alkalmazzák.

A környezeti nevelésben nélkülözhetetlenek a kommunikáció különböző formái. A kapcsolatrendszer és kommunikáció alapvető eszköze az iskolák nyitottá válásának, a kistérségi szemlélet erősödésének. Minden partnerben tudatosítani kell, hogy az iskolai élet környezetbaráttá alakítása közügy, minden itt dolgozó és tanuló érdeke.

Az iskola továbbképzési programjába beépítve, s ütemezve vesznek részt a kollégák a külső intézmények által szervezett képzéseken. Esetenként 1-1 új módszerről, annak gyakorlati kipróbálásáról belső képzéseket tartunk.

6.4. Erőforrások

6.4.1. Személyi erőforrások:

- **Belső:**

A tagintézmény nevelőtestülete, tanulói közössége és nem pedagógus állománya együtt. Az iskola az egyik legfontosabb színtere a környezeti nevelésnek, ezért nagyon fontos, hogy az intézmény minden dolgozója a diákokkal együtt részt vegyen, illetve feladatot vállaljon a pedagógiai program megvalósításában. A pedagógusok, adminisztratív és technikai dolgozók példamutatása nagymértékben segíti a fenntarthatóságra nevelés elveit, az állampolgári és egyéb közösségi felelősségtudat kialakulását.

A technikai dolgozók napi munkájukat igyekezzenek környezetbarát technikákkal megvalósítani, igényes munkájukkal, nyitottak az ésszerű változásokra, érdeklődők az iskolai étellel szemben.

- **Külső:**

Az iskola önmagában nem képes minden feladat felvállalására, elvégzésére. Nagyon fontos feladatunk a kapcsolatteremtés és együttműködés a külső partnerekkel.

A szülők, családok jól bekapcsolhatók munkánkba a diákok segítségével. A jól működő iskolai munkaközösség partner a programunk megvalósításában. A gazdag programot kínáló civil szervezetekkel és a gazdálkodók anyagi támogatásával és gyakorlati háttérrel céljaink megvalósíthatók.

Fontos a kapcsolattartás az Önkormányzattal, a helyi intézményekkel, általános és középiskolákkal, szabadidő központokkal, helyi vállalatokkal, üzemekkel. Segítik munkánkat az egészségügyi és szociális intézmények is.

Feladatunk, hogy bekapcsolódjunk a helyi, a regionális és országos szervezetek munkájába. Külföldi kapcsolatunk lehetővé teszi más népek kultúrájának, szokásainak, környezetvédelmi problémáinak megismerését szakmai területeken is.

6.4.2. Anyagi erőforrások

A környezeti nevelési program megvalósításához a fenntartó támogatása feltétlenül szükséges. A sikeres pályázatok felgyorsíthatják a program eredményességét.

7. A könyvtár szerepe az iskola pedagógiai programjában

Az iskola pedagógiai programja Az iskolában folyó nevelő-oktató munka eszköz- és eljárásrendszere (1.2.4) fejezetben az alábbiak szerint fogalmazza meg az iskolai könyvtár szerepét:

„ Iskolai könyvtárunk sajátos eszközeivel hozzájárul az iskola pedagógiai programjának megvalósításához, szervezetileg és funkcionálisan beépül az iskola tevékenységének egészébe. Biztosítja egyrészt az iskola tevékenységéhez nélkülözhetetlen forrásokhoz és információkhoz való hozzáférést a tanulók és tanárok számára, másrészt olyan tanulási környezetet jelent, amely korszerű információhasználati, könyvtárhasználati tudást, szokásokat generál. Biztosítja továbbá, hogy az élethosszig tartó tanulás fontos feltételét, az információs műveltséget a tanulók középiskolai éveik alatt megalapozhassák.”

A könyvtár-informatikai tudás megalapozását, az általános könyv- és könyvtárhasználati ismeretek megszerzését, könyvtárban való alkalmazását a könyvtáros-tanár segíti.

A közismereti és szaktárgyakhoz kapcsolódó további speciális ismeretek megszerzésében, gyakoroltatásában a szaktanár nyújt segítséget a tanulóknak. Az olvasásra és az önálló ismeretszerzésre nevelés az egész nevelőtestület feladata.

7.1. A könyvtár-pedagógia helyzete és szerepe az iskolában (3.sz melléklet)

Intézményünkben a könyvtáros-tanár felelős a könyvtári-informatika tanításáért. Ő készíti el a témakör tanításához a tanmenetet és tartja az órákat. A szóbeli érettségire kiad két témakört, valamint elkészíti az érettségi tételleket. Mivel egyre csökkenő számban érettségiznek tanulóink, órarendbe illesztett érettségire felkészítést nem tart a könyvtáros-tanár, de konzultációt minden esetben vállal. Szóbeli érettségint az informatika tanár a kérdező tanár a könyvtárhasználati témaköröknél is. Ezt jó együttműködéssel eddig problémamentes volt.

A könyvtári-informatika tanításán túl a könyvtáros-tanár feladata a tanulók segítése:

- a könyvtár használatában, az eligazodásban, tájékozódásban
- a kézikönyvek és más információforrások használatában, értékelésében
- a katalógus használatában, a szabadidő kulturált eltöltésében, az olvasás megszerettetésében
- versenyekre, ünnepségekre való felkészülésben a könyvtár eszközeivel
- a tanulás technikáinak elsajátításában.

A könyvtáros-tanár és a tanárok együttműködése elengedhetetlen a tanulók önművelő képességének fejlesztésében. Ezen a területen még további tennivalók vannak intézményünkben. A fejlődés irányát az IFLA (Könyvtárosegyesületek Nemzetközi Szövetsége) és az UNESCO (ENSZ Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete) számunkra is elfogadhatóan fogalmazta meg.

A Végrehajtási elvek az IFLA és az UNESCO közös iskolai könyvtári nyilatkozatához 3.4 pontja szerint:

„A könyvtári szolgáltatások kínálta lehetőségek teljes kihasználása érdekében alapvető a tanárok és az iskolai könyvtáros közötti együttműködés. A tanárok és a könyvtáros az alábbi célok eléréséért működnek együtt:

- a tananyag elvégzése során folyamatosan fejlesszék és értékeljék a diákok tanulását
- fejlesszék és értékeljék a diákok információszerzési készségeit és információhasználati tudását
- óraterveket dolgozzanak ki
- speciális, könyvtárat is tartalmazó, kiterjesztett tanulási környezetben végzendő projektmunkákat készítsenek elő és valósítsanak meg

- olvasásfejlesztő programokat és kulturális rendezvényeket készítsenek elő és hajtsanak végre
- integrálják a tantervbe az információs technológiát
- az iskolai könyvtár fontosságáról győzzék meg a szülőket.”

7.2 Kapcsolatok

7.2.1. A Szolnoki Műszaki Szakképzési Centrumon belüli kapcsolatok

A Szakképzési Centrumon belüli kapcsolattartás hivatalos formáit az SZMSZ írja elő. A könyvtárszakmai, könyvtár-pedagógiai tevékenység összehangolásának, fejlesztésének a könyvtáros-tanárok munkaközössége a hivatalos fóruma. A munkaközösségi tevékenység tartalmát és módszereit az SZMSZ és az éves munkaterv szabályozza, illetve konkretizálja.

7.2.2 A saját intézményen belüli kapcsolatok

A könyvtár tevékenységét az iskola igazgatója és a közismereti igazgató helyettes felügyeli. Az intézményen belüli kapcsolattartás elsődleges szakmai fórumai a könyvtáros-tanár számára a humán és az informatika munkaközösség. Mindkét munkaközösségnek hivatalosan is a tagja. Az osztályfőnöki munkaközösséget aktuális feladatok megbeszélése érdekében keresi fel. A munkaközösségek vezetőivel rendszeres kapcsolatot tart. A könyvtár tevékenységéről a tantestületi értekezleten tájékoztatja a kollégákat, illetve az elektronikus naplón keresztül ad információkat. A könyvtárban tartott szakórák szervezéséről közvetlenül az érintett kollégákkal egyeztet.

7.2.3 Külső kapcsolatok

Az iskolai könyvtár külső kapcsolatai között elsőként említendő a **Verseghy Ferenc Könyvtár**: a 10-es osztályok itt vesznek részt könyvtárlátogatáson és a könyvtárközi kölcsönzéseket is elsődlegesen velük bonyolítja a könyvtár. További együttműködő tevékenységek az olvasás és a műveltség közös népszerűsítése, a könyvtári szolgáltatások bemutatása, hirdetése az iskolai könyvtár honlapján.

A **Szolnoki Pedagógiai Oktatási Központ** könyvtárával a Bod Péter könyvtárhasználati verseny és pedagógiai szakirodalom könyvtárközi kölcsönzése adja az együttműködés tartalmát.

Az **Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeummal** szintén a Bod Péter könyvtárhasználati verseny kapcsán kerül intézményünk kapcsolatba.

A **Könyvtárostánárok Egyesülete** fontos információforrás könyvtár-pedagógiai, könyvtárszakmai, foglalkoztatási kérdésekben. Közvetlen kapcsolatba pályázatok, rendezvények kapcsán kerülünk az Egyesület vezetőségével, tagjaival.

A közelünkben működő **középiskolák** (Tiszaparti Római Katolikus Általános Iskola és Gimnázium; Varga Katalin Gimnázium; Versegly Ferenc Gimnázium) könyvtáraival élő kapcsolatunk van. Az együttműködés, egymás segítése a könyvtári, könyvtár-pedagógiai munka több területére kiterjed.

8. Záró rendelkezések

Készítette

A Szolnoki Műszaki Szakképzési Centrum Pálfy-Vízügyi Szakgimnáziuma tagintézmény-vezetője.

Nyilvánossága

A Pedagógiai Program nyilvános, azt minden érintettnek (tanulónak, szülőnek, valamint az iskola alkalmazottainak) meg kell ismernie.

A Pedagógiai Program egy-egy példánya megtalálható elektronikusan:

- az iskola tagintézmény-vezetőjénél,
- az iskola tagintézmény-vezető helyetteseinél,
- az iskola titkárságán,
- az iskola könyvtárában,
- az iskola honlapján.

A Pedagógiai Programban, a mellékletekben a jogszabályváltozások, valamint a változó gyakorlat által megkövetelt esetleges kiigazítások nem minősülnek a Pedagógiai Program módosításának, kivéve, ha az a fenntartó jóváhagyását igényli.

Az újonnan elfogadott vagy módosított Pedagógiai Programról minden érintettet tájékoztatni kell.

A Pedagógiai Programról minden érintett tájékoztatást kérhet a Szakképzési Centrum igazgatójától, a Pálfy-Vízügyi tagintézmény-vezetőjétől, tagintézmény-vezető helyetteseitől, valamint az osztályfőnököktől a pedagógusok fogadó óráján, vagy – ettől eltérően – előre egyeztetett időpontban.

Érvényessége

A Pedagógiai Program a kihirdetés napjától kezdődően a következő módosítás kihirdetéséig érvényes.

A Pedagógiai Programot az iskolai diákönkormányzat 2018. év szeptember hó 13. napján tartott ülésén megtárgyalta, és a benne foglaltakkal egyetértett.

Kelt: Szolnok, 2018. szeptember 13.

.....
iskolai diákönkormányzat vezetője

Az iskolai Szülői Munkaközösség 2018. évszeptember hó 17. napján tartott ülésén megtárgyalta, és a benne foglaltakkal egyetértett.

Kelt: Szolnok, 2018. szeptember 17.

.....
SZMK elnök

A Pedagógiai Programot a tagintézmény nevelőtestülete 2018. év szeptember hó 11. napján tartott ülésén elfogadta. Az iskolai diákönkormányzat és a szülői munkaközösség egyetértésével válik érvényessé.

Kelt: Szolnok, 2018. szeptember 11.

.....
tagintézmény-vezető

9. Mellékletek

1. sz. melléklet Az iskola egyes szakjain és évfolyamain tanított tantárgyak, a kötelező és választható tanórai foglalkozások és azok óraszám, az előírt tananyagok, követelmények

2. sz. melléklet A szakképző évfolyamok oktatási programjai, óratervei

3. sz. melléklet A tagintézményi könyvtár pedagógiai programja

3.sz melléklet

A Szolnoki Műszaki Szakképzési Centrum

Pálfy-Vízügyi Szakgimnáziuma

Könyvtár-pedagógiai programja

Összeállította: Erdősné Márta Mária könyvtárostánár

2015. november 3.

Tartalomjegyzék

1. Általános információk (1.-1.4)	3
1.5. A könyvtár pedagógiai tevékenységét meghatározó jogszabályok	3
1.6. A könyvtár működését pedagógiai szempontból szabályozó iskolai dokumentumok	4
1.7. A könyvtár-pedagógiai tevékenység célja, az iskolai könyvtár küldetésnyilatkozata	4
1.8. Helyzetelemzés – könyvtár-pedagógia intézményünkben	5
1.8.1. A könyvtár-pedagógia helyzete és szerepe az iskolában	5
1.9. Kapcsolatok	6
1.9.1. A Szakképzési Centrumon belüli kapcsolatok	6
1.9.2. A saját intézményen belüli kapcsolatok	6
1.9.3. Külső kapcsolatok	6
1.9.4. Felhasznált irodalom	7
2. Nevelés	
2.1. Fejlesztési területek, módszertani alapelvek, kulcskompetenciák	7
2.1.1 Könyvtárhasználati tartalmak tantárgyi megjelenítése a Nemzeti alaptantervben	9
2.2 Könyvtárhasználat a Kerettantervben	11
2.3 A könyvtár-pedagógiai program kapcsolódása intézményünk pedagógiai programjához	15
2.4 Fejlesztési irány az IFLA-UNESCO közös nyilatkozata alapján	16
2.5 Sajátos nevelési igényű tanulókkal való foglalkozás	17
3. Oktatás	
3.1 Helyi tanterv	17

3.2 Könyvtár-pedagógiai tanterv	17
3.3 Célok, feladatok, belépő tevékenységformák, eszközök	19
3.4. Tanórai tevékenységek	20
3.4.1 Órakeret és témák	20
3.4.2 Kapcsolódás más szaktárgyakhoz – könyvtári szakórák	24
3.4.3 Kimeneti követelmények	24
3.4.4. Az értékelés módja és formái	24
3.4.5. Taneszközök	24
3.5. Tanórán kívüli tevékenységrendszer	25

1. Általános információk

1.1. A könyvtárat működtető iskola neve, címe, OM azonosítója:

Szolnoki Műszaki Szakképzési Centrum

Pálfy-Vízügyi Szakgimnáziuma

Szolnok, Tiszaparti sétány 2-3.

OM azonosító: 203056

1.2. A fenntartó neve, címe:

Nemzetgazdasági Minisztérium

1051 Budapest, József nádor tér 2-4.

1.3. A könyvtár-pedagógiai programot készítette:

Erdősné Márta Mária

könyvtárostánár

2015. november 3.

.....

aláírás

1.4. A könyvtár-pedagógiai programot jóváhagyta:

Hicsó György

Bátyai Olga

Főigazgató

igazgató

.....

.....

aláírás

aláírás

Bélyegző:

Bélyegző:

1.5. A könyvtár pedagógiai tevékenységét meghatározó jogszabályok

5. 2011. évi CXCV. Törvény a nemzeti köznevelésről
 6. 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről

1.6. A könyvtár működését pedagógiai szempontból szabályozó iskolai dokumentumok

Szolnoki Műszaki Szakképzési Centrum Szervezeti és Működési Szabályzata és mellékletei
Szolnoki Műszaki Szakképzési Centrum Pedagógiai Programja (Mindkettő átdolgozás alatt.)

1.7. A könyvtár-pedagógiai tevékenység célja, az iskolai könyvtár küldetésnyilatkozata

Könyvtár-pedagógiai tevékenységünk céljait általánosságban megfogalmazva két csoportba soroljuk:

- Az egyik terület a tanulók személyiségének fejlesztése: az önművelés, tájékozottság, könyvtárhasználat és olvasás igényének és szokásának kialakítása. A tanulók segítése az önálló, kreatív, kritikus gondolkodás kialakításában, az önbizalom fejlesztésében.
- A másik terület a könyvtárhasználati tudás fejlesztése: a könyvtári rendszer szolgáltatásainak ismerete, a könyvtári dokumentumok használatának, az információ megszerzésének, értékelésének, adaptálásának készsége.

Könyvtár-pedagógiai céljaink az intézményünkben nevelt korosztályra vonatkoztatva:

- A tartalmi szabályozók szerint a 9-12. évfolyamon a korábban megszerzett tudás eszközjellegűvé válása a cél, hiszen a szükséges előzetes tudást az általános iskolában a tanulók meg kellett, hogy szerezzék. Mivel azonban jellemzően erősen hiányos könyvtárhasználati tudással érkeznek az általános iskolából, a hiányzó ismereteket is pótolni kell.
- A könyvtári informatika órákon megszerzett tudásra építhetjük a továbbiakban az ismeretek szaktárgyakban való alkalmazásának rész célját, a források alkotó felhasználásának követelményét.
- Fontosnak tartjuk, hogy a szociálisan hátrányos helyzetű tanulóinkkal kiemelten foglalkozva megismertessük az információszerzés hagyományos és modern eszközeit, hogy hozzáférjenek a számukra fontos információkhoz, az életvitelük javításához szükséges tudáshoz.

Küldetésnyilatkozat

Iskolai könyvtárunk törekvése, hogy szakszerűen gyarapított, feltárt és elhelyezett gyűjteményével, a könyvtári hálózatot is igénybe vevő szolgáltatásaival az iskola tevékenységébe szervesen bekapcsolódó forrásközpontként működjön. Az élethosszig tartó tanulás szükségességét hangsúlyozva, a nevelőtestülettel együttműködve végezze a tanulók

könyvtárhasználati felkészítését, önálló ismeretszerzésre nevelését. Dokumentumaival és szolgáltatásaival hozzájáruljon a tanulók szakmai ismereteinek és szakmaszeretetének erősödéséhez.

A tanulói igényeket meghaladva, azokat emelve törekedjen az olvasásfejlesztésre. Ennek érdekében tanórán és tanórán kívül is lehetőséget kínáljon az irodalom megismerésére, megszeretésére.

Célunk, hogy a könyvtár olyan közösségi térként működjön, ahová a tanulók és az intézmény dolgozói szívesen térnek be. Kulturált környezetével, barátságos légkörével az egyéni és csoportos tanulás, a pihenés és a tartalmas kikapcsolódás helyszíne legyen.

1.8. Helyzetelemzés – könyvtár-pedagógia (KPP) intézményünkben

1.8.1 A könyvtár szerepe az iskola pedagógiai programjában

Az iskola pedagógiai programja Az iskolában folyó nevelő-oktató munka eszköz- és eljárásrendszere (1.2.4) fejezetben az alábbiak szerint fogalmazza meg az iskolai könyvtár szerepét:

„ Iskolai könyvtárunk sajátos eszközeivel hozzájárul az iskola pedagógiai programjának megvalósításához, szervezetenként és funkcionálisan beépül az iskola tevékenységének egészébe. Biztosítja egyrészt az iskola tevékenységéhez nélkülözhetetlen forrásokhoz és információkhoz való hozzáférést a tanulók és tanárok számára, másrészt olyan tanulási környezetet jelent, amely korszerű információhasználati, könyvtárhasználati tudást, szokásokat generál. Biztosítja továbbá, hogy az élethosszig tartó tanulás fontos feltételét, az információs műveltséget a tanulók középiskolai éveik alatt megalapozhassák.”

Kiegészítés a módosítás alatt álló PP-hoz:

A könyvtár-informatikai tudás megalapozását, az általános könyv- és könyvtárhasználati ismeretek megszerzését, könyvtárban való alkalmazását a könyvtárostanár segíti.

A közismereti és szaktárgyakhoz kapcsolódó további speciális ismeretek megszerzésében, gyakoroltatásában a szaktanár nyújt segítséget a tanulóknak. Az olvasásra és az önálló ismeretszerzésre nevelés az egész nevelőtestület feladata.

1.8.2. A könyvtár-pedagógia helyzete és szerepe az iskolában

Intézményünkben a könyvtárostanár felelős a könyvtári-informatika tanításáért. Ő készíti el a témakör tanításához a tanmenetet és tartja az órákat. A szóbeli érettségire kiad két témakört, valamint elkészíti az érettségi tételleket. Mivel egyre csökkenő számban érettségiznek tanulóink, órarendbe illesztett érettségire felkészítést nem tart a könyvtárostanár, de konzultációt minden esetben vállal. Szóbeli érettségien az informatika tanár a kérdező tanár a könyvtárhasználati témaköröknél is. Ezt jó együttműködéssel eddig problémamentes volt.

A könyvtári-informatika tanításán túl a könyvtárostanár feladata a tanulók segítése:

- a könyvtár használatában, az eligazodásban, tájékozódásban,
- a kézikönyvek és más információforrások használatában, értékelésében,
- a katalógus használatában,
- a szabadidő kulturált eltöltésében, az olvasás megszerettetésében,
- versenyekre, ünnepekre való felkészülésben a könyvtár eszközeivel,
- a tanulás technikáinak elsajátításában.

A könyvtárostanár és a tanárok együttműködése elengedhetetlen a tanulók önművelő képességének fejlesztésében. Ezen a területen még további tennivalók vannak intézményünkben. A fejlődés irányát az IFLA (Könyvtárosegyesületek Nemzetközi Szövetsége) és az UNESCO (ENSZ Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete) számunkra is elfogadhatóan fogalmazta meg.

A Végrehajtási elvek az IFLA és az UNESCO közös iskolai könyvtári nyilatkozatához 3.4 pontja szerint:

„A könyvtári szolgáltatások kínálta lehetőségek teljes kihasználása érdekében alapvető a tanárok és az iskolai könyvtáros közötti együttműködés. A tanárok és a könyvtáros az alábbi célok eléréséért működnek együtt:

- a tananyag elvégzése során folyamatosan fejlesszék és értékeljék a diákok tanulását,
- fejlesszék és értékeljék a diákok információszerzési készségeit és információhasználati tudását,
- óraterveket dolgozzanak ki,
- speciális, könyvtárat is tartalmazó, kiterjesztett tanulási környezetben végzendő projektmunkákat készítsenek elő és valósítsanak meg,
- olvasásfejlesztő programokat és kulturális rendezvényeket készítsenek elő és hajtsanak végre,
- integrálják a tantervbe az információs technológiát,
- az iskolai könyvtár fontosságáról győzzék meg a szülőket.”

1.9. Kapcsolatok

1.9.1. A Szakképzési Centrumon belüli kapcsolatok

A Szakképzési Centrumon belüli kapcsolattartás hivatalos formáit az SZMSZ írja elő. A könyvtárszakmai, könyvtár-pedagógiai tevékenység összehangolásának, fejlesztésének a könyvtárostanárok munkaközössége a hivatalos fóruma. A munkaközösségi tevékenység tartalmát és módszereit az SZMSZ és az éves munkaterv szabályozzák, illetve konkretizálják.

1.9.2. A saját intézményen belüli kapcsolatok

A könyvtár tevékenységét az iskola igazgatója és a közismereti igazgató helyettes felügyeli.

Az intézményen belüli kapcsolattartás elsődleges szakmai fórumai a könyvtárostánár számára a humán és az informatika munkaközösség. Mindkét munkaközösségnek hivatalosan is a tagja. Az osztályfőnöki munkaközösséget aktuális feladatok megbeszélése érdekében keresi fel. A munkaközösségek vezetőivel rendszeres kapcsolatot tart.

A könyvtár tevékenységéről a tantestületi értekezleten tájékoztatja a kollégákat, illetve az elektronikus naplón keresztül ad információkat. A könyvtárban tartott szakórák szervezéséről közvetlenül az érintett kollégákkal egyeztet.

1.9.3. Külső kapcsolatok

Az iskolai könyvtár külső kapcsolatai között elsőként említendő a **Verseghy Ferenc Könyvtár**: a 10.-es osztályok itt vesznek részt könyvtárlátogatáson és a könyvtárközi kölcsönzéseket is elsődlegesen velük bonyolítja a könyvtár. További együttműködő tevékenységek az olvasás és a műveltség közös népszerűsítése, a könyvtári szolgáltatások bemutatása, hirdetése az iskolai könyvtár honlapján.

A **Szolnoki Pedagógiai Oktatási Központ** könyvtárával a Bod Péter könyvtárhasználati verseny és pedagógiai szakirodalom könyvtárközi kölcsönzése adja az együttműködés tartalmát.

Az **Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeummal** szintén a Bod Péter könyvtárhasználati verseny kapcsán kerül intézményünk kapcsolatba.

A **Könyvtárostánárok Egyesülete** fontos információforrás könyvtár-pedagógiai, könyvtárszakmai, foglalkoztatási kérdésekben. Közvetlen kapcsolatba pályázatok, rendezvények kapcsán kerülünk az Egyesület vezetőségével, tagjaival.

A közelünkben működő **középiskolák** (Tiszaparti Római Katolikus Általános Iskola, Gimnázium; Varga Katalin Gimnázium; Verseghy Ferenc Gimnázium) könyvtáraival élő kapcsolatunk van. Az együttműködés, egymás segítése a könyvtári, könyvtár-pedagógiai munka több területére kiterjed.

1.9. 4. Felhasznált irodalom

A Kormány 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelete a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról. In: Magyar Közlöny. 2012. 66. sz. URL: http://ofi.hu/sites/default/files/attachments/mk_nat_20121.pdf (Utolsó letöltés: 2015. október 13.)

51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről.
URL: http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=157752.297666 (Utolsó letöltés: 2015. október 13.)

Az iskolai könyvtár mindenki számára a tanítás és tanulás színhelye. Az IFLA és az UNESCO közös iskolai könyvtári nyilatkozata. 13-16. p. URL: <http://www.opkm.hu/download/ImOk.pdf> (Utolsó letöltés: 2015. október 13.)

Az iskolai könyvtár mindenki számára a tanítás és tanulás színhelye Végrehajtási elvek az IFLA és az UNESCO közös iskolai könyvtári nyilatkozatához. 17-40. p. URL: <http://www.opkm.hu/download/ImOk.pdf> (Utolsó letöltés: 2015. október 13.)

Dán Krisztina - Dragon Katalin - Homor Tivadar: Így működik az iskolai könyvtár. Bp. FPI, 1998. 99-164. p.

Dömsödy Andrea: Könyvtár-pedagógia. Bp. KTE - Flaccus Kiadó, 2003. 120 p.

2. Nevelés

2.1. Fejlesztési területek, módszertani alapelvek, kulcskompetenciák (NAT)

A Nemzeti alaptanterv a Fejlesztési területek, nevelési célok között, A tanulás tanítása bekezdésben emeli ki a könyvtár-pedagógiai tevékenység fontosságát:

„A tanulás tanítása az iskola alapvető feladata. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban. Meg kell tanítania, hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere; hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások; hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok; melyek az egyénre szabott tanulási módszerek; miként működhetnek együtt a tanulók csoportban; hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint például szövegek, meghatározások, képletek. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével. A tanulás tanításának elengedhetetlen része a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.”

Az Egységesség és differenciálás, módszertani alapelvek fejezet ajánlásainak megvalósításában szintén szerepe lehet az iskolai könyvtárnak.

„A fejlesztési területek, nevelési célok megvalósulásának, a kulcskompetenciák kialakításának egyik feltétele az említett célok szolgálatába állított pedagógiai folyamat. A differenciált tanítás-tanulás megvalósulásához különösen a következő szempontokat ajánlatos figyelembe venni:

- olyan szervezési megoldásokat kell előnyben részesíteni, amelyek előmozdítják a tanulás belső motivációinak, önszabályozó mechanizmusainak kialakítását, fejlesztését;
- a tanulást úgy kell megszervezni, hogy a tanulók cselekvő módon vegyenek részt benne, előtérbe állítva tevékenységüket, önállóságukat, kezdeményezéseiket, problémamegoldásaikat, alkotóképességüket;
- a nevelési-oktatási folyamat segítse elő a tanulók előzetes ismereteinek, tudásának, nézeteinek feltárását, adjon lehetőséget esetleges tévedéseik kiigazítására és tudásuk átrendezésére;
- az iskolai tanítás-tanulás különböző szervezeti formáiban (az osztálymunkában, a csoportfoglalkozásokon, a tanulók páros, részben vagy teljesen egyéni nevelésben-oktatásában) alkalmazni kell az együttműködő (kooperatív) tanulás technikáit és formáit;
- válják a tanítás egyik elvévé és teendőjévé a tanulókhöz alkalmazkodó differenciálás a feladatok kijelölésében, megoldásában, a szükséges tanári segítségben, az ellenőrzésben, az értékelésben;
- a tanulók egyéni képességeinek fejlesztése érdekében alkalmazni kell a feladathoz illeszkedő tanulásszervezési technikákat;
- sajátos tanulásszervezési megoldásokat kell alkalmazni a különleges bánásmódot igénylő, sajátos nevelési igényű gyerekek esetében, a tanulási és egyéb problémákkal, magatartási zavarokkal küzdő tanulók nevelési-oktatási feladatainak ellátásában;
- a tanítási-tanulási helyzetek, a tanulásszervezési módok és értékelési eljárások alkalmazkodjanak az egyes területeken tehetséges tanulók fejlesztési igényeihez, általában is támogassák a tehetségek felkutatását és tehetségük kibontakoztatását;
- különböző tanulásszervezési megoldásokkal az együttműködést és a tanulási esélyek egyenlőségét szolgáló szervezeti formákat kell kialakítani mind az iskolák közötti együttműködésben, mind az iskolán kívüli és az iskolai munkában.”

A Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciák közül a digitális kompetencia fejlesztése többek között az iskolai könyvtár feladata is.

„A digitális kompetencia felöleli az információs társadalom technológiáinak (információs és kommunikációs technológia, a továbbiakban IKT) és a technológiák által hozzáférhetővé tett, közvetített tartalmak magabiztos, kritikus és etikus használatát a társas kapcsolatok, a munka, a kommunikáció és a szabadidő terén. Ez a következő készségeken, tevékenységeken alapul: az információ felismerése (azonosítása), visszakeresése, értékelése, tárolása, előállítása, bemutatása és cseréje; digitális tartalomalkotás és - megosztás, továbbá kommunikációs együttműködés az interneten keresztül.”

„Szükséges képességek, készségek, ismeretek és attitűdök

A digitális kompetencia az IKT természetének, szerepének és lehetőségeinek megértését, alapos ismeretét, illetve ennek alkalmazását jelenti a személyes és társadalmi életben, a tanulásban és a munkában. Magába foglalja a főbb számítógépes alkalmazásokat – szövegszerkesztés, adattáblázatok, adatbázisok, információátvitel és -kezelés, az internet által kínált lehetőségek és az elektronikus média útján történő kommunikáció (e-mail, hálózati eszközök) – a szabadidő, az információ-megosztás, az együttműködő hálózatépítés, a tanulás, a művészetek és a kutatás terén. A tanulónak értenie kell, miként segíti az IKT a kreativitást és az innovációt, ismernie kell az elérhető információ hitelessége és megbízhatósága körüli problémákat, valamint az ezek kiszűrésére használatos alapvető technikákat, továbbá az IKT interaktív használatához kapcsolódó veszélyeket és etikai elveket, valamint a szerzői jogból és a szoftver-tulajdonjogból a felhasználókra vonatkozó jogi kereteket.

A szükséges készségek magukba foglalják az információ megkeresését, összegyűjtését és feldolgozását, a kritikus alkalmazást, a valós és a virtuális kapcsolatok megkülönböztetését. Ide tartozik a komplex információ előállítását, bemutatását és megértését elősegítő eszközök használata, valamint az internet alapú szolgáltatások elérése, az ezek segítségével történő keresés, az IKT alkalmazása a kritikai gondolkodás, a kreativitás és az innováció területén.

Az IKT használata kritikus és megfontolt attitűdöket igényel az elérhető információ és az interaktív média felelősségteljes alkalmazása érdekében. A digitális kompetencia fejlődését segítheti továbbá az aktív részvétel a kulturális, társadalmi és/vagy szakmai célokat szolgáló közösségekben és hálózatokban.”

2.1.1 Könyvtárhasználati tartalmak tantárgyi megjelenítése a Nemzeti alaptantervben

A könyvtári informatika befogadó műveltségi területe az Informatika. A 6. témakör bevezetésében a NAT az alábbiakat fogalmazza meg:

„A könyvtárak információforrásaikkal és szolgáltatásaikkal a tanulás, tanítás meghatározó tanulási forrásközpontjait, nyitott műhelyeit jelentik. Ennek garanciája a tanulók könyvtárhasználati műveltsége, ide értve a könyvtári információkeresés informatikai lehetőségeinek alkalmazását is.”

Az alábbi táblázat a teljes képzési időre mutatja a megtanítandó tartalmakat. Intézményünkre a 9-12. évfolyamra meghatározottak az érvényesek. Mivel a tanulók előzetes ismeretei a kézikönyvek, ismeretterjesztő források használatában nem kielégítőek, ennek a területnek a további fejlesztése is szükséges.

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
Eligazodás az iskolai könyvtár tér- és állományszerkezetében.	Könyvtártípusok megkülönböztetése. Az iskolai könyvtár eszköztárának készség szintű használata.	A lakóhelyi könyvtár eszköztárának készség szintű használata.	A különböző információs intézmények, elektronikus könyvtárak, adatbázisok funkcióinak megismerése.
A könyvtárak alapszolgáltatásainak ismerete, a használat szabályainak betartása.	A hagyományos és új információs eszközökön alapuló könyvtári szolgáltatások megismerése.	Könyvtári szolgáltatások irányított alkalmazása a tanulásban és a tájékozódásban.	A könyvtári információs rendszer szolgáltatásainak aktív felhasználása a tanulásban.
Elterjedt dokumentumtípusok, elektronikus források formai, tartalmi jellemzőinek megismerése, megkülönböztetése, használatuk alapjai.	A korosztálynak készült tájékoztató források biztos használata. A tanulmányi problémának megfelelő források kiválasztása.	Kézikönyvek, ismeretterjesztő források önálló kiválasztása, felhasználása tanulmányi célokhoz.	
A források azonosító adatainak megállapítása.	A forrásmegjelölés alapjainak alkalmazása, etikai vonatkozásainak megértése.	A bibliográfia hivatkozástechnikájának alkalmazása a leggyakrabban használt dokumentumtípusok esetén.	Hivatkozásjegyzék, irodalomjegyzék készítése. A források alkotó felhasználása az etikai normák követésével.

A műveltségterületen belül a C) Közműveltségi tartalmak között a 9-12. évfolyamra a NAT alábbiakat fogalmazza meg.

„6. Könyvtári informatika

- Az önművelés, tájékozottság, olvasottság szerepe a mindennapi életben.
- Az információs intézmények funkciói, tájékoztató eszközei (különös tekintettel a települési könyvtárra).
- A könyvtári információs rendszer szolgáltatásai.
- A médiumok, közléstípusok tartalmi megbízhatósága, esztétikai értéke.
- A kritikus forráshasználat követelményei.”

A Magyar nyelv és irodalom tantervi követelményein belül A tanulási képességek fejlesztése fejezet határoz meg könyvtárhasználati tartalmakat is, és emeli ki a könyvtárhasználat fontosságát. Ebből intézményünkre a 9-12. évfolyamra előírtak érvényesek, de célszerű ezeket a tartalmakat együtt, összefüggésükben áttekinteni. (A táblázatból a könyvtárhasználati tartalmak kerültek kiemelésre.)

„4. A tanulási képesség fejlesztése”

1–4. évfolyam	5–8. évfolyam		9–12. évfolyam
	5–6. évfolyam	7–8. évfolyam	
<p>Az önálló feladatvégzés egyes lépéseinek megalapozása és gyakorlása (könyvtárlátogatás, könyvkölcsönzés, gyermeklexikon használata).</p> <p>Gondolkodás a saját gondolkodási folyamatokról.</p> <p>A tapasztalatok megosztása.</p>	<p>Az önálló feladatvégzés, információgyűjtés és ismeretszerzés módszereinek alkalmazása: segédkönyvek, szótárak, lexikonok használata, ismeretlen kifejezések jelentésének önálló megkeresése</p> <p>egynyelvű szótárakban, a tanult anyag bővítése különböző információhordozókból. Internetes enciklopédiák és keresőprogramok használata.</p>	<p>Verbális és nem verbális információk célszerű gyűjtésének, szelekciójának, rendszerezésének, kritikájának és felhasználásának gyakorlása.</p> <p>A könyvtári információkeresés ismereteinek bővítése, múzeumi információk.</p> <p>Az internetes adatgyűjtés technikái, hypertextek, linkek használata.</p>	
<p>Feladatvégzés könyvekkel, gyermeklapokkal (válogatás,</p>	<p>Elemi gyakorlottság a források megjelölésében.</p>	<p>Az idézés formai és etikai szabályai. A forráskritika</p>	

csoportosítás, tematikus tájékozódás).		technikáinak ismerete.
Ismerkedés különböző információhordozókkal.	Különböző információhordozók pl.: vizuális, audiovizuális, elektronikus: Internet jellemzői, kommunikációs funkciói és kultúrája. Szövegek vizuális környezetének elemzése, ábrák, illusztrációk értelmezése szövegösszefüggésben.	Verbális és nem verbális információk együttes kezelése, megértése (pl.: illusztráció, tipográfia, elrendezés értelmezése szövegösszefüggésben, tartalomfeltöltés, tartalommegosztás, címkézés).
Információk, adatok visszakeresése tanítói/tanári irányítással. Szöveg értelmezése, egyszerű ok-okozati összefüggés felismerése; következtetések.	Az információ kritikus befogadásának megalapozása (azonos témáról különböző forrásból származó rövidebb információk összevetése tanári irányítással, csoportosan).	Felkészülés az információ értékének, jelentőségének felismerésére, értékelésére, kritikájára.

A Magyar nyelv és irodalom műveltségi terület c) Közműveltségi tartalmak 4. A tanulási képesség fejlesztése fejezete fogalmaz meg a könyvtárhasználathoz kapcsolódó további nevelési tartalmakat az alábbiak szerint:

„Kulturált könyvtárhasználat, tudatos és biztonságos internethasználat

Tanulást támogató eljárások

- adatkeresés, anyaggyűjtés nyomtatott és elektronikus források segítségével; egynyelvű szótárak, értelmező szótárak; szelekció, értékelés, elrendezés;
- a vázlatkészítés különféle eljárásai;
- az idézés, a forrásjelölés módszerei;
- önálló jegyzetelési technikák;
- jegyzet, vázlat alapján önálló szóbeli és írásbeli szövegalkotás.”

A NAT-ban megfogalmazott célok megvalósítását könyvtárunk abban az esetben tudja hatékonyan támogatni ha:

- gyűjteménye gyarapszik, informatikai berendezései korszerűek és megfelelő számban állnak rendelkezésre,
- az információs műveltség fejlesztése minden pedagógus számára fontos célkitűzés,

- a hagyományos tanítási keretek mellett nagyobb teret kap a forrás- és a problémaalapú tanulás, a kooperatív módszerek, a projektpedagógia.

2.2 Könyvtárhasználat a Kerettantervben

A könyvtárhasználati tananyagot számunkra a Szakgimnáziumi kerettanterv határozza meg. Az informatika tantárgy bevezetőjében az alábbiak szerint fogalmaz:

„A könyvtárhasználat oktatásának célja a tanulók felkészítése az információszerzés kibővülő lehetőségeinek felhasználására a tanulásban, a hétköznapi életben az információk elérésével, kritikus szelekciójával, feldolgozásával és a folyamat értékelésével. A könyvtár forrásközpontként való használata az önműveléshez szükséges attitűdök, képességek és az egész életen át tartó önálló tanulás fejlesztésének az alapja. A fenti cél az iskolai és fokozatosan a más típusú könyvtárak, könyvtári források, eszközök megismerésével, valamint a velük végzett tevékenységek gyakorlásával, tudatos, magabiztos használói magatartás, tájékozódás és a könyvtárhasználat igényének kialakításával érhető el. Az információkeresés területén kiemelt cél, hogy a képzési szakasz végére a tanuló tudatosan és komplexen gondolkodjon a folyamatról és tervezze azt. Ehhez elengedhetetlen, hogy ismerje a dokumentumtípusok és segédkönyvek típusait, jellemzőit és azok információs értéke megállapításának szempontjait. Ezen tudásának fokozatos, folyamatos és gyakorlatközpontú fejlesztése segíti őt a feladatokhoz szükséges kritikus és válogató forráskiválasztáshoz és információgyűjtéshez. Tudatosítani szükséges a tanulóknál a könyvtári információszerzéshez, - feldolgozáshoz és - felhasználáshoz kapcsolódóan is az etikai szabályokat, jogi vonatkozásokat. A könyvtári informatika témakör oktatása során a tanuló a könyvtárak és a könyvtári források használatának alapjaival ismerkedik meg, majd a többi tantárgy keretében megvalósuló, erre a tudására épülő gyakorlati feladatok során szerez tapasztalatokat az egyes műveltségterületeken és rendszerezi, mélyíti tudását. Mindezek során egyszerre vannak jelen a könyvtárak által nyújtott hagyományos szolgáltatások, és a korszerű társadalmi igényeket kiszolgáló, modern technikai lehetőségek.”

A 9-10 évfolyam könyvtárhasználatra nevelésének célja és tartalma:

„A könyvtárhasználat önálló tanulásának záró szakaszában cél, hogy a tanuló minél átfogóbb és modernebb könyvtárképpel rendelkezzen, ismerje saját igényeit, szokásait, tudását, annak érdekében, hogy azt tudatosan és hatékonyan alkalmazhassa, fejleszthesse tanulmányai és a középiskolai évek után is. A fejlesztés során az információs problémamegoldás folyamatának, a probléma megoldásának önálló, személyre, helyzetre szabott alakítása, irányítása zajlik tanulmányi és hétköznapi helyzetekben. Ennek érdekében a könyvtári rendszer általános internetes, és a helyben elérhető könyvtárak teljes körű szolgáltatásai körében való, önálló

tájékozódás szükséges. A hatékony könyvtárhasználat érdekében a korábbi évek során megismert forrástípusok és konkrét források felhasználási célhoz viszonyított információk értékének megállapítására, újabb könyvtári, szakirodalmi és közhasznú adatbázisok és honlapok megismerésére, használatára kerül sor. Az információkereső stratégia kialakításával és az etikai szempontokat is figyelembe vevő alkotó felhasználásával a tantárgyakhoz vagy a hétköznapi szituációkhoz kötött információt igénylő feladatokat a tanulók egyre önállóbban oldják meg.”

Részleteiben:

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	6. Könyvtári informatika	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Katalógus önálló használata. A települési könyvtár önálló használata. Önálló kézikönyvhasználat. A felhasznált irodalomjegyzék összeállítása segítségével.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A könyvtári rendszer szolgáltatásai és a különböző információforrások önálló felhasználása tanulmányi és egyéb feladatokhoz.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
Könyvtártípusok, információs intézmények A könyvtári rendszer szerepének, lehetőségeinek megismerése. A települési közkönyvtár önálló használata. Könyvtárlátogatás.		Magyar nyelv és irodalom: a tanulási képesség fejlesztése, kulturált könyvtárhasználat.
Könyvtári szolgáltatások A könyvtári információs rendszer szolgáltatásainak rendszerezése, felhasználása a tanulásban. A könyvtárközi kölcsönzés funkciójának megértése. Könyvtári és közhasznú adatbázisok használati útmutató segítségével való önálló használata. Rendszeres, a céloknak megfelelő könyvtár- és internethasználat.		Magyar nyelv és irodalom: könyvtárhasználat. Ének-zene: a könyvtár és az internet felhasználása.
Információkeresés A médiumok, közléstípusok tartalmi megbízhatósága. Információkeresési stratégiák ismerete.		Magyar nyelv és irodalom: a könyvtári információkeresés.

<p>Önálló információszerzés katalógusokból, adatbázisokból, általános és ismeretterjesztő művekből.</p> <p>Releváns információk kiválasztása hagyományos és elektronikus információhordozókból.</p> <p>Az iskolai tananyag elmélyítése és kibővítése önálló könyvtári kutatómunkával.</p>	<p>Az internetes adatgyűjtés technikai, linkek használata.</p> <p>Adatkeresés, anyaggyűjtés nyomtatott és elektronikus források segítségével;</p> <p>egynyelvű szótárak, értelmező szótárak; szelekció, értékelés, elrendezés.</p> <p>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: ismeretszerzés szaktudományi munkákból.</p> <p>Fizika; kémia; biológia-egészségtan: az ismeretszerzés folyamatának és eredményének kritikus értékelése.</p> <p>A problémamegoldásra irányuló, hatékony információkeresés.</p> <p>Vizuális kultúra: tájékozódás valamely Európán kívüli kultúra művészetéről a történelmi, kultúrtörténeti</p>
---	---

	<p>összefüggések figyelembevételével. Ének-zene: zenei dokumentumok gyűjtése. Technika, életvitel és gyakorlat: a személyes pályatervnek, elképzeléseknek, szükségleteknek megfelelő információszerzés.</p>
<p>Dokumentumtípusok, kézikönyvek A hiteles forrás jellemzőinek ismerete. Forrástípusok rendszerezése információs értékük szerint. A talált információk kritikus értékelése. Időszaki kiadványok önálló használata. Elektronikus könyvek, digitalizált dokumentumok. Az egyes tudományterületek alapvető segédkönyvtípusainak ismerete, önálló használata.</p>	<p>Matematika: ismerethordozók használata. Könyvek (pl. matematikai zsebkönyvek, szakkönyvek, ismeretterjesztő könyvek, lexikonok, feladatgyűjtemények, táblázatok, képletgyűjtemények). Magyar nyelv és irodalom: segédkönyvek, kézikönyvek, szótárak, lexikonok használata, ismeretlen kifejezések jelentésének önálló megkeresése egynyelvű szótárakban. Az elektronikus</p>

	<p>tömegkommunikáció és az irodalom kölcsönhatásának új jelenségei.</p> <p>Földrajz: tájékozódás a hazai földrajzi, környezeti folyamatokról.</p> <p>Információgyűjtés internetalapú szolgáltatásokkal: időjárási helyzetkép, útvonaltervező, valutaváltó.</p> <p>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: történelmi, társadalomtudományi, filozófiai és etikai kézikönyvek, atlaszok, lexikonok.</p> <p>Vizuális kultúra: a tömegkommunikáció formái, a tömegkommunikációt és a mediatizált nyilvánosságot jellemző tények, modellek.</p> <p>Az audiovizuális szövegek, műsorok előállítását, nyelvi jellemzőit, közvetítését</p>
--	--

	<p>és értelmezését leíró fontosabb fogalmak és alapvető összefüggések.</p>
<p>Forráskiválasztás</p> <p>Komplex feladathoz való önálló forráskiválasztás a feladat céljának és a forrás információs értékének figyelembe vételével.</p>	<p>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek: kérdések megfogalmazása a szerző esetleges elfogultságaira, tájékozottságára, rejtett szándékaira, stb. vonatkozóan.</p> <p>Az adott téma tanulmányozásához leginkább megfelelő térkép kiválasztása.</p> <p>Különböző szövegek, hanganyagok, filmek, stb. vizsgálata a történelmi hitelesség szempontjából.</p> <p>Magyar nyelv és irodalom: verbális és nem verbális (hangzó, képi és digitális) információk gyűjtése, szelekciója, rendszerezése, kritikája és felhasználása.</p> <p>Vizuális kultúra: információforrások szűrésének</p>

	szempontjai.
Bibliográfiai hivatkozás, forrásfelhasználás Bibliográfiai hivatkozás önálló készítése folyóiratcikkekről. Az interneten megjelent források hivatkozási technikájának megismerése, segítséggel való alkalmazása. Hivatkozásjegyzék, irodalomjegyzék készítése.	Magyar nyelv és irodalom: a források megjelölése, az idézés formai és etikai szabályai, jegyzetek készítése, netikett.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Könyvtári rendszer, múzeum, levéltár, információkeresési stratégia, rejtett bibliográfia, relevancia, kritikus forrásfelhasználás, hivatkozás, plágium, hitelesség, önművelés, egész életen át tartó tanulás.

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	A tanuló a könyvtári informatika témakör végére legyen képes bármely, a tanulmányaihoz kapcsolódó feladata során az információs problémamegoldás folyamatát önállóan, alkotóan végrehajtani; legyen tisztában saját információkeresési stratégiáival, tudja azokat tudatosan alkalmazni, legyen képes azt értékelni, tudatosan fejleszteni.
---	--

2.3 A könyvtár-pedagógiai program kapcsolódása intézményünk pedagógiai programjához

A KPP szoros kapcsolatban áll az iskola pedagógiai programjával. Más megközelítésben a KPP a HPP könyvtári kapcsolódású részeit kigyűjtő, rendszerező változata.

Jelenleg az alábbi, konkrét kapcsolódási pontok nevezhetők meg:

A HPP a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok között (1.3) az értelmi nevelés bekezdésben fogalmaz meg feladatot minden pedagógus számára: „könyvtárhasználattal ismeretszerzés és az esztétikai érzék fejlesztése, a csoportos és egyéni tanulás technikájának, módszereinek elsajátítása,”

A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok megvalósításának eljárás és eszközrendszerében szintén megjelenik a könyvtári dokumentumok használata, használtatása (1.5 „európai társadalmak...): „Idegen nyelv, történelem, irodalom, földrajz órákon

elsősorban, de lehetőleg minél több tantárgyon belül konkrét ismeretek közvetítése az egyesült Európa országairól, az ismeretek élményszerű feldolgozása videofilmekkel, sajtóanyagokkal, önálló könyvtári kutatómunkával.”... „Internet hozzáférés ; Ismeretterjesztő irodalom, művészeti és turisztikai albumok, tájékoztatók, szóróanyagok, plakátok ; Idegen nyelvű olvasmányok, napi- vagy hetilapok; Pályaválasztási segédanyagok, tájékoztatók.”

A közösségben való pozitív létezésre, az erőszakmentes kommunikációra és viselkedésre felkészítő tevékenységek eszköztárában (1.5) az alábbiak szerint jelenik meg - dokumentumain keresztül - a könyvtár: „Pedagógiai-módszertani szakirodalom; Játékok és gyakorlatok gyűjteményes kötetei; Játékfilmek, dokumentumfilmek.”

A tehetséggondozó tevékenység (1.7.4) fontos terepe az iskolai könyvtár. A HPP-ban célként került megfogalmazásra a differenciált képességfejlesztés. Az ezzel kapcsolatos feladatok között találjuk: „Motiváció fenntartása, önművelés igényének, szokásának megteremtése. ; Önálló tanulás képességének kialakítása. ; Az információs és kommunikációs technikák ismertetése, használatának biztosítása.” Mindezekben fontos szerepe van az iskolai könyvtárnak.

Ugyan ezen fejlesztési terület eljárásai között: „Könyvtári órákon a könyvtári ismeretszerzés technikájának, módszereinek ismertetése. ; Iskolai könyv- és médiatár szerepének bővítése.”

2.4 Fejlesztési irány az IFLA-UNESCO közös nyilatkozata alapján

A tudásalapú társadalom igényeire reagálva az IFLA-UNESCO közös nyilatkozatban fogalmazta meg az oktatási intézmények feladatait. A tanulmány felfogása szerint az egyénnek egész életében képesnek kell lennie tudása megújítására. Ehhez az oktatási intézményeknek az információ forrásokhoz való fizikai hozzáféréseken túl az információ feldolgozás, felhasználás adekvát módjait is meg kell tanítaniuk. Megfogalmazása szerint:

„Az iskolai könyvtár biztosítja napjaink információra és tudásra alapozott társadalmában a feladatok sikeres ellátásához szükséges alapvető információkat és eszméket. Az iskolai könyvtár kialakítja a diákokban az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges készségeket, továbbá fejleszti képzelőerejüket, lehetővé téve azt, hogy felelős állampolgárokként éljenek.”

„Az iskolai könyvtár missziója

Az iskolai könyvtár tanulást segítő szolgáltatásokat, könyveket és egyéb forrásokat biztosít, amelyek az iskolai közösség minden tagja számára lehetővé teszik, hogy kritikus gondolkodóvá, valamint minden típusú és formátumú információhordozó hatékony alkalmazójává váljon. A közösség hozzáférhet a szélesebb könyvtári és információs hálózathoz, összhangban az UNESCO nyilvános könyvtárakról szóló nyilatkozatának az alapelveivel.

A könyvtár munkatársai segítik a könyvek és más információforrások használatát, a szépirodalomtól a szakirodalomig, a nyomtatott információhordozóktól az elektronikus médiumokig, akár helyben használva, akár távolról érve el azokat. Anyagai kiegészítik és gazdagítják a tankönyveket, taneszközöket és módszereket.

Bizonyított tény, hogy ha a könyvtárosok és a tanárok együttműködnek, akkor a tanulók az eddiginél magasabb szinten képesek elsajátítani a szükséges olvasási, tanulási, problémamegoldási, információs, kommunikációs és technikai készségeket.

Az iskolai könyvtárak szolgáltatásait az iskolai közösség minden tagja számára egyformán biztosítani kell, függetlenül koruktól, fajuktól, nemüktől, vallásuktól, nemzeti hovatartozásuktól, nyelvüktől, szakmai vagy társadalmi státusuktól. Speciális szolgáltatásokat és dokumentumokat kell biztosítani mindazok számára is, akik valamilyen fogyatékoságuk miatt nem tudják felhasználni az általános könyvtári szolgáltatásokat és az anyagokat.

A szolgáltatásokhoz és a gyűjteményekhez való hozzáférhetőség az ENSZ Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatán alapul, s nem vethető alá semmiféle ideológiai, politikai, vallási cenzúrának vagy kereskedelmi nyomásnak. „ (I. m: 14. p.)

A tanulmány további fejezetei részletesen bemutatják a fejlesztés szükséges irányait, feladatait.

2.5 Sajátos nevelési igényű tanulókkal való foglalkozás. (Tehetséggondozás, felzárkóztatás.)

A tehetséggondozás elsődleges terepe a könyvtár számára a Bod Péter könyvtárhasználati versenyre való felkészítés. A verseny első szintje az iskolai forduló, melyre egyéni és csoportos felkészítést is végez a könyvtárostánár. A megyei fordulóba továbbjutó (általában) két tanuló, az országos fordulóba egy versenyző felkészítése lehetőség szerint a diákok tanórák közötti idejébe illesztve történik.

A szaktárgyi tehetséggondozást a dokumentumok beszerzésével, az információ gyűjtés támogatásával segíti a könyvtár.

A tehetséggondozásnak és felzárkóztatásnak további terepét nyújtják az olvasásfejlesztési, mentorálási programok, a tanulás módszertani felkészítő órák tartása, esetenként tanulók egyéni mentorálása, valamint a közvetlen segítségnyújtás az egyéni könyvtárhasználat során.

A pedagógusok e területeken végzett tevékenységét ajánló bibliográfiák készítésével, alkalomszerűen irodalom ajánlásával segíti a könyvtár.

3. Oktatás

3.1 Helyi tanterv

A helyi tanterven belül a **könyvtárhasználati órák** célja, feladata a könyvtár informatikai ismeretek megalapozása. Ezeknek az óráknak a tananyagában a könyvtártípusok, a könyvtári dokumentumok, információforrások, a szellemi munka technikája az információs problémamegoldásban betöltött szerepüket hangsúlyozva jelenik meg.

A **könyvtárhasználati szakórák** feladata, hogy az alapozó órákon megtanult ismereteket begyakoroltassa, készségszintre fejlessze.

3.2 Könyvtár-pedagógiai tanterv

Iskolánkban a könyvtári-informatika tanításának több évre visszatekintő hagyománya van. A 9. évfolyamon hat, a 10. évfolyamon két órában tanulnak könyvtárhasználatot diákjaink az informatika tantárgy keretében. Míg korábban a tervezett órák mellett helyettesített órákon is sor került ezekre az órákra, a 2014/2015-ös tanévtől a tanmenetben előírtak szerint, egymást követően tartjuk a foglalkozásokat. További pozitívuma a hivatkozott tanévnek, hogy a tanulók csoportbontásban vesznek részt az órákon, így mód nyílik gyakorlati feladatok megoldására is.

A 9. évfolyamon jellemzően az I. félévben kerül sor a foglalkozásokra, míg a 10. évfolyamon a tanév végén. A könyvtárostánár által készített könyvtári-informatika tanmenetet az informatika szakos kollégák illesztik be az adott osztály tanmenetébe.

A 9. évfolyamon a könyvtárhasználati tudást a témakör végén feladatlappal mérjük, a kapott érdemjegy az informatika jegy átlagába számít be. A 10. évfolyamon csak akkor kapnak a tanulók osztályzásra alkalmas feladatot, ha az órákat még jóval az osztályozó értekezlet előtt meg tudjuk tartani.

A könyvtári informatika a helyi tantervben – **9. évfolyam**:

6. Könyvtári informatika	Órakeret 6 óra
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Könyvtártípusok, információs intézmények A könyvtári rendszer szerepének, lehetőségeinek megismerése.	
Könyvtári szolgáltatások A könyvtári információs rendszer szolgáltatásainak rendszerezése, felhasználása a tanulásban. A könyvtárközi kölcsönzés funkciójának megértése. Rendszeres, a céloknak megfelelő könyvtár- és internethasználat.	

<p>Információkeresés</p> <p>A médiumok, közléstípusok tartalmi megbízhatósága.</p> <p>Információkeresési stratégiák ismerete.</p> <p>Önálló információszerzés katalógusokból, általános és ismeretterjesztő művekből.</p> <p>Releváns információk kiválasztása hagyományos és elektronikus információhordozókból.</p>
<p>Dokumentumtípusok, kézikönyvek</p> <p>A hiteles forrás jellemzőinek ismerete.</p> <p>Forrástípusok rendszerezése információs értékük szerint.</p> <p>A talált információk kritikus értékelése.</p> <p>Időszaki kiadványok önálló használata.</p> <p>Elektronikus könyvek, digitalizált dokumentumok.</p> <p>Az egyes tudományterületek alapvető segédkönyvtípusainak ismerete, önálló használata.</p>
<p>Forráskiválasztás</p> <p>Komplex feladathoz való önálló forráskiválasztás a feladat céljának és a forrás információs értékének figyelembe vételével.</p>
<p>Bibliográfiai hivatkozás, forrásfelhasználás</p> <p>Bibliográfiai hivatkozás önálló készítése folyóiratcikkekről.</p> <p>Az interneten megjelent források hivatkozási technikájának megismerése, segítséggel való alkalmazása.</p> <p>Hivatkozásjegyzék, irodalomjegyzék készítése.</p> <p>A források alkotó felhasználása az etikai normák követésével.</p>

A könyvtári informatika a helyi tantervben – **10. évfolyam:**

6. Könyvtári informatika	Órakeret 2 óra
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
Könyvtártípusok, információs intézmények	
Könyvtárlátogatás. Közkönyvtár önálló használata.	
Információkeresés	
Az iskolai tananyag elmélyítése és kibővítése önálló könyvtári kutatómunkával.	

3.3 Célok, feladatok, belépő tevékenységformák, eszközök

A könyvtári informatika oktatásának célkitűzései (9.-10. évfolyam)

- Felkészítés az információs társadalom kihívásainak fogadására: az információszerzés bővülő lehetőségeinek felhasználására, az információk elérésére, kritikus szelekciójára, feldolgozására és a folyamat értékelésére.
- A könyvtárra alapozott önművelés képességének kialakítása, fejlesztése a könyvtári információs rendszer lehetőségeinek felhasználásával.
- Az iskolai és más típusú könyvtárak, könyvtári források, eszközök megismertetésével, valamint a velük végzett tevékenységek elsajátításával tudatos, biztos használói magatartás kialakítása.
- A könyvtárhasználati tudás eszközjellegű beépítése a tanulók tantárgyi képzésébe, a mindennapi problémák megoldásához szükséges információszerzésbe és – feldolgozásba.
- A forrásfelhasználás etikai szabályainak elsajátítása és a normakövetés követelményének elfogadtatása.
- Felkészítés a szóbeli informatika érettségire.
- A különböző társadalmi szerepekbe beilleszkedni, azokat szükség szerint változtatni és bennük hasznosan tevékenykedni tudó személyek nevelése.

Fejlesztési követelmények (9.-10. évfolyam)

- Ismerje meg és igényelje a könyvtárak szolgáltatásait. Rendszeres, sokoldalú könyvtári tevékenységével alakuljon ki biztos használói magatartása.
- Sajátítsa el az önálló tájékozódás, ismeretszerzés alapjait. Szerezzen jártasságot a könyv- és médiatár, az internet használatában, a folyóiratok, kézikönyvek alkalmazásában.
- Az iskolai és a mindennapi problémahelyzeteknek megfelelően tudja kiválasztani a megoldást kínáló könyvtári tájékoztató segédleteket (kézikönyvtár, könyvtári katalógusok, bibliográfiai adatbázisok), legyen képes információhordozókat, információkat keresni belőlük. Tudjon forrásjegyzéket készíteni, munkája közben tegyen eleget a forrásfelhasználással kapcsolatos etikai követelményeknek.

Belépő tevékenységformák - 9. évfolyam

- Tájékozódás a középiskolai könyvtár tér- és állományszerkezetében.
- Újabb könyvtártípusok és szolgáltatásaik megismerése.
- A tanult dokumentumok rendszerezése információs értékük szerint.

- Információkeresés hagyományos és számítógépes forrásokból.
- Forrásjegyzék készítése, a hivatkozás etikai normáinak megismerése.

Belépő tevékenységformák - 10. évfolyam

- Közkönyvtár önálló használata, önálló kutatómunka.

Eszközök

Tágabb értelmezésben maga a könyvtár az ismeretszerzés, az önművelés eszköztára, ahol a csoportos használat miatt a művek egy része nagy példányszámban áll rendelkezésre, technikai eszközeit egyszerre több olvasó is használhatja.

A szorosan vett könyvtár-pedagógiai eszközök köré soroljuk a könyvtári informatika tanítását/tanulását segítő tankönyveket és tanári segédleteket, valamint a gyűjteménybe tartozó információhordozókat, kiemelten a kézikönyveket és az elektronikus katalógusunkat.

3.4. Tanórai tevékenységek

A tanórai tevékenységek között elsődleges szerepet kell kapjon a forrásalapú tanulás, melynek során a tanulók az információforrásokból maguk szerzik be az ismereteket, illetve vonják le tanári támogatással a megfelelő következtetéseket.

A projektekben való tanulás fel kell készítse a tanulókat a teljes információs problémamegoldási folyamat végig vitelére: az információs igény tisztázásától az információk átrendezésével, újra gondolásával elkészített produktum értékeléséig.

A tanórai tevékenységek szervezeti keretét a könyvtárhasználati órák és könyvtárhasználati szakórák adják.

3.4.1 Órakeret és témák

9. évfolyam

Óra	Téma órákra bontása	Didaktikai feladatok	Fejlesztési területek	Ismeretanya g (fogalmak, szabályok, stb)	Módszerek, munkafor mák	Szemlélteté s, eszközök	Házi felad
1.	A könyvtár fogalma, könyvtártípusok Könyvtáriterek, szolgáltatások. Raktári rend.	Ismeretbővítés : könyvtártípusok és összehasonlításuk felhasználói szemmel. A raktári rendben való eligazodás gyakorlása.	Szövegértési képesség, rendszerszemléletű gondolkodás, szaknyelv használata, esztétikai érzék.	Kt. fogalma, könyvtári rendszer, nemzeti, köz-, szak-, felsőoktatási, iskolai könyvtár,OD R. Funkcionális könyvtáriterek, raktári jel, betűrendi jel, szakjelzet.	Frontális és egyéni munka. Megbeszélés, szemléltetés.	PowerPoint bemutató, számítógép, projektor. Könyvek védőborítói.	A M Elekt us Köny rövid bemu , keres preze a elkül mega címre
2.	A könyvtári dokumentumok. A könyvek és az időszaki kiadványok formai és tartalmi elemei. Nem nyomtatott dokumentumok csoportjai.	Ismeretbővítés, felidézés. Felkészítés a könyvek és időszaki kiadványok tudatos használatára.	Szövegértési képesség, szaknyelv használata. Információkeresés és kezelés. Algoritmikus gondolkodás.	Könyvek és sajtótermékek formai, tartalmi jellemzői. Auditív, vizuális, audiovizuális és számítógépes dokumentumok	Frontális, csoportos és egyéni munka. Magyarázat, szemléltetés, megbeszélés.	Könyvek, időszaki kiadványok. PowerPoint bemutató	
3.	Kézikönyvek típusai,	Ismeretbővítés, felidézés.	Szövegértési képesség,	Szótár, lexikon,	Magyarázat, szemléltetés	Szótárak, lexikonok,	

	használata.	Felkészítés a kézikönyvek tudatos használatára. A direkt információkeresés gyakorlása.	szaknyelv használata. Információkeresés és feldolgozás. Kommunikációs képesség.	enciklopédia fogalma, az információ elrendezése, típusai.	, gyakorlás. Ellenőrző értékelés.	enciklopédiák Internet, számítógép, projektor.	
4.	A katalógus fogalma, az elektronikus katalógus jellemzői, használata. Információkeresés.	Ismeretbővítés, az indirekt információkeresés gyakorlása. A katalógus és a raktári rend összefüggéseinek tudatosítása.	Problémamegoldó készség, algoritmikus gondolkodás, összefüggések felismerése.	A katalógus fogalma, jellemzői. OPAC Katalóguscédula, adatcsoportok. Keresési stratégia.	Magyarázat, szemléltetés, gyakorlás, megbeszélés.	Számítógépek, projektor. Feladatsor a katalógusban kereséshez.	Felkészítés a témáról írásra.
5.	A szellemi munka technikája. Összefoglalás.	Ismeretbővítés, gyakorlás. Az önálló szellemi munka folyamatának, követelményeinek rögzítése.	Információkeresés és kezelés, kreativitás. Önművelés, élethosszig tartó tanulás.	Egy írásmű elkészítésének lépései: a téma meghatározása, a forráskiválasztás, hivatkozás-, és irodalomjegyzék készítése.	Magyarázat, megbeszélés.	Számítógépek, projektor. Könyvek, folyóiratok a gyakorláshoz	-
6.	Összefoglalás. Témazáró.	A tanultak rövid	Szövegértés, szövegalkotás,	Könyvtártípusok,	Kooperatív módszer.	Feladatlapok és	

	feladatlap írása.	átisméltése, az ismeretek ellenőrzése.	szaknyelv használata, logikai képesség.	dokumentumt ípusok, katalógus.	Feladatlap önálló kitöltése.	könyvtári „dominó”.	
--	----------------------	--	--	--------------------------------------	------------------------------------	------------------------	--

10. évfolyam

Ór a	A téma órákra bontása	Didaktikai feladatok	Fejlesztési területek	Ismeretan yag (fogalmak, szabályok, stb.)	Módszerek, munkafor mák	Szemléltetés , eszközök	Házi feladat	M
1.	A közkönyvtár ról tanultak felidézése. Ismerkedés a Verseghy Ferenc Könyvtárral .	Ismeretek felidézése, új ismeretek nyújtása.	Együttműkö dési készség fejlesztése. Rendszerezé si képesség fejlesztése.	Közkönyvt ár gyűjtőköre, raktári rendje, funkcionáli s terei.	Frontális munka és bemutatás.	Maga a könyvtár-	-	
2.	Irodalom keresése szabadon választott témához. A találatok feljegyzése.	Önálló ismeretszerzé sre nevelés.	Szelektálás, rendszerezés képességéne k fejlesztése.	Könyvtári információ- források. Bibliográfi ai adatok.	Frontális és egyéni munka.	Katalógus és szabadpolcos könyvállomá ny.	-	

3.4.2 Kapcsolódás más szaktárgyakhoz – könyvtári szakórák

A könyvtárnak mint eszköznek a felhasználása a tanulásban, tanításban csaknem minden tantárgyban meg kellene jelennie. Jelenleg azonban legfeljebb azoknál a szaktárgyaknál figyelhető meg a könyvtárhasználat, kézikönyvhasználat megjelenítése, amelyek műveltségterületi követelményrendszerében, kerettantervi kapcsolódási pontjaiban is határozottan megjelenik a könyvtár vagy könyvtári dokumentumok használata, pl. a magyar nyelvtan esetében. Ezt a konkrét könyvtári órákat tartalmazó – e tanévre elkészített - táblázatot a KPP 1. számú mellékletében tekinthetjük át.

A könyvtári szakórák javasolt kapcsolódási területei

Könyvtárhasználat

A tanuló szaktanári irányítással ismerje meg az iskolai könyvtárnak az adott szaktárgyhoz kapcsolódó állományát, gyakorolja a könyvtár eszköztárára épülő önálló ismeretszerzést, ezáltal fejlessze tanulási, önművelési szokásait.

Dokumentumismeret

A szaktárgyhoz tartozó dokumentumokból képes legyen önállóan adatokat, ismereteket szerezni, képes legyen egy probléma feltárásához gyűjtőmunkát végezni. Ehhez használja a dokumentumok tájékoztató apparátusát: tartalomjegyzék, mutatók, irodalomjegyzék, stb.

Tanulmányozza és használja a témakör legfontosabb kézikönyveit: szótárakat, lexikonokat, enciklopédiákat, kronológiákat, monográfiákat, stb. és a modern információhordozókat illetve weboldalakat.

A szellemi munka technikája

Egy téma feldolgozásához ki tudja választani a megfelelő forrásokat: kézikönyveket, monográfiákat, folyóiratcikkeket, könyvtári katalógusokat és elektronikus könyvtárakat. Képes legyen keresési stratégiát kialakítani az adekvát információszerzés érdekében. Munkájáról tudjon beszámolni, kiselőadást, prezentációt, stb. készíteni. A produktumok bemutatása során alkalmazza a szellemi munka technikájának etikai normáit: a forrásmegjelölést, az idézetek korrekt jelölését.

3.4.3 Kimeneti követelmények

- Ismerje a könyvtártípusokat.
- Legyen képes tájékozódni az iskolai és települési könyvtár tér- és állományszerkezetében.
- Tanulmányaihoz kapcsolódó feladatai során tudjon önállóan forrásokat keresni, képes legyen azokat információs értékük szerint értékelni, azokra szabályosan hivatkozni.

- Tanulmányai során képes legyen ezeket az ismereteket tudatosan fejleszteni.

3.4.4. Az értékelés módja és formái

- Témazáró feladatlap a 9. évfolyam tananyagának végén
- Bibliográfia készítése a 10. évfolyamon.

3.4.5. Taneszközök

- Erdősné Márta Mária: Segédanyag az informatika tantárgy 9. Könyvtárhasználat érettségi témakörének tanulásához. (URL: <http://palfykonyvtar.hu> Utolsó letöltés 2015. szeptember 8.)
- Holczer József: Informatikai szóbeli érettségi közép- és emelt szinten. Bp. JOS, 2013. 243-272. p. (JO-0193)
- Kokas Károly: Könyvtárhasználat 6-9. 4. kiad. Szeged. Mozaik Kiadó, 2004. 64. p. (A könyvtárból kölcsönözhető)

3.5. Tanórán kívüli tevékenységrendszer

A könyvtárnak a tanórán kívüli tevékenységek kellemes és jól felszerelt helyszíneként kell működnie. Igénybevétele történhet spontán módon és előre tervezetten, egyénileg vagy csoportos formában, osztálykeretben. Működhet egyfajta tanulószobaként és közösségi térként egyaránt. A leggyakoribb tanórán kívüli tevékenységek típusai az alábbiak:

- Önálló, irányított vagy szervezett tehetséggondozó foglalkozások
- Könyvtári rendezvények: találkozók, megemlékezések, felolvasó staféták, könyvbemutatók, stb.
- Filmvetítések
- Könyvklub
- Vetélkedők
- Projekt bemutatók
- Felzárkóztató foglalkozások